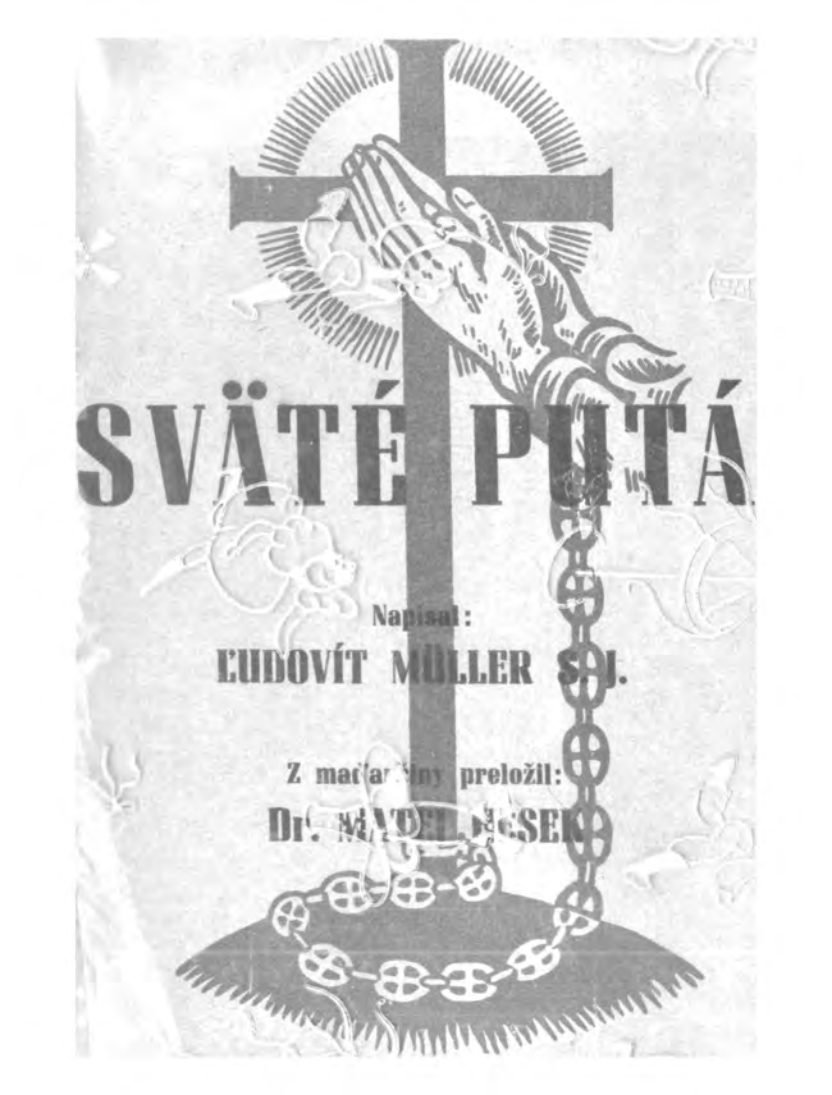

SVÄTÉ PUTÁ

Napísal:
EUDOVÍT MÜLLER SJ.

Z mačiarčiny preložil:
Dr. MADEL RESEN

SVÄTÉ PUTÁ

Napísal:
LUDOVÍT MÜLLER S. J.

Z maďarčiny preložil:
Dr. MATEJ HÉSEK

Nákladom Milosrdných sestier sv. Križa,
Biskupice pri Dunaji

TLAČILA SLOVENSKÁ GRAFIA, BRATISLAVA, LAZARETSKÁ 4c

Nilhil obstat. Dr. Thomas Stollár, censor dioc.

Imprimi potest.

Nr. 856/1943. Tyrnaviae, die 3. Martii 1934.

Josephus Minárik, vicarius generalis.

Úvodom.

Milé prijatie mojej predošlej knižočky „Milujte sa vospolok” ma povzbudilo, aby som našim rehoľným sestrám napísal novú, podobnú knihu, lebo maďarská literatúra nie je práve bohatá na poli duchovnej, pre rehole súcej spisby. V knihe píšem o „našich putách”, to jest o sluboch, pridávam niektoré úvahy a rozjímania, ktoré s nimi úzko súvisia. Na začiatku uvažujem o rehoľnom povolani, aby sme si ho tým viacej cenili a milovali. O čiastke o sluboch som myslel, že sa lepšie hodí za duchovné čítanie. No predsa som uznal za dobré, aby som nákrátko pojednal i vzťahy právne a mravné. Hlava o spovedníkoch rehoľníc poučuje o pomeroch, ktoré povstali podľa nového cirkevného zákonníka. Z podanej reformy života môžu mať rehoľnice dobrý osov najmä pri každoročných duchovných cvičeniach. Poslednú hlavu „Úvahy pre predstavených” venoval som nielen sestrám predstaveným, ale všetkým tým, čo sú povolani iných viest a mať nad

*nimi dozor. Oni si môžu svoju úvahu podľa svojich potrieb doplniť, prispôso-
biť, pretvoriť.*

*Kiežby moja skromná knižočka pri-
spela na posvätenie domov našich reho-
lých sestier, kvetnatých to záhrad Pan-
ny Márie na zemi, aby takto ony vždy
na väčšiu radosť, potechu a slávu Srdca
Ježišovho plnily svoje sväté povolanie!*

Úvod vydavateľ'a.

*Knižočku „Sväté putá“ čítaly sestry
sv. Kríža už od roku 1935 v slovenskom
preklade, ktorá bola zvlášť pre ne prelo-
žená a z ktorej čerpaly veľký duševný
osoh. Z túžby, aby sa duše aj iných re-
holí v láske božej zdokonalily a vo svo-
jom sv. povolaní upevnily, zaumienily
sme si tento „vzácný poklad“ pod tlač
usporiadať a vlastným nákladom vydať
na väčšiu česť a slávu božiu.*

*Biskupice pri Dunaji,
v deň Narodenia P. Márie, 1943.*

Sestry sv. Kríža.

Úvod prekladateľa.

Pôvodca „Svätých pút“ uvádza, že maďarská literatúra nie je priam bohatá na poli duchovnej spisby. To isté môžeme hovoriť, ba ešte viac, i o slovenskej literatúre. Preto som sa dal s radosťou do práce, aby som onu medzeru aspoň z malej čiastky vyplnil.

„Sväté putá“ — tri rehoľné sľuby — môžeme prirovnať k trom kráľovským odznakom: korune, prsteňu a berle.

Z l a t á k o r u n a. Keď rehoľník opustil všetok majetok, vtedy si položil na hlavu korunu z rýdzeho zlata. Sám Kristus hovorí: Blahoslavení chudobní duchom, lebo ich je kráľovstvo nebeské.

P r s t e ň je odznakom čistej, vernej lásky, čistého, verného zasnúbenia, sobáša. Sľubom svätej čistoty sa stáva duša rehoľnícka nevestou Kristovou, s ktorou Kristus uzaviera tajomný sobáš, navlieka na prst svojej nevesty prsteň večnej lásky.

Berla je odznakom kráľovskej moci, panovania. Ctnosťou a sľubom poslušnosti sa stane rehoľník pánom, vladárom, kráľom. Keď podrobuje svoju vôľu, vtedy panuje, vládne, kráľuje. Seba premáhať je ťažšie, ako veliť svetú. Deo servire: regnare est; Bohu slúžiť znamená kráľovať.

Kiežby tieto „sväté putá“, „kráľovské odznaky“, stali sa ozdobou mnohých slovenských duší!

O rehoľnom povolaní.

I.

Láska k povolaniu.

Sv. Augustín krásne a správne hovorí v jednej zo svojich kníh: Milujúce srdce ma porozumie, ale ten, čo nemiluje, nerozumie, čo hovorím.

Keď v niečom, tak v otázke povolania najviac sa uplatňuje táto veľká myšlienka. Keď voľakto chce rozumieť, o čom budem písať v tejto knižočke, predovšetkým načím, aby veľmi miloval svoje povolanie. Aby sme sa zle nerozumeli, už na začiatku musím vysvetliť, čo je láska k povolaniu.

V láske k povolaniu nie je podstatnou vecou cit, vzdychanie, rozplývanie sa. Nie je hlavnou vecou precitlivené srdečné výrony, výbuchy, velebné reči, hymny, ktoré spievame o povolaní. Sú to krásne veci, ukážu voľačo, je dobre, keď sú. Ale ako strom môže žiť bez kvetov a stojí neochvejne, tak i povolanie môže byť skalopevné i bez slov, bez citov. Láska

k povolaniu, ako každá iná pravá láska, má svoj koreň vo vôli. Pravá láska k povolaniu v podstate nič nie je iné ako nezmeniteľné, neochvejné, večité, nezrušiteľné rozhodnutie vôle, že vo svojom povolaní vytrváme, ostaneme i vtedy, keď podľa latinského básnika „pod nohami našimi sa svet na trosky rozbije.”

Či je možná, odôvodnená takáto láska k povolaniu? Je!

Tu, hľa, niekoľko príčin z mnohých:

A.

Vernosť k povolaniu je nám potrebná.

Tým ani zďaleka netvrdíme, že ten, čo vo svete žije, bude zatratený. Keby sme to tvrdili, hlásali by sme blud. Áno, aj vo svete môžeme byť spasení, môžeme sa stať dokonalými. Len to chceme povedať, že my, ktorých Boh na to povolal, musíme Boha ctíť, chváliť, jemu slúžiť, dušu svoju spasíť: nasledovaním rád evanjeliových. Iná cesta, keď i nevedie priam do zatratenia, je aspoň nebezpečná. Áno, nebezpečná, lebo nesrovnáva sa so svätými úmyslami, s cestami božími, ku ktorým Boh hojnosť milosti svojej viazal. Hlavne tých sa to týka, ktorí jasno poznali volajúce slovo, ale ho odmietli, ostali neverní svojim sľubom,

vierolomní vo svojej prísaha alebo svojím nehodným správaním sa zaslужujú, aby boli prepustení.

Podľa čoho to môžeme poznať, že sme skutočne povolani do rehole? K tomu cieľu nemáme očakávať, na to počítať, že nás Boh zvláštnym zjavením vyzve, aby sme svoje povolanie nasledovali. Urobil to síce s niektorými svätými, ale to bola výnimka.

Podstata rehoľného povolania.

Naše povolanie je isté:

a) keď sme hodní, aby sme vstúpili do rehole, to jest vieme a chceme tak žiť, ako to sľuby vyžadujú;

b) keď sme *schopní*, to jest máme tie telesné, duševné sily a schopnosti, aby sme sa mohli stať užitočnými údmi patričnej rehole;

c) keď chceme! V tejto vôli sa zjavuje príťažlivá moc milosti.

Aby sme cez celý život chceli žiť životom rehoľným, v odriekaní, obetujúc seba, na to nás môže len milosť pohnúť. Týmto čistým úmyslom vedená vôľa nie je vždy a v každom človeku rovnobežná s citom. Veľké povolania často viedly hrozný boj s prírodou, v slzách a v bojoch sa uskutočnily. V živote svätých máme na to mnoho príkladov.

d) Toto povolanie potvrdzuje, takrečeno úradne, prijatie do rehole, ktoré prijatie je, ľudsky ponímajúc vec, istým znakom, že pravé povolanie stretlo sa so súhlasom Prozreteľnosti Božej.

B.

Vznešenosť rehoľného povolania.

Lásku k povolaniu len stupňuje uvažovanie o vznešenosti a velebnosti povolania. To bude jasné, keď rehoľný život čo len povrchné porovnáme so životom vo svete.

Pán Boh chráň, aby sme podceňovali tých, čo vo svete žijú. Tým menej to môžeme urobiť, lebo hrdinské ctnosti mnohých svetských katolíkov práve v ťažkostiach, nebezpečenstvách sveta sa ukázali v pravom svetle. Hviezdy vystupujú a jagajú sa v tmavej noci. Ale toto nám neprekáža, aby sme otvorene nepoukázali na veľké nevýhody sveta a na veľké prednosti rehoľného života. Rozumieme svet hlavne ten, čo Kristus nenávidel, prekliat, za ktorý sa ani nemodlil.

a) Prvou nedokonalosťou, ba biedou sveta je jeho *márnivosť a neužitočnosť*. „Vanitas vanitum” — márnosť nad márnosť. To je svet. Sám Duch sv. hovorí

o ňom: „Márnost nad márnost,” — píše Kazateľ, — „všetko je len márnost.” (1. 2.) Prečo sa trápi, morí najviac ľudí na svete? Len aby ľahko žili, peniaze, majetky shromaždili, aby sa čím vyššie dostali po rebríku titulov, aby zábavami, rozkošami zabili drahé dni svoje. Čo je to všetko oproti večnosti? „Quid hoc ad aeternitatem?” „Čo to osoží pre život večný?” pýtal sa neprestajne sv. Alojz. Veru veľmi málo, ba zhola nič. Čo ostane z toho v hodinu smrti? Čo bude z toho v deň súdu?

Čo by bolo bývalo z mnohých svätých rehoľníkov, keby boli ostali vo svete? Čo by bolo z teba?

b) Druhou vlastnosťou sveta je: *nerozumnosť, hlúposť*.

Kazateľ myslí na svet, keď tvrdí, že je v ňom „bláznov nekonečný počet” (1. 15). Hľa, niekoľko dôkazov! Je život večný, v ktorom ani jeden človek na svojom osude už nič meniť nemôže. V každej chvíli sa tento život blíži a svet si toho nevšíma. Je večná blaženosť, sú poruke mnohé prostriedky na dosiahnutie blaženej večnosti. Svet ich odmieta. V každom z nás žije nevyhasiteľná túžba po blaženosti, a svet všetko podujme, aby seba naveky nešťastným učinil. Nie je to bláznovstvo?

Koľkí žijú vo svete skutočne rozumne? Diogenes, podivín, grécky mudrc, mohol by aj ich hľadať s horiacou lampou za bieleho dňa po cestách života. I to, čo svet menuje radosťou, blaženosťou, zväčša do prachu uponíži človeka, a zanechá v duši výčitky, hryzenie svedomia. Všetkých sprevádza to vedomie, že po dočasnom hodovaní chytrý môže nasledovať večný plač...

c) Trefou chorobou sveta je *nebezpečenstvo spasenia*. Takmer všetci synovia tohto sveta svoj hlavný cieľ vidia v nakopení hmotných majetkov. „Lebo tí, čo chcú zbohatnúť, upádajú do pokušenia a do osídla diablovho a do mnohých neužitočných a škodlivých žiadostí, ktoré zahŕňujú ľudí do zahynutia a zastratenia.“ I. Tim. 6, 9.

I dnes je svet taký, ako o ňom písal kedysi Tacitus, latinský dejepisec, svojím obvyklým krátkym, klasickým spôsobom: „Corrumpere et et corrumpi: saeculum est.“ Pokazif a skazeným byť — to je svet. Je jaskyňou levov, ku ktorej vedie každá stopa, ale z nej ani jedna. Kto prejde svetom, že by sa neporanil, že by nekrvácal? To je taká zriedkavosť ako zázrak troch babylonských mladíkov, ktorí ostali neporušení i v horiacej peci. Celkom iný je život rehoľný. Tu sa ne-

ukoná človek v nerozumnom behaní sem a tam. Tu nikto neshromažďuje majetky. Tu niet zakázaných dostaveníčok, klzkých rečí, škodlivých zábav. Každý žije svojmu povolaniu bez hatenia rodinnými starosťami, bojom o každodenný chlieb. Rehoľník len Boha uznáva za svojho pána, len Bohu žije, slúži, rôzne povinnosti povolania nekoná za peniaze, ale jedine a bezpodmienečne pre Boha; koná svoje povinnosti s najprísnejšou svedomitosťou i vtedy, keď mu nikto nepozoruje prsty. Jedinou jeho odmenou je: Boh, nebo, — táto odplata vysvetlí, vyváži, osladí všetky útrapy.

C.

O záslužnosti rehoľného povolania.

Rehoľný život je nadmieru záslužný pre večnosť. Rehoľník viac zásluh si môže získať za mesiac ako iný za celý rok. A smrť? Smrť horlivého pravého rehoľníka je tiché, nádherné zapadanie slnka, zároveň svitanie radostnej večnosti.

Čo z toho nasleduje?

a) Keď povstanú pokušenia proti nášmu posvätnému povolaniu, keď istá únava, ťažoba nás premáha, neklesajme! Kde niet ťažkosti na svete? Život bez boja, bez

útrap v skutočnosti nejestvuje, ba nedá sa ani predstaviť. Len rojkovia a básnici poznajú krajinu mliekom a medom tekúcu, kde plynie život bez starostí a ruže rastú bez tíňov. Bôle i ťažkosti sú všade, teda ani rehoľa nie je výnimkou. Silné predsavzatie robíme nielen na krásne dni, na dni pokoja, ale i na časy búrlivé, ba na ne predovšetkým.

b) Vžime sa dokonale do svojho povolania! Budme presvedčení, že čím ďalej a vyššie pokročíme v rehoľnom živote, tým viac si ho oblúbime. Budeme vždy povďačnejší Bohu za tú veľkú milosť, že si nás vyvolil a povolal. Sú rehoľníci i rehoľnice, ktorí vždy pobožkajú posvätné rúcho svoje, keď si ho obliekajú, so zbožným povzdychom: Deo gratias! Vďaka Bohu!

II.

Na čo sú rehole v Cirkvi?

Liberálni katolíci, neznabohovia, neverci, protestanti vidia v rehoľníkoch pokrytcov kresťanských, cynikov, dervišov, slabé, zlomené duše, ktorých zmarené nádeje, sklamanie v láske alebo chúlостivosť vohnaly do náručia rehole. Nakoľko protirečí všetkému tomuto hrdinská obeta, ktorú rehoľníci a rehoľnice pri-

nášajú! A akou obrovskou námahou pracovali a pracujú na vybudovaní kresťanstva — až po naše dni neúnavnou horlivosťou a silou!

Viďme to podrobnejšie.

1. Rehoľníci vyplňujú v Cirkvi Kristovej podstatnú rolu. Sú teda nepostrádateľní, potrební.

Sú potrební, lebo podstatná známka Cirkvi, svätosť, v nich sa prejavuje, v nich je viditeľná. Cirkev totiž nielen preto je svätá, lebo medzi jej údmi vždy boli svätí a sú, ale i preto, lebo žije v nej úradný stav, ktorý sa snaží dosiahnuť svätosť. Sú mnohí v Cirkvi, ktorí sa sľubmi zaväzujú, že budú kráčať po cestách svätého života, zaväzujú sa plniť nielen prikázania, ale slávnostne sľubujú, že budú i rady Kristove nasledovať. Životný koreň svätosti, ktorý Božský zakladateľ zasadil do Cirkvi, nevyhnutne rodí najkrásnejšie kvety.

2. Úzko súvisí s tým nariadenie a vôľa Kristova, aby v Cirkvi jeho i taká trieda bola zastúpená, ktorá i z povolania plní Jeho rady.

V prípade mladíka v evanjeliume na dve skupiny delí, zariaďuje tábor svojich nasledovníkov: jedna skupina sa neusi-

luje o iné, len aby dušu svoju zachránila. „Keď chceš vojsť do života,” — hovorí im, — „zachovávaj prikázania.” Druhá skupina nie je s tým spokojná, jej cieľ je vyšší. K nim zasa takto hovorí Pán: „Keď chceš byť dokonalý, choď, predaj čo máš, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi, poď a nasleduj ma!” Mt. 19, 17, 21.

Čo Kristus chcel, to sa muselo splniť. Nebola by jeho vôľa splnená, keby sa len jednotlivci, a to len náhodile, rozhodli, že budú Jeho rady nasledovať, keby nebolo sústavne postarané o plnenie rád evanjelia — vo forme životného stavu.

3. Ďalej je v Cirkvi podstatné to, čo je nevyhnutne potrebné na rozvoj, rozkvet, dokonalosť Cirkvi. Boh vo svojom diele, v Cirkvi, zasadil semienko, zárodok, aby sa v duševnom živote vyšvihla na najvyšší stupeň vývoja, dokonalosti. Toto je príznačné v každom diele Božom, tým viacej v Cirkvi, ktorá je Jeho zázračným dielom.

Tak teda v Cirkvi sa musí stále a vždy jasnejšie skvieť hviezda:

a) viery. Sústavne sa postará o to stav rehoľný.

Bez prestania, okázale hlásajú rehole všetky články viery katolíckej. Menovite

ten, že pokolenie ľudské pre hriech upadlo, a preto musí konať pokánie, keď v tuzemskom a záhrobnom živote chce byť šťastlivé. Starú, veľkú pravdu hlása krásny výrok: „Cirkev: kajúci svet — rehoľa: kajúca Cirkev.” Rehoľný stav hlása vieru vo vykúpenie. Lebo veď rehoľník je živým, skrze čistotu, chudobu a poslušnosť na kríž pribitým obrazom pre naše spasenie ukrižovaného Spasiteľa. Rehoľník stále hlása svetu základnú myšlienku evanjelia: sebe (my sami) musíme zomrieť, keď chceme spasiť dušu svoju i bližného. „Ak zrno obilné nepadne do zeme a neumrie, ono samo zostane; ale keď umrie, donáša mnoho úžitku.” Ján 12, 24.

Rehoľníctvo verejne hlása, že je blažená večnosť, pre ktorú hodno zrieknuť sa všetkého, k čomu sa srdce ľudské prirodzene natoľko túli: zrieknuť sa majetku, rozkoše, slávy, rodiny a každej tuzemskej nádeje.

b) V rehoľnom živote prekvitá v úplnej svojej nádhere kresťanská nádej, taktiež láska k Bohu a bližnému, a to v hrdinskom stupni.

c) Podobne je i s mravnými ctnosťami. Rehoľník nielen desatoro chce zachovávať vzornou presnosťou, ale i viac podujme, keď sa sľubmi viaže nasledovať rady.

Týmto toľko dáva Bohu, koľko stvorenie vôbec dať môže.

4. Konečne je podstatné v Cirkvi to, čo uspokojí potreby srdca ľudského. Vždy boli, sú a budú vo svete duše, ktoré svet neuspokojí, ktoré chcú byť voľné od pút sveta, ktoré chcú viac konať, ako sú práve povinné. Sú veľkodušní ľudia, ktorých životnou potrebou je obeta, obeta na oltári božom, ktorí jedine Bohu chcú žiť i mrieť. V prvých storočiach rozniecovali oheň horlivosti prenasledovania a mučenie, dnes táto úloha pripadla rehoľiam. Veď rehoľný život je opravdivé prenasledovanie seba, pravé mučenie. Tým väčšie, tým cennejšie, lebo netrvá minúty, hodiny, ale celý život.

Rehoľný život je teda najnádhernejším, najkrajším výkvetom kresťanstva. Právom píše o ňom sv. Gregor Nazianský: „Rehoľný stav je korunou katolíckej viery. Rehoľníci sú lesklé perly a diamanty Cirkvi. Šlachetní, veľkodušní hrdinovia, ktorí vložili svoje bohatstvo do chudoby, svoju slávu do opovrhnutia, moc do slabosti, svoje radosti do zriekania. Sú miláčkami božími, ktorí bojujú proti svojim žiadostiam, zrieknu sa rozkoší sveta, ponížené sa povýšia nad všetky pozemské statky a jedine do neba putujú. Žijú v tele,

ale nie podľa jeho žiadostí, ich jediným dedičstvom a najdrahším pokladom je slúžiť Kristu.”

III.

Ako osožia rehole kráľovstvu Kristovmu?

1. Veľké a mnohé služby konajú rehole pri budovaní kráľovstva Kristovho už i modlitbami, kajúcnosťou, obetami. Toto všetko vo správe, bohatstve kráľovstva božieho nesmierne mnoho znamená, hoci to ani nekričí. Najmä modlitba je tým činiteľom, ktorý v rovnováhe udržiava svet, je jednou podmienkou jeho trvania. Preto trpí, čaká, zmiluje sa Boh, udeľuje hojné milosti i mnohým nehodným, lebo sú zasa iní, ktorí sa modlia.

Čo koná more, mrak, voda v prírode, to isté koná modlitba v nadprirodzenom živote.

Hľa, rehole sú pravým domovom modlitby. Kláštory, rehoľné domy sú ako by vodné nádrže (rezervoáre) na výšinách, ktoré do nich nashromaždenou vodou státisíce smädných napájajú. Rehole sa takto nielen za seba modlia, nielen pre seba prosia o milosť z neba, ale i pre svojich bližných. Majú podobnú úlohu ako Mojžiš na hore, zakiaľ sa vy-

volený ľud boží v údolí na život a na smrť sekal so svojimi nepriateľmi. Dokiaľ sa Mojžiš modlil s rukami, vystretými k nebu, dolu ľud vífazne napredoval (v. Mojžiš II., 17).

Keby rehoľníci nič iné nerobili, len sa za pokolenie ľudské modlili a pokánie činili, právom by ich mohli vradiť medzi najväčších dobrodincov sveta. Lebo i porekadlo znie: „Márne ľudské namáhanie, keď sa nepridruží božie požehnanie.”

No požehnanie božie vyprosí modlitba. Toto veľmi dobre vedeli v zašlých, dobrých časoch. Králi, magnáti, zemanania boli blažení, keď kde-tu mohli založiť kláštor. Týmto si zaistili požehnanie, spásu pre seba, ale i pre poddaných. Dnes budujú priemyselné závody, továrne, aby oblažili ľud. Dobré! Ale je veľkou otázkou, či je ten úbohý ľud dnes šťastnejší, ako bol vtedy, keď uprostred hustých lesov nerobily lomoz parné pily, ale rehoľníci spievali žalmy, od ktorých sa naučil okolitý ľud Boha ctíť a jemu sa klaňaf. (Sig. Neudecker, Geistes Schule für Ordensleute I., Pag. 36.)

„Dobročinnosť mníchov (rehoľníkov),” hovorí sv. Ján Zlatoústý, „je väčšia ako kráľov. Kráľ, keď je dobrý, mierni telesné bolesti, ale mních svojou modli-

tbou vyslobodí dušu z tyranstva diablovho. Človek, ktorého trápi duševný bôľ, prejde popri kráľovi, ako by bol celkom bezvýznamnou osobou, a vyhľadá rehoľníka v jeho cele. Ale nielen my hľadáme u neho útočisko vo svojej biede, ale i králi sami, v žiali, v nebezpečenstve u neho hľadajú ochranu, nie ináč ako žobráci v čas hladu." Lebo z úst rehoľníkov znie od svitania až do večera hlas skrze nich sa modliacej Cirkvi, vznáša sa ku nebesiam, aby potom odtiaľ spadol na vyprahlú zem v podobe žehnajúcej rosy milosti božej. „Keby niekoho poverili," hovorí Montalambert, „aby napísal dejiny modlitby, jeho kniha by nebola nič iné ako dejiny reholí."

Čo zvláštnu moc a silu dodáva modlitbe rehoľníkov, to je s modlitbou spojené pokánie, mlčanie, pôst, bdenie a iné spôsoby trýznenia tela. Tieto skutky, spojené s modlitbou, majú takú silu, že im Božské Srdce nemôže odolať. Zadosť učenia za množstvo hriechov, ktorých záplava stále očerňuje zem. Preto hovoril raz Kristus Pán sv. Terézii: „Beda, prebda by bola svet, keby nebolo rehoľníkov."

2. Veľké veci konajú rehoľníci i svojím príkladom. Sú ako by na horách vy-

stavané mestá alebo majáky na rozbúrenom mori sveta. Ukazujú svetským smer k Bohu, sprevádzajú ich do prístavu života večného. Rehole sú obrodzujúcim svedomím sveta.

3. Veľké veci konajú svojou pracovitosťou. Ich práca je nepostrádateľná v rozširovaní viery. Kde by boli misie bez rehoľných kňazov, bratov, sestár? Nenahraditeľní sú pri zdokonaľovaní života podľa viery. Každodenný život dokonale nás poučuje, že horlivosť duší nemôže sa rozplameniť ani v tých krajoch, mestách, dedinách, v ktorých účinkujú nadmieru schopní, horliví svetskí kňazi. Keď sa v tých miestach založí čo len skromný, nepatrný kláštor, ožíva okolo duševný život a pomaly sa celý kraj prebudí zo zimného spánku, nastane teplá jar.

Voľakedy dvoje ťahovanie obnovilo skazený, mravne zhnitý rimanský svet. Ťahovanie národov a rehoľníkov. Týmto posledným môže ďakovať i naša vlasť, že sa stala kultúrnym, kresťanským štátom, že prežila tisíc rokov.

Národy svoju dospelosť môžu ďakovať rehoľníkom. Ich význam sa týmto ani

zďaleka nezmenšil. Vo výchove, vo vyučovaní oni sú najspoľahlivejšie, najzdatnejšie sily na poli kresťanskej lásky (karity) majú levový podiel. Nemá človečenstvo takých duševných-telesných rán, ktoré by oni s oddanou starostlivosťou nezištne nezaviazali. Slovom môžeme povedať, že Cirkev prekvitá v reholiach, s nimi dobýva najskvelejšie víťazstvá. Od tých čias, čo prestalo prenasledovanie prvých kresťanov a zapadli rimanskí cisári, je ustavičné, vnútorné, vzájomné spojenie a vplyv medzi životom Cirkvi a reholami. Keď prekvitala Cirkev, prekvitaly i rehole. Naopak, keď začaly upadať mužské i ženské rehole, súčasne ohromne sa rozmohla medzi národmi nevedomosť a mravná hniloba.

Jasné je teda, že rehoľníctvo nie je v Cirkvi náhodilou ustanovizňou, nie je to len nejaký čaro krásny ideál, ale v skutočnosti je od Boha vymyslenou, nepostrádateľnou, potrebnou súčiastkou Cirkvi. Mužské a ženské rehole sú nerozborné múry Cirkvi. Toto dobre vedia i nepriatelia Cirkvi. Preto každé prenasledovanie Cirkvi sa začína vyhnáním rehoľníkov a rehoľníc alebo zamedzením ich činnosti.

Čo z toho nasleduje?

Neprestávajme ďakovať Bohu za to veľké dobrodenie a vyznačenie, že vo svojej nevyspytateľnej добрote a milosrdenstve práve nás si vyvolil a udelil nám milosť povolania. Aké veľké je toto dobrodenie pre nás, ako sa máme stať so svojej stránky toho hodnými, usiluje sa moja knižočka čím viac dokázať, vysvetliť.

Je pravda, že rehoľný život je kríž, pokrytý ružami. Zpočiatku vidíme zväčša len ruže, neskôr ruže uvädnú a ostane kríž sám. Vieme dobre, že tu, na zemi, nie sme nevestami Krista osláveného, ale na kríž priklinčovaného. Nám každá spása, každý život, každá rozkoš, útecha, sladkosť vyviera z kríža. Preto vám hovorím, privolávam, bratia, sestry, s Apoštolom: „Radujte sa v Pánu vždycky, znova hovorím, radujte sa!“ Filip 4, 4.

Generálny predstavený istej rehole krásne sa vyjadril vo svojej odpovedi, keď ho z príležitosti jeho 50-ročného rehoľného jubilea pozdravili: „Za polstoročia som veľmi mnoho skúsil na svojej rehoľnej dráhe. Poznal som tisíce rehoľníkov, rehoľníc vo svojej reholi aj v iných. Za ten dlhý čas som sa presvedčil, že dobrý rehoľník je vždy spokojný.

naproti tomu vlažní rehoľníci sú zväčša všetci nešťastní, nespokojní. Z toho som súdil, že radosť, veselosť u rehoľníkov je všeobecným znakom, že sú dobrí rehoľníci, naopak, zármutok je jedným istým znakom, že patriční sú vo svojom povolání viac-menej neverní.”

Sväté sluby.

Hoci by Boh podľa svojho stvoriteľského práva právom mohol požadovať od každého svojho stvorenia, aby sa úplne zriekol seba a dokonale oddal Bohu, predsa to zo svätých a múdрых príčin neuzákonil. Slobodné pole chcel povoliť veľkodušnosti ľudského srdca. Tu sa rozvinie terajší plán sveta vo svojej neporovnateľnej kráse a veľkoleposti.

Život každého postaví na rúzcestie. Jedna cesta je širokou dráhou prikázaní. Túto cestu si vyvolí väčšina ľudí, sem tiahne človeka telo a krv. Táto cesta ponúka slobodu, mnoho dovolených slachetných radostí. Druhá cesta vedie medzi užším zábradlím do vysokej polohy. Značky tejto cesty sú: odriekanie, obeta. Toto je cesta rád. Hľa, zázrak nevídaný, aj túto cestu si vyvolia mnohí. Netiahne ich sem prirodzený pud, ktorý ani v nich nevymrel, neženie ich sem výhražný bič, obava, strach. Celkom slobodne si volia túto cestu. Alebo predsa! Sú premožení, zvíťazila nad nimi veľkoduš-

nost. Sú otroci, zajala ich láska. Podmanil si ich Boh. V tomto nachádza Boh najväčšiu slávu, ktorá sa mu môže dostať tu, na zemi, od stvorenia. Hľa, sú i takí, ktorých márne vábi svet, márne ich tisne na širokú cestu príroda ľudská, ktorá sa zdá byť takrečeno nepremožiteľná, zvädzajú ich príklady a reči mnohých, predsa si volia Boha. S hrdinským úsilím odpútajú so seba putá, ktoré milióny pokladajú za nerozborné, preto, aby sa stali otrokmi dobrotivého Boha. Pripevnia si na seba jeho *sväté putá*. Musíme uznať, musíme vyznať, že stvorenie nemôže žiť bez pút. Môže si len voliť medzi putami, môže si len vybrať. Tolko je isté, sväté, že ten, kto je zajatcom lásky božej, je voľný od všetkých ostatných pút. Takto požíva najúplnejšiu, najsladšiu slobodu, aká je len možná, mysliteľná. Túto svätú slobodu zabezpečia sväté sľuby. Roztrhajú putá, ktoré pútaly k zemi dušu. Obrovské refaze, ktoré viažu človeka k zemským majetkom v podstate uvoľní sľub chudoby. Náklonnosť tela a krvi v koreňoch presekne sľub čistoty. Najmocnejšiu túžbu človeka po statkoch duchovných (sloboda, samostatnosť), ktorých sa najkrčovitejšie pridŕža, zlomí sľub poslušnosti.

Takto sa stáva človek celou obetou, zápalnou obetou na oltári Pána.

Duša všetko oddala Bohu, pre seba si neponechala pranič.

Zato sa stávajú sväte putá sľubov a s nimi spojené obety vo skutočnosti osloboditeľmi od pút, slobodou, nie bremenom. Bremenom sú nanajvýš natoľko, nakoľko je bremenom krídlo vtákovi, hoci ho povznáša do výšin. Len ranené krídlo je bremenom. Hľa, ako bolestne spúšťa úbohého vtáča ranené krídlo. Podobne i rehoľné sľuby sú len pre tých rehoľníkov ťažkým bremenom, ktorí ich nezachovávajú, alebo nie bez chýb zachovávajú.

Svätá chudoba.

I.

O svätej chudobe vo všeobecnosti.

Prvé a najťažšie puto, matku ostatných pút, pudové pridržanie sa zemských majetkov rozbiže sľub chudoby.

Aby sme čo najlepšie pochopili podstatu, dobrotu, cenu rehoľnej svätej chudoby, aby sme si ju oddane, vrele obľúbili, skúmajme po prvé to, čoho sme sa skrze ňu zriekli. Je to majetok, zemské statky. Písmo sväté to menuje „*bohat-*

stvom." Svet sa zháňa za ním, krčovite sa ho pridíža. Vyžaduje krvavý pot miliónov, aby bolo čím väčšie. Keď svet utratil zemské hodnoty, keď ich musí postrádať, nepokladá za hodné ani žiť. Čo je to teda to zemské „dobro“, bohatstvo, ktoré má takú strašlivú, príťažlivú silu, ktoré také hrozné putá prikuje na ruky, nohy, duše miliónov, ktoré milióny strhne na dno pekelné? Keď si na tú otázku úprimne odpovieme, keď v pravom svetle poznáme zemské bohatstvo, vtedy sa rozziari pred našimi očami veľká múdrosť, ktorá sa v rehoľnej chudobe skrýva, vysvitne jej velebnosť, úžitok, ba v istom smysle potreba.

Všimnime si to zemské „dobro“, „bohatstvo“ v jeho podstate a v jeho prírodných vlastnostiach, ako nám ich nepredpojatý rozum predstavuje:

1. Bohatstvo (užime výraz Písma sv.) je podľa všeobecnej mienky dobré, vo svojej podstate nie je ani dobré, ani užitočné, ani statočné, ale je *lahostajné*. Môže byť dobré, môže byť zlé. Všetko od toho závisí, ako sa užíva. Keby boli zemské statky vo svojej podstate, podľa prírody, mravne dobré, vtedy by urobily svojich majiteľov dobrými, ako etnosť urobí etnostným, múdrosť múdрым svojho držiteľa. Ale koľko ľudí urobily dob-

rými zemské majetky? Vieme zo skúsenosti. Pozrime okolo! Koľko ľudí premení na zlodějov túžba po zemských statkoch, všemožná snaha za nimi, oplývanie v nich. Čo ochromuje svet zachraňujúcu, obnovujúcu moc evanjelia, požehnané účinkovanie Cirkvi? Čo ustrihne krídla nejednému veľkému, krásnemu povolaniu, čo zmarí ne jeden vznešený plán, úmysel? Čo vženie mnohých do blázince, povalí na posteľ, čo otvorí mnohým brány žalárov, pekla, čo zatvorí mnohým brány nebies? Hlavným viníkom tu býva vo väčšine prípadov zemské „dobro“, peniaze. Nespočetnekrát sú pravdivé slová apoštola: „Tí, čo chcu zbohatnúť, upádajú do pokušenia a do osídla diablovho a do mnohých neužitočných žiadostí, ktoré zahružujú ľudí do zahynutia a zatratenia.“ I. Tim. 6, 9.

Od tohto všetkého nás zachráni sľub chudoby.

2. Keď niekto chce bohatstvo silou, mocou pomenovať dobrým, nech to urobí, nebudeme nič proti tomu namietat. Lebo všetko na zemi je darom božím a dedičstvom pokolenia ľudského. Ale bohatstvo nie je *naším dobrom*. Boh nás, rehoľníkov, nepovolal, aby sme tieto statky vyhľadávali. My môžeme byť lepšie na tom bez zemských statkov, ako

keby sme nimi oplývali. Práve tieto statky sú prekážkami pri vyhľadávaní skutočných hodnôt, ako to neskôr uvidíme, — pokúšajú ku zlu, ku hriechu.

3. Keď sa i zemské statky môžu pomenovať s istého hľadiska „dobrými“, v mnohom ohľade sú falošné. Sám Ježiš Kristus ich menuje falošnými: „Robte si priateľov z nespravodlivej mamony.“ Luk. 16, 9. Či nie je falošný zradca ten, čo nespĺní to, čo slúbil, ale robí pravý opak? A také je zemské dobro! Sľubuje, že utíši smäď srdca ľudského, uspokojí jeho túžbu, — a, hľa, robí naopak. Kto čím viac má, tým viac chce mať, tým je nespokojnejší, netrpezlivejší. I preto je falošné zemské „dobro“, lebo je príčinou takmer každej falošnosti. Konečne i preto sú falošné a zradné zemské statky, lebo práve vtedy opustia svojich držiteľov, keď sú najviac odkázaní na pomoc: v hodine hroznej smrti. Vtedy, ako neverný milenec, namiesto útechy meč vrazí do srdca tých, čo sa mu úplne oddali, ako blázni. Istá slávna herečka, ležiac na smrteľnej posteli, rozkázala si položiť na paplon všetky skvosty, dotýkala sa ich, hladkala ich, lúčila sa s nimi. Zomierajúci Masarin ešte raz prešiel bolestne cez svoju chýrnu obrazáreň. Pozastavil sa pred svojimi obľúbenými ob-

razmi, s plačom sa lúčil s nimi. My, rehoľníci, sme so smrťou, s týmto prefikáňým lupičom tak ako pcestný básnika Juvenala so zákerným postavačom: spievajúc krácame pri ňom, máme prázdnu kapsu, vrečko, nemáme čo štratiť.

4. Bohatstvo, zemské „dobro“, je len refazou, hámom na hrdle človeka, ktorý sa usiluje byť dokonalý. Preto hovorí Kristus Pán: „Lahšie je ľave prejsť dierkou ihelnou, než bohatému vojsť do kráľovstva nebeského.“ Mt. 19, 24. (Podľa mienky znalcov znamená dierka ihly malé, nízke dvere, ktorými sa ľava len horko-ľazko mohla dostať do stajne). V evanjeliu spomenutý mladík bezchybne zachovával prikázania od svojej mladosti, ale nemohol sa vyšvihnúť na vyšší stupeň dokonalosti, lebo sa nechcel zrieknuť svojho bohatstva.

5. Žalmista krásne ospevuje boháčov: „Pohrúžili sa do spánku, ale nič nenašli v rukách svojich, ako bohatí ľudia.“ Sv. Ján Zlatoústý výstižne vysvetľuje tieto slová: „Boháč je skutočne taký ako snár. Lebo ako snár vidí, čo nie je, nevidí to, čo je, tak i boháč vidí, čo v skutočnosti nie je nič, len bieda, bremeno, a pravé dobro nezbadá.“

6. Bohatstvo je nie zriedka dedičstvom zavrhnutých, ale chudoba je údelom vy-

volených. Za dávna boli chlapeci dedičmi, dievky uspokojili ľubovoľnými venami. Boh vyvoleným dáva dedičstvo, ale hriešnikom veno zemských majetkov. Pomocou tohto vena sa sosobášia so svetom a diablom. Pravé dedičstvo je večné. Toto pripadlo nám s chudobou. Keď sv. Bernard spolu so svojimi bratmi sa lúčil, aby vstúpil do kláštora, svojho najmenšieho brata, ktorý pre svoju útlú mladosť ešte nemohol vstúpiť do kláštora, takto tešil: „Vidíš, Nivard, my odídeme, teraz všetko ostane tebe, krásny hradný kaštieľ fontaineský, lesy, polia, celý majetok.” Dieťa hneď pocho pilo, že mu je macošsky nadelené. „Akože?” zvolal, „Vy mne ponecháte márne, pomimuteľné veci, a vy si podržíte večné?” Len čo mohol, nasledoval svojich bratov do kláštora.

Aby sme neboli nespravodliví oproti zemským majetkom a nevďační oproti Bohu, ktorý ich stvoril a nám daroval, musíme uznať, že nie sú samé v sebe zlé. Chyba nie je v nich, ale v našej prirodzenosti, v ktorej sa pre dedičný hriech zahniezdily, zakorenily mnohé nezriaďené náklonnosti, náruživosti. Nie priam vtedy nám škodia, keď v nich oplývame, nie preto sú škodlivé, lebo ich je mnoho. Koreň zla je v tom, že sa k nim nezria-

deným spôsobom vinieme, že prehnane si ich žiadame.

Preto zbadáme, že jedným neuškodí mnohé majetky, iných duševne ochromia, zničia nepatrné majetky, ktoré mali, alebo po ktorých len túžili. Keď rozprávame o bohatstve, preto ani my nemusíme mať hneď na mysli poschodové mrakodrapy, hrady, veľkostatky. Rehoľnej sestre viac môže uškodiť jediný nábytok, rúcho, kniha, svätý obrázok alebo iná bezcenná malichernosť ako iným obrovský veľkostatok. Keď mám zastreté oči a nevidím nič, je všetko jedno, či som si niekoľkými šatkami zaviazal oči, alebo len lístkom so stromu, či vysoká hora zastrie predou mnou výhľad, alebo len prášok, ktorý mi vletel do oka. Všetko jedno, keď sa nemôžem pohnúť, či som priviazaný železnou reťazou, alebo len jemnými nitkami. Niekedy sa celý svet vmestí do môjho oka a neublíži mu, nie je mu na farchu, inokedy jediné bodnutie ihlou pozbaví ma zraku.

Slovom: nie samotné bohatstvo je škodlivé, ale duch, akým sa ku bohatstvu správam, viniem. Tento škodlivý duch musí vymrieť v srdci rehoľníka ku každému stvoreniu, či je ono malé alebo veľké, drahocenné alebo bezcenné.

Konečne poznamenávame, že oveľa ľahšie je nič nemať, ako mať čokoľvek a pritom si zachovať úplnú slobodu srdca.

Keď má človek čokoľvek, na začiatku verí, že sa k tomu ani najmenej nepripútal. Môže byť, že má pravdu. No neskôr sa vyvinie príchylnosť. Hneď sa to ukáže, keď sa musí s patričnou vecou rozlúčiť. Potom, keď sme nezávislými pánmi nad niečím, a užívame vec, celkom prirodzene sa vzbudí v nás túžba mať ešte viac, mať iné veci.

S hrebeňa hôr sa pohne malý kameň, čochvíľa bude z toho obrovská lavína, ktorá odmetie celé obce s povrchu zeme. To isté spozorovali vo veciach sv. chudoby nielen jednotliví rehoľníci, ale celé kláštory, ba i rehole. Sklízli sa, rozpadli sa, zahynuli, lebo nezachovávali presne navlas sv. chudobu.

II.

Dve súčiasťky rehoľníckej chudoby.

Ako sa človek skladá z tela i duše, tak i chudoba má svoju dušu i telo. Podstata tela chudoby je v tom, aby sme nemali ani jednu hmotnú vec, o ktorej by sme mohli povedať, že je výlučne naša, alebo ktorou aspoň nezávisle môžeme narábať.

Duša chudoby sa javí v tom, keď túto nemajetnosť, závislosť milujeme. Rehoľník musí mať obidva tieto prvky chudoby, lebo ináč bude ako svetskí žobráci, ktorí majú prázdnu kabelu, ale svojou túžbou objímajú celý svet. Oni majú len bezdušnú mŕtvolu chudoby. Cítia ťažký tlak chudoby, ale nepoznajú a nepožívajú jej osoh a blaženosť.

Preto hovorí Spasiteľ na hore, na začiatku svojej reči, v ktorej rozvinul svoj božský program: „Blahoslavení chudobní duchom, lebo ich je kráľovstvo nebeské.” Mt. 6, 3.

Dôraz je na chudobe ducha, lebo aj inokedy hlásal Božský Majster: „Duch je, ktorý oživuje, telo nič neosoží.” Ján 6, 64. Telo chudoby, to jest náš vonkajší pomer k hmotným veciam, určuje sľub. O tom až potom, až budeme objasňovať právnu stránku chudoby.

Duch chudoby prekvitá v ctnosti chudoby. Pomer medzi nimi vari by sa mohol najpádnejšie vyjadriť: „Nech je prázdna ruka, ale predovšetkým nech je vyprázdnené srdce od ducha hrabivosti, od túžby po majetkoch. Boh nemôže trpieť vonkajší náter, lebo on nesúdi podľa výzoru človeka, ale hľadá na srdce.” I. Kráľ. 16, 7.

Keď prirovnám sľub a ctnosť, jasno sa ukáže, že hmotná stránka chudoby, sľub, má väčšiu moc, ale duch, ctnosť má väčšiu hodnotu a význam. Veď i sľub chudoby len preto skladáme, aby v nás rozvinul, zachoval ducha, ctnosť-chudoby. Sľub je najistejší prostriedok a cesta, aby sme sa dostali k ctnosti, aby sme sa v nej zdokonalili. Takto ctnosť oveľa ďalej zájde ako sľub, ktorý hľadá na literu a jej sa pridŕža. Lahko je možné, že rehoľník už dávno opustil ctnosť, ale sľub ešte zachováva. On ešte neodpadol navonok, je chudobný telom, ale v srdci, v túžbach, v nárokoch je boháčom. Ten, kto sa cvičí v ctnosti, chce sa v nej zdokonaľiť, sotvakedy poruší sľub chudoby.

Za túto ctnosť sľubuje Kristus odmenu: „Budeš mať poklad v nebi.” Mt. 19, 21. „Stokrát toľko obsiahne a dostane život večný.” Mt. 19, 29. Hlavná vec je, aby sme sa v srdci zriekli všetkého, aby sme mohli povedať so sv. Petrom: „Hľa, my sme zanechali všetko.” Mt. 19, 27.

Keď sme niečo pre Krista opustili, to nie je hlavná vec, či je to mnoho alebo málo, či je to nádherné alebo obyčajné, hlavná vec je, aby sme všetko dali, čo máme, aby sme si nič nezadržali.

Čo zanechali apoštoli väčšinou vo svetel Biedny člnok, dotrhanú sieť, učupenú

chalútku. Ich obeť bola veľká pred Bohom, lebo to bolo všetko, čo mali. Sväté povolanie je na poli sveta skrytý poklad, drahocenná perla, pre ktorú musíme všetko odpredať, aby sme si ju mohli kúpiť. Mt. 13, 44—46. Ten, čo predal mnoho, ale nepredal všetko, nemá dosť peňazí, aby si tú perlu kúpil. Toto je tragikum, krkolomným nešťastím premnohého rehoľného povolania. Mnohí sa zrieknu všeličoho, ale nebo predsa neobsiahnu. Dokonalými sa nestanú nikdy. Od veľkých vecí sa odtrhli, k malichernostiam sa pripútali. Takto stratili odmenu, od Krista Pána sľúbenú palmu.

III.

Uplatňovanie alebo činnosť svätej chudoby.

Keď je reč o uskutočňovanie svätej chudoby, máme na zreteli predovšetkým čnosť chudoby ducha, hoci sa ona u nás nemôže úplne oddeliť od sľubu.

1. Milujme sv. chudobu ako svoju matku, so všetkými vzťahmi a následkami, ako sú: závislosť, obmedzenie, uponíženie, strádanie.

2. Ctime, vážme si vysoko, obhajujme všemožne chudobu, ako baštu, hrad rehole svojej. Nasledujme statočných ob-

čanov, ktorí za hradné múry, práva, výsady svojho mesta krvácali, ba i život položili, obetovali.

Sv. Klára ani vtedy nechcela prijať majetok na vydržovanie sestier, keď jej ho Gregor IX. ponúkal. Pravidlá sv. Františka zakazujú mať majetok, a ona nechcela, aby sv. Otec dal uvoľnenie od pravidiel.

3. I v malých veciach si radi pýtajme dovolenie, nakoľko možno nikdy nie všeobecné, nie na všetko možné sa vzťahujúce, nie dlho trvajúce. Neobávajme sa, že svojimi častými drobnými žiadosťami budeme na farchu sestre predstavenej. Keby sa i niekedy tak zdalo! Žiadosti o povolenie drobných vecí sú výbornou príležitosťou cvičiť sa v chudobe, poslušnosti, poníženosti; sú ony teplomermom dobrého ducha v kláštore. Keby nám to nepovolili, čo sme pýtali, nezarmucujme sa, pokladajme to za zisk pre čnosť a pre večnosť.

4. Prijímajme to radi, ba — nakoľko je dovolené a možné — vyhľadávajme to, aby v dome nám sa dostaly predmety čo možno najstaršie, najviac upotrebované. To je naša čiastka. Veď my sme v dome tí najposlednejší, naničhodné nepatrné dievky všetkých, tak ako to žiadal Kristus Pán od svojich apoštolov:

„Keď vykonáte všetko, čo sa vám rozkázalo, povedzte: Sluhovia neužitoční sme, čo sme boli podlžní spraviť, to sme urobili.“ Luk. 17, 10.

Sv. Ján Berchmans ustavične v tom presvedčení žil, že on je len nepatrný žobráčik, ktorého len z milosrdenstva prijali a trpia v spoločnosti Ježišovej. Tak sa i správal. Preto sa stal ozdobou svojej rehole. Kiežby nikdy nezabudli na toto práve tí, čo pre svoju vzdelanosť alebo úrad popredné miesto zaujímajú vo svojom kláštore. Kto zvyšuje svoje nároky a pred iných sa chce dostať, ako by samého Ježiša Krista chcel prekonať, ktorý hovorí o sebe: „Syn človeka neprišiel dať si posluhovať, lež posluhovať a dať svoju dušu na vykúpenie za mnohých.“ (Mt. 20, 28). „Ja som uprostred vás ako taký, čo posluguje.“ Luk. 22, 27. Za isté zahanbenie a uponíženie to musíme brať, keby sme boli nútení nové, pohodlné, smyslom lahodiace veci užívať. Keď raz sv. Alojz z Gonzagy, ktorý bol vo svete princ, dostal v kláštore nové rúcho, trochu jemnejšie ako obvyklé, na tvári sa mu zjavila mrzutosť. Vytýkali mu preto, že je pyšný. Vtedy svätec, neveriac sebe samému, utiahol sa a začal vážne svoje svedomie spytovať, skúmal, či jeho nespokojnosť nemá nejakú nezriadenú pohnútku. Po-

tom prezradil, že nie pýcha, ale láska k chudobe spôsobila ten neprijemný pocit, keď uzrel to jemné rúcho, ktorý pocit proti jeho vôli ukázal sa i na jeho tvári.

5. Zaobchádzajme s domácimi predmetmi s istou bážňou a opatrnosťou ako s majetkom božím a dedičstvom chudobných. Lebo všetko, čo len máme, zakladatelia, dobrodinci Bohu venovali, keď to reholi darovali. Preto nič nesmieme rozhadzovať, nesmieme dovoliť, aby niečo skazu vzalo pre našu nedbalosť. Inak by sme dali najavo, že tie predmety za svoje pokladáme, s ktorými môžeme robiť, čo chceme.

6. Keď sme v niečom, ako v strave, v byte, v šatstve, v kúrení o voľačo ukrátení, radujme sa tomu, do istej miery to zatajujeme, dokiaľ nášmu zdraviu nehrozí nebezpečenstvo. Pokladajme to za výhru, za žatvu, za príležitosť, že môžeme Krista Pána tým vernejšie nasledovať. „Kto chce byť chudobný,” hovorí sv. František Sal., „ale neprijemné stránky chudoby znášať nechce, je nadmieru otiabažný, pyšný, lebo na jednej strane si žiada slávu chudoby, na druhej strane pohodlie bohatstva.” Sv. Terézia menuje takýchto ľudí jednoducho svetovými podvodníkmi. Blahoslavená Salome z rehole sv. Kláry takto súdi: „Stáva sa

smiešnym pred anjelmi a pred ľuďmi, kto chce byť chudobným, ale pritom sa ponosuje, keď mu dačo chýba." Podobnú mienku má i sv. Jozef Kalasánsky: „Človek nie je chudobný, keď necíti bremeno chudoby." Veľmi prísne sú o veci slová sv. Vincenta z Ferrary: „Bohužiaľ," hovorí veľký misionár, „nachádzajú sa mnohí, ktorí sú pyšní na svoju chudobu. Ale ako? Postrádať nechcú zhola nič. Volajú sa priateľmi chudoby, ale keď sa im chudoba, ich údajný priateľ, predstaví v podobe hladu, smädu, biedy, poníženia, tak ďaleko odbehnú od nej, ako len môžu."

7. Keď máme v niečom nedostatok, skôr než by sme pýtali postrádanú vec, rozvážme si to pred Bohom, či nám je vážne potrebná. Keď áno, vtedy ju pýtajme, ba musíme ju pýtať. Nájdú sa ľudia, ktorí sa radšej zrieknu i potrebných, spasiteľných vecí, len aby sa prosením nemuseli uponížiť.

8. Časom, zvlášť v čase ročných duševných cvičení, zadržme malú prehliadku vo svojej izbietke. Či sa tam nevklízlo alebo neprilepilo niečo zbytočného? Azda sa tam nájde kniha, nábytok, oblek, obraz, čo-to, čo nie je ozdobou svätej chudoby. Či sa tam nenájde niečo, o čom nevie predstavený, hádam, ani nechceme,

aby o tom vedel. Tu musí platiť pravidlo: nedirž u seba predmety, ktoré ti môžu byť raz osožné, ale len také, ktoré budeš v blízkej budúcnosti nevyhnutne potrebovať. Veľmi to platí zvlášť o knihách, ktoré niekto nadmieru postráda, a u teba sadá na ne prach.

9. Vyhýbajme výsadám, špecialitám, nápadným zvláštnostiam. Majme radi obvyklé, spoločné veci. I keby sme boli nemocní, len z nevyhnutnosti prijmime iné pokrmy, iné rúcho, iný denný poriadok, ako majú ostatní. Je zaujímavé pozorovať, že v tejto veci bývajú najskromnejší, najmenej nároční, práve tí rehoľníci, ktorí pochádzajú z najlepších rodín. Veľmi nespokojní, nároční bývajú tí rehoľníci, ktorým sa nedostala „detská izba“, to jest dobrá, starostlivá, vzdelaná vychovávateľka, matka.

Na nich sa žaluje sv. Bernard: „Vo všetkých záhradách a riekach nenájde rehoľník pokrm pre seba. Naozaj! Ako by chodili do školy Galenovej, a nie do školy Ukrižovaného Spasiteľa.“ Týmto do úst vkladá sv. Jarolím posmešné, štipľavé slová: „Vyškriabal som sa z chudobnej rodiny, z dedinskej chatrče, kde som sotva mohol naplniť svoj žalúdok prosnou kašou, čiernym chlebom, teraz už nie som spokojný ani s pšenič-

ným chlebom a medom. Už poznám druhy a mená všetkých rýb. Veľmi dobre poznám brehy, na ktorých sbierajú najchutnejšie ustrice, kraje podľa toho triedim, kde akí jedlí vtáci sa zdržujú. V zriedkavých lahôdkach je moja rozkoš." (List ku Nepotianovi).

10. I na to dajme pozor, aby sme sa nerozumnou asketikou neurobili práceschopnými a neboli odkázaní na mimoriadne služby iných. Múdrejšie je uspokojiť sa miernou prísnosťou, tak si svoju práceschopnosť o niekoľko rokov predĺžiť, ako niekoľkoročnou prehnanosťou seba predčasne zničiť. Tým menej je to dovolené urobiť, lebo podľa slubu patria naše telesné sily a schopnosti reholi.

IV.

Trhliny na svätej chudobe.

Podľa cirkevných dejín sotva je rehoľa, na ktorú by počas storočí nesadal prach všednosti, ktorú by nenačal zub času. I najprísnejšie rehole niekedy odbočia s pravej cesty, upadnú, potrebujú obnovu. Keď hľadáme toho príčinu, nájdeme ju zväčša v tom, že povstaly trhliny na ich chudobe. Tak pochodia, ako keď praskne sklovina (glazúra) na zdravom zube. Na začiatku sotva zbadáť po-

ruchu, neskôr sa utvorí diera, dutina. Teraz už nepomôže nič iné, ako dieru zapchať, zaplombovať, alebo studenými kliešťami vykonať operáciu. I jedno i druhé je veľmi bolestné. Nie je tu reč o bránach dokorán otvorených, ktorým sa podobajú hrubé a nápadné zanedbania uvedených cvičení alebo hriechne nedodržanie svätých slubov.

O tom napíšem neskoršie. Tu pojednáваме o trhlínach, puklinách, cez ktoré sa voda pomaly cedí do ložky, až konečne ju úplne zatopí.

1. Prvá taká trhlina je *potreba*, ktorú budeme obsírne vysvetľovať. Ako sa vkráda do spoločnosti ľudskej maškrtnosť, nemiernosť, márnوترatnosť? Bezpochyby cez trhlínu potreby. Ješť a piť nám treba, aby sme mohli žiť, v dobrom stave ostať, pracovať. Nepozorovane túto svoju potrebu vždy viac a viac zvýšime a na viac predmetov rozšírime. Takto potom prekročíme hranice nielen potreby, ale i rozumnosti. Podobne sa uvoľňuje i chudoba rehoľná. Sú veci skutočne potrebné. Oveľa viac je vecí, o ktorých len my tvrdíme, že sú potrebné. Postupne sa zdajú mnohé také veci potrebné, o ktorých sa našim dávnym rehoľným predchodcom ani len nesnívalo, a predsa veľmi dobre sa obišli bez nich. Hlavne

moderná kultúra, doba techniky a rádia vymýšľa čo deň to deň vždy nové a nové potrebné veci. Veľmi hravo sa môžeme stať takto najprv modernými rehoľníkmi, potom synmi a dcérami tohto sveta, na ktorých je už len rúcho rehoľné, alebo ani to.

Kde je protilik? Nech sa usiluje každý vo svojom srdci, v duši, obstrihať žiadosti a nároky svoje a vymedziť im čím užšie hranice potreby. Hlavne, keď sám predstavený súdi, že niečo nie je potrebné, s celým srdcom sa pridajme na jeho stranu, a svätým úsilím sa presvedčujeme, že patričná vec je naozaj zbytočná. Keď je predstavený sám trochu povolný, my sami sa usilujeme skromne a múdro sa vzpierať. Lebo keď sa i nepreviníme proti sľubu chudoby, ľahko sa môžeme previniť proti ctnosti chudoby, keď niektorú zbytočnú vec čo i s povolením užívame. Tým sa nestane zbytočná vec potrebnou, keď predstavený niečo trpí, prehliadne, dovolí. Zbytočné veci naštrbia ctnosť, ducha chudoby.

2. Ďalšiu trhlinu spôsobí chudobe blahosklonné uznanie. Niektorí kláštorníci, rehoľníci pomocou milosti božej tvoria, konajú mnohé veľké veci, zostarnú v ťažkej, vážnej práci. Oproti takýmto čle-

nom vzbudí sa cit povďačnosti a uznania, ktorý zdanlivo vyžaduje, aby sa im dostalo viac šanovania, pohodlia a istých výsad. Toto sa napokon nemôže ani úplne zatracovať. Ale treba pritom veľkej obozretnosti. Keď patriční toto vyznačenie radi, ochotne prijímajú, ba čo viac, pokladajú to za mzdu, odmenu, za slúženú právom, ľahko vzbudia v ostatných závisť a žiadosť, aby si takýto výnimočný stav i oni zaopatrili. Za cieľ svojej práce, únavy, vytýčia si to, aby i oni onedlho dosiahli vek, stav, krehkosť, ktorá je v kláštore spojená s istými prednosťami.

Liekom proti tomu je, že podľa možnosti nesmieme robiť výnimky. Tiahnime sväté jarmo dokiaľ možno, nosme nenaštrbene sväté putá. Nenárokuje si, neprijímajme nijaké zvláštnosti. Keď nás poslušnosť prinúti prijať niečo podobného, užívajme to, ale len pod istým svätým nátlakom.

3. Tretia trhlina je zle chápaná, takrečeno vynútená láska (ak je dovolené ju tak menovať) so stránky rehole. Dve predošlé trhliny mali aký-taký priateľný náter, ale táto trhlina je najmenej znesiteľná.

Sú tu a tam ľudia, chvála Bohu, v malom počte, a len roztratenci, ktorí - tak

sa zdá — nie preto idú do rehole, aby sa stali lepší, dokonalejší, ale preto, aby mohli pohodlnejšie žiť ako vo svete. Nie preto prišli, aby slúžili, ale aby im iní posluhovali, obsypali ich dobrodením, ktoré si vôbec nezasluhujú. Zvykli si večne žalovať svetu, že v kláštoroch niet lásky. Títo nespokojenci zamračenou tvárou ako by mrakmi zatiahnu modré nebo, ktoré sa nad kláštorom usmieva. Kolkú nevďačnosť a neuznanlivosť dávajú najavo! Položme ruky na srdce! Keď chceme, aby nás rehoľa obsypala láskou a dobrotou, najmä aby nás v chorobe, starobe starostlivo opatrovala, naše slabosti znášala, vtedy je žiadúce a spravodlivé, aby sme aj my, pokiaľ sme pri sile a zdraví, prejavovali ducha oddanosti, obetavosti. Ani to nie je celkom múdra a dokonalá vec, keď za svoje služby čakáme odplatu. Pravá rehoľnica sa nesjednala, aby dostala odmenu. Výlučne len Bohu požičiava a od Boha čaká odmenu. Pravý rehoľnícky duch je: mnoho pracovať, znášať, trpieť a odmenu úfať jedine v nebi od Boha.

4. Štvrtú trhlínu na posvätnnej budove chudoby môže spôsobiť chudoba sama, keď sa v nej neopatrne a nerozumne cvičíme. Stalo sa takmer porekadlom, že v niektorej reholi chudoba zničí chudobu.

To sa môže skutočne stať v tých reholiach, kláštoroch, v ktorých odopnú rehoľniciam aj tie veci, ktoré nevyhnutne potrebujú, alebo čo zaužívané, schválené zvyky dovoľujú. Môže sa to prihodiť z istej skúposti alebo nedôvery v Prozreteľnosť Božiu. Keď sa nepostarajú patriční predstavení o jednotlivcov, a to s istou veľkodušnosťou, štedrosťou, môžu počítať s tým, že jednotlivci sa sami o seba postarajú. Zprvu to robia nie celkom rovnou cestou, neskôr už celkom zakázanou. Hľadajú rôzne zárobkové pramene, na rodinu sa obrátia o podporu, čochvíľa sa rozpadne každá bašta a zábradlie svätej chudoby. Aj na to je príkladov dosť. Počítajme i na dobrotivého Boha. V dobrej reholi nikdy niét ozajstného, dlhotrvajúceho nedostatku. To nemôže pripustiť všemohúci, dobrotivý Boh, ktorému sa rehoľníci úplne odovzdali. Dobrotivý Boh neponechá v hanbe nikoho, kto v Neho dôveruje. Len v tých reholiach hľadajú, ktoré v dobrotivého Boha nedôverujú, alebo v ktorých každodenný chlieb ani nezasluhujú. Rehoľníci, ktorí sluby zachovávajú, sú tí, ktorí podľa sv. Pavla „nemajú nič a predsa majú všetko.“ (II. Kor. 9, 10.)

Prvé karmelitánske kláštory, ktoré založila sv. Terézia, byly tak chudobné, že

veľká zakladateľka vpísala do stanov: „Obed nemôže mať určený čas, lebo človek nevie, či práve vtedy má voľačo.“ Tá istá sv. Terézia píše i takto: „Čím menej máme, tým sú menšie moje starosti. Náš dobrotivý Vykupiteľ veľmi dobre vidí, že viac práce a obavy mám s prijatou almužnou, keď presahuje potrebnú mieru, ako keď sa nedostatok javí v dome. Nemôžem povedať, že by sme boli mali nedostatok, tak je nám ochotný pomôcť dobrotivý Boh.“ Spasiteľ sa pýtal svojich apoštolov: „Keď som vás poslal bez mešca a bez kapsy a bez obuvi, či vám niečo chýbalo? A oni riekli: Nič.“ Luk. 22, 35.

I skúsenosť to v hojnej miere dosvedčuje, že naozaj chudobní cirkevníci nedostatok nepoznajú. Stalo sa za veľkého hladu v Ríme, že v čase obvyklého osvieženia takto zvolal istý člen rehole pred sv. Ignáciom z Loyoly, zakladateľom rehole: „Je naozaj zázračné, že v meste takmer každý hladuje, my máme všetkého dosť, čo potrebujeme.“ Svätec na to odvetil: „To práve nie je zázračné, ale opak toho by bol nepochopiteľný. Veď keď my celkom Bohu žijeme, slúžime, ako by mohol Boh zabudnúť na nás, ako by sa mohol nepostarať o nás?“ Preto najmä predstavení nech nikdy nezabudnú na slovo a zároveň

sľub Krista Pána: „Nebudte teda ustarostení o zajtrajšok, lebo zajtrajší deň bude sa starať o seba. Dost má deň na vlastnej neresti.” Mat. 6, 34.

Prečo by dával Boh,okiaľ vidí, že máme z čoho žiť. Keď uvidí, že sa minulo, vtedy sa postará o ostatné.

Hlavne v tých kláštoroch, ktoré sa zaoberajú vyučovaním a výchovou, *duševné* — *duchovné* — *pokrm*y skoro tak sú potrebné ako telesné. To sú *knihy*. Uzavreté, ťažko prístupné knihovne sú ako preplnené, ale uzamknuté komory.

V.

Prednosti a odmena svätej chudoby.

1. Chudobný život je *blažený*. Pán Ježiš v reči horskej nie bez príčiny na prvom mieste velebí chudobu, nie darmo vyhlasuje chudobných za blahoslavených.

Chudoba totiž vypleje, vytrhá zo srdca trň, zelinu nárokov, túžob. Srdce, oslobodené od bremena náruživosti, potom hravo prekvitá v ctnostiach. Nikdy nezabúdajme, že len natoľko sme blahoslavení, natoľko sme dobrí. Skúsenosť to isté potvrdzuje. Ó aké vyjasnené sú tváre a srdcia v tých reholiach, kláštoroch, v ktorých pravá chudoba prebýva! Také sú sestry ako vtáctvo nebeské. Sú slo-

bodné, radostne si zaspievajú. Nič neviaže ich ducha ku hrude. Cítia, že im už patrí kráľovstvo nebeské. Je to otázka krátkeho času, že svoj tuzemský raj zamenia s nebeským.

2. Chudobný život je *anjelský*. Ani anjel nemá nič, i on je chudobný. Čo by aj potreboval? Všetok jeho jediný poklad je Boh, a to mu úplne stačí. To, hľa, tvár a líce chudoby!

3. Svätá chudoba je nebeský *obchod*. Základným pravidlom kúpno-predajnej smluvy je: keď zaplatíme dohodnutú cenu, tovar je náš. Boh ponúka, predáva alebo so všetkými jeho pokladmi. Kúpna cena je: rozlúčka s každým stvorením. Ani viac, ani menej. My sme to splnili. Opustili sme všetko pre Krista. Nebo je teda už naše. V hodine smrti ho jednoducho zaujmeme, prevezmeme, čo nám právom patrí. Kto chudobnému daruje, Bohu požičiava. Dostane späť od Boha, čo daroval, i s úrokmi. Kto celý svoj životný kapitál uloží v banke, ktorej majiteľom je Boh, ten stonásobne dostane späť svoj majetok od Boha.

4. Svätá chudoba nás oslobodí od strachu pred súdom.

Veď chudobní Krista Pána v posledný deň nebudú obžalovaní a súdení, ale oni

budú spolu súdiť. Keď sa sv. Peter odvoláva pred Kristom: „Hľa, my sme všetko opustili a nasledovali sme Teba,“ dostáva odpoveď: „Veru, povedám vám (ako by riekol: prisahám), že vy, ktorí ste ma nasledovali, budete sedieť na dvanástich stolicích a súdiť dvanásť pokolení Izraelových.“ (Mt. 19, 27, 28.)

Číslo dvanásť v Písme sv. vždy znamená celok. Dvanásť stolíc znamená spoločnosť tých, čo si svätou chudobou získali sudcovskú hodnosť spolu s Kristom. Dvanásť pokolení znamená ostatných ľudí, ktorí musia vydať počet, ako narábali so stvoreniami.

5. Svätá chudoba *zúrodní apoštolský život*. Ponajprv preto, lebo chudoba je mimoriadny právny titul, aby Boh vy počul našu modlitbu.

My sme rozrezali nitky, ktoré dušu našu ku hrude viazaly, tak máme ľahkú, voľnú cestu, dráhu do nebeských výšin. Modlitba je jeden z najpodstatnejších prostriedkov, zbraňou apoštolovania.

Potom dobrý príklad lepšie účinkuje ako sto kázní. Keď človek i sám zachováva, čo iným káže, uveria mu, povzbudia sa, aby ho nasledovali. Keď v blaho-
byte oplývajúci chcú získať iných pre kresťanské sebazaprenie a aby podceňo-

vali pominuteľné veci, vysmejú ich, alebo sa budú hnevať, lebo popierajú ich úprimnosť. Apoštoli viac dosiahli svojou chudobou, ako by boli na stá mŕtvych vzkriesili, preto, lebo dokázali, že sú nezištnými hlásateľmi pravdy.

6. Aby sme napokon všetko dovedna spojili, chudoba je: *klúčom, tajomstvom všetkého veľkého, krásneho, šlachetného, vznešeného*. Prečo? Lebo všetko krásne, veľké, šlachetné, vznešené je vlastne víťazstvom ducha nad nemotornou hmotou. Naopak, všetko zlé, malicherné, podľa tam sa začína, kde hmota si podmanila ducha. Chudoba je ustáleným, bezpečným víťazstvom ducha nad hmotou. Veľký omyl je teda, každú úlohu — otázku chcieť riešiť len peniazmi. Takúto domnienku zo základov vyvráti dejepis. Každá veľká práca, výsledok, požehnanie tu na zemi je vlastne dielom, darom chudoby. Chudoba urobila svet kresťanským, vzdelaným, slávnym. Chudoba i dnes ešte obracia, učí, zaväzuje otvorené, zapálené rany človečenstva. Riešenie sociálnej otázky, veľká obnova spoločnosti ľudskej, ak sa podarí z milosrdenstva božieho, i to bude prácou chudoby.

Toto znova ospravedlní rehoľníctvo.

VI.

Veľký vzor rehoľnej chudoby.

Najvznešenejší príklad svätej chudoby a povzbudenie dal sám Boh, Ježiš Kristus, ktorý prišiel na túto zem. Vykupiteľ a obnoviteľ sveta, ktorého veľkú múdrosť i jeho nepriatelia obdivujú, chudobu urobil základom svojej práce.

I. Jeho učenie.

Keď otvoril vlastné ústa ten, čo cez tisícročia hovoril ústami prorokov, začal týmto, naozaj nečakaným, veľmi prekvapujúcim výrokom: „Blahoslavení chudobní duchom, lebo ich je kráľovstvo nebeské.” Mt. 5, 3. Táto základná myšlienka, ako zlatá niť tiahne sa cez celé evanjelium. „Ak chceš byť dokonalým: id', predaj čo máš, a rozďaj chudobným, a budeš mať poklad v nebi.” Mt. 19, 21. „Veru, povedám vám: Niet nikoho, kto zanechal dom alebo rodičov, alebo bratov, alebo ženu alebo dieťa pre kráľovstvo božie, že by nedostal omnoho viac v tomto čase a v budúcom veku život večný.” Luk. 18, 29, 30. A naopak: „Ani jeden z vás, kto sa neodriekne všetkého, čím vládne, nemôže byť mojim učníkom.” Luk. 14, 33.

II. Jeho príklad.

Pán Ježiš nie len slovom hlásal chudobu, ale i svojím príkladom, životom. Nepreháňal rečnícky, ale skutočnú pravdu riekol o sebe: „Líšky majú skrýše a vtáctvo nebeské hniezda, ale Syn človeka nemá kam hlavu skloniť.“ Mat. 8, 20. Či si môžeme predstaviť, vymyslieť dokonalejšiu, bezpodmienečnejšiu chudobu, ako líči Ježiš Kristus svoju chudobu? Známe dobre, že ako nemá zviera osobnosti, tak nemá ani právo majetku.

Hľa, Pán všetkého hovorí o sebe, že je chudobnejší ako i to zviera. Lebo i zviera akosi prisvojí si hniezdo, pelech, v ktorom riadne odpočíva, kde sa chová, zohrieva, odkiaľ odoženie votrelcov, ale Ježiš, Pán všehomíra, za svojho tuzemského apoštolovania neprivlastnil si ani jedno miestečko, ani hrudku, odkiaľ by ho majiteľ nemohol vytvoriť, odohnať. Chudoba nášho dobrotivého Pána je naozaj nesmierna, ani by sme to nemohli uveriť, keby to On sám neriekol. Slová svoje potvrdil celým svojím životom.

Narodí sa v cudzine, popri ceste, v jaskynnej maštali „preto, že nebolo pre nich miesta v hospode“. Luk. 2, 7. V Betlehéme Júdovom, v meste Dávidovom, nemá Mesiáš, najslávnejší potomok Dávidov,

nepatrný úchylok. Musel si ho vypožičať od dobytká, ovce, vola, psa, osla.

Taká predohra bola začiatkom tuzemského života Bohočloveka, týmto úvodom sa začne nádherné divadlo, ktoré odvtedy neprestáva obdivovať, na ňom sa poučovať celé človečenstvo a oslávené nebo.

V chudobnej chatrči Ho vychovávajú, jeho príbuzní sú chudobní, ale sa nehanbí za nich, ide medzi nich na chudobnú svadbu do Kány.

Keď opustil matku, na milosrdenstvo, almužnu iných bol odkázaný. To je dobrovoľný žobrák, ktorý, keď chce, niekoľko chlebmí nasýti tisíce ľudí, všemohúcou rukou svojou vládne prestrieť stôl celého sveta. Stalo sa, že keď celý slávny sbor apoštolov spolu s Kristom chcel jesť, sbierali klásky popri ceste, ako to humánny židovský zákon dovolil každému hladnému pocestnému. Aby mohol platiť daň, vyloví peniaz z rybky. Nikde tak neuznával chudobu za svoju nevestu, ako na kríži, tam s ňou uzavrel tajomný sobáš. Úplne prevzal veno svojej mladuchy: nedostatok, potupu, opovrhnutie. Natoľko bol chudobný duchom, že na kríži i dušu svoju vrátil Otcovi nebeskému, od ktorého ju prijal, aby ani ju nemal. Milosrdní cudzinci Ho

složia s kríža, pochovajú v darovanom (almužna) hrobe. Nepohne srdce naše tento príklad? Pane môj! Ty si sa stal naozaj chudobným pre mňa! Tu je príklad! Rehoľník, rehoľnica, pozri naň! Pozri len, duša nábožná, s kým si sa zasnúbila, koho si sa rozhodla nasledovať. Pozri, komu si tvrdila často pri duchovných cvičeniach: „Učiteľ, pôjdem za Tebou, kamkoľvek pôjdeš.“ Mt. 8, 19. A to všetko prečo? Odpovie na to apoštol: „Lebo znáte milosť Pána nášho Ježiša Krista, že pre vás sa stal chudobným, hoci bol bohatý, aby ste vy zbohatli z jeho chudoby.“ II. Kor. 8, 9. Áno, bohatí v duši, bohatí u Boha v nebi. Podmienkou tohto bohatstva je, aby sme sa preňho i my stali chudobnými, úplne chudobnými na tejto zemi.

VII.

Sľub chudoby.

(So stránky právnej.)

Sľubom chudoby pod farchou hriechu záväzne sľubujeme Bohu, že sa zriekame vonkajších, hmotných statkov, podľa ústavy tej rehole, do ktorej vstupujeme.

Je slávny a jednoduchý sľub. Rozdiel medzi nimi nie je v podstate sľubu, ktorá je tá istá v jednom i v druhom, roz-

diel je z vôle Cirkvi, ktorá rôzne právne následky privlastňuje obom sľubom.

Slávnostným sľubom sa zrieka rehoľník práva na majetok. Podľa cirkevných zákonov je rehoľník nespôsobilý, aby si mohol niečo vlastného podržať, alebo si niečo nadobudnúť. Keby niečo podobného vykonal, to je nielen *zakázané*, ale jednoducho neplatné.

Jednoduchý sľub neruší právo na majetok. Čo má sľub skladajúci počas sľubu vo svete, alebo čo so sebou priniesol, to ostáva jeho, to sa môže i zveľadiť. Jeho majetkoprávne činy, ako kupovanie, predávanie, darovanie, prijatie, sú teda platné, ale *zakázané*, keď sa dejú bez povolenia. Podstata obidvoch sľubov je *závislosť* od predstavených, to činí rehoľníka rehoľníkom.

Ale to ešte nie je všetko. Máme ešte aj iné povinnosti oproti stavu rehoľnému. To jest: zrieknutie sa zbytočných vecí. Veď i vo svete žijúce dietky milionárov sú tiež závislé, ale pretože majú zemských majetkov nazvyš, nikto ich neuznáva za chudobných. Táto posledná okolnosť je v stave rehoľnom natoľko dôležitá a podstatná, že predstavený nemá ani práva niečo také povoliť, čo je celkom zbytočné, a nesrovnáva sa

so svätou chudobou. Už tridentský snem nariaďuje, aby „predstavení len také hnutelnosti dovolili užívať svojim poddaným, aby sa nábytok shodoval s chudobou, ktorú sľúbili, na inej strane nech im neodoprú nič, čo je potrebné.” (Viď Sess. 25.) Pápež Kliment VIII. tiež nariaďuje, aby „šaty a nábytok bratov boli zaokryté zo spoločnej pokladnice. Nech je v tom rovnosť medzi bratmi a hociktorým predstaveným. Nech to zodpovie tak chudobe, ktorú sľúbili, aby nedovolili nič *zbytočného*, ale nech im neodoprú ani nič potrebného.”

Čo je zbytočné? Na to môžeme odpovedať takto: Po prvé nemôžeme právne ani v najchudobnejšej reholi vyhlásiť za prebytočné to, čo venujú na svoj kostol, na služby božie. Ďalej, hoci to nie je povinnosťou ani zo stránky predstavených, ani zo stránky chorých členov rehole, aby si žiadali alebo použili mimoriadne veľmi drahé prostriedky na liečenie, na zachovanie života. Keby sa to predsa stalo, nemohlo by sa im vytýkať, že konali „*zbytočné*”, zakázané veci. Nemusíme ani pripomínať, o čo je príkladnejšie, keď je rehoľník i v chorobe chudobný, uspokojí sa tým, čo musí stačiť chudobným. Takýchto chorých i dobrotivý Boh navidomoči napomáha.

Ináč môžeme pokladať za pravidlo, že u nás ohľadom živobytia to je zbytočné, čo viacej pristane svetským dámam, ako chudobným rehoľniciam.

Čo si môže dovoliť v skromných pomeroch žijúca svetská učiteľka, to nemožno za zbytočné pokladať ani u jednej rehoľnice.

Keď užívame zbytočné veci, hoci s dovolením, obyčajne to býva hriech všedný. Pod titulom „zbytočného“ môže povstať smrteľný hriech pri väčších výkyvoch, na zábavných cestách, v kúpeľoch, v prepychu.

Nižšie budeme brať ohľad už len na jednoduché sľuby, lebo v našej vlasti rehoľnice dnes už skoro bez výnimky len také sľuby skladajú, alebo ich sľuby len také účinky majú.

Skôr, než by sme sa dali do podrobností, podáme tu hlavnejšie ustanovenia nového cirkevného zákonníka, týkajúce sa sľubu chudoby.

1. Ústava (constitutia) každej ženskej rehole vyžaduje od nových členiek isté, určené veno. Tohto vena, alebo jeho podstatnej čiastky môže sa rehoľa zrieknuť len s povolením biskupa, alebo sv. Stolicy, keď je totiž rehoľa priamo sv. Stolicy podriadená. (547. K.)

2. Toto veno prechádza definitívne a bezpodmienečne do majetku rehole až po smrti patričnej rehoľnice. (548. K.) Do toho času sa nesmie toto veno upotrebiť ani na stavbu, ani na umorovanie dlžôb, ale sa musí uložiť bezpečne a užitočne. (549. K.)

3. Keď sa rehoľnica z hocakých príčin z rehole vzdiali, podstata vena v plnej miere sa má vydať rehoľnici, ale bez úžitku (úrokov), ktorý donieslo veno. (551. K.)

4. Keby sľubom viazaná rehoľnica prešla do inej rehole, čo sa môže stať len s privolením sv. Stolice, ovocie vena musí sa vydať druhej reholi za noviciátu, po složení sľubu i veno. (551. K.).

5. Novicka za svojho noviciátu nemôže sa zrieknuť nijakého svojho hmotného majetku, ani si nemôže nijakú hmotnú povinnosť na seba brať. Keby to urobila, jej čin by bol nielen zakázaný, ale i *neplatný* (568. K.). Keby niekto nejakú značnú vec prijal od novicky, je povinný jej to navrátiť.

6. Pred dočasnými alebo večnými sľubmi musí novicka rozhodnúť, kto má počas jej jednoduchých sľubov opatrovať, užívať jej majetok. Môže sa rozhodnúť alebo v prospech svojho majetku, alebo v prospech niekoho iného, i svojej

rehole. Keby sa z hocakých príčin nebola rozhodla, alebo časom nadobudla novší majetok, musí s ním disponovať i po složení sľubu, ako sme vyššie uviedli (569. K. 1. 2 §§).

7. Nech urobí pred sľubom závet o všetkom, čo má, alebo čo časom môže nadobudnúť (569. K. §). Závet musí byť vystavený tak, aby bol i štátoprávne platný. K tomuto všetkému netreba osobitného povolenia, lebo ho už udelilo cirkevné právo. Hoci Cirkev, ako sme nahliadli, nerobí nátlak na nikoho, ponechá každému právo rozhodovať so svojím majetkom, ale predsa oveľa viacej zodpovie duchu evanjelia, keď sme už svet opustili, aby sme pamätali na chudobných, ale nie na rodinu svoju (výnimku robí chudobná rodina).

Kristus Pán nežiadal od tých, čo chcú byť dokonalí a Ho nasledovať, aby svoj majetok zanechali rodine svojej, ale aby ho rozdali chudobe. (Mt. 19, 21.). Hoci v kláštore nikto nebude nikdy nahovárať rehoľnicu, aby tak urobila, ale šlachetne koná, keď — rozhodujúc o svojom majetku — pamätá i na svoju rehoľu. Veď i ona je chudobná a k tomu ešte vlastná matka, ktorej môže veľmi mnoho ďakovať.

8. Keby rehoľnica chcela po složenom sľube zmeniť svoje predošlé majetkové ustanovenie, to sa môže stať len s povolením svojho biskupa a s povolením predstaveného tej mužskej rehole, ktorej reholi je prípadne ženská rehoľa podriadená. Keby túto zmenu chcela urobiť v prospech svojej rehole, je na to treba povolenie sv. Stolicy. Keby rehoľnica neskoršie vystúpila, jej ustanovenia ostanú nezáväzné. (580. K. 3. 2.). Toto povolenie, ale len v prípade súrnej potreby, môže jej udeliť predstavený rehole, alebo keď nemožno sa naňho obrátiť, i predstavená domu. (583. K. 1. 2. §§.)

9. Rehoľnica nesmie podarovať svoj majetok, kým žije, a svoj závet môže meniť len s dovoľením sv. Stolicy.

Po tomto sa dajme trochu i do podrobností. Pritom zdôrazňujeme i to, že rehoľnica nemá brať ohľad len na vyššie uvedené kánony a na mravné zásady, ktoré treba vysvetliť, ale i na ustanovenia svojej rehole. Ústava i predpisy vlastnej rehole, v ktorých smysle sme svoj sľub složili, ostanú úplne nedotknuté, nakoľko sa neprotivia múdрым ustanoveniam nového cirkevného zákonníka.

Látka sľubu chudoby.

Látku sľubu chudoby tvoria len vonkajšie, hmotné i peniazmi oceniteľné veci. Preto rehoľnica voľno môže disponovať s vecami, ktoré ku sľubu chudoby nepatria. Také sú:

a) *Duchovné dobré*. Bez povolenia môže darovať, komu len chce, modlitby, sv. prijímania, odpustky, ostatky svätých (keď len obruba nie je veľmi cenná). Len podľa nariadenia predpísané obetuje z poslušnosti na určený úmysel.

b) *Čeť, dobré meno*, ktorých sa slobodne môže zrieknuť so stanoviska chudoby. Keď to činí z ctnostných pohnútok, musí dať pozor, aby tým neurazila vyššie záujmy, ako všeobecné dobro, záujmy Cirkvi alebo rehole.

c) *Rukopisy*. Môže ich každý pokladať ako doplnok svojej osobnosti. Bez povolenia ich môže preniesť do druhého kláštora, môže ich aj zničiť. Ale by sa previnil, kto by tým cieľom prepustil svoje rukopisy inému, aby ich mohol hmotne speňažiť. Zakázané by bolo zničiť také cenné rukopisy, ktoré vyhotovil rehoľník z poverenia a na účet svojej rehole.

d) *Umenie, remeslo*. Tak napr. neprevinil by sa rehoľník proti sľubu chudoby, ktorý by na priamu prosbu iného

niečo menšieho maľoval, nakreslil, hlavne keď potrebnú látku na prácu obdarovaný dodal. Ale by sa previnil rehoľník, keby niečo preto vyhotovil, aby to potom neskôr pri príležitosti podaroval, hlavne keď pri práci upotrebil vlastnú látku rehole.

Zárobok rehoľnice.

Pretože jednoduchý sľub nezruší právo majetku a možnosť zárobku, ako sme vyššie dokázali, preto rehoľnica môže či pre seba, či pre iného právoplatne získať peniaze alebo iné hmotné hodnoty. Tu len o tom je reč, kedy a nakoľko to môže urobiť voľno, *bez povolenia* a komu pripadne zisk.

a) Rehoľnica voľno, bez všetkého povolenia môže získať, keď na to nie je potrebný novší právny výkon, ktorým sa majetok nadobúda. Tak napr. bez všetkého povolenia prechádza jej do vlastníctva alebo inému, čo jej donáša vlastný majetok, tak, ako sa o tom vo svojom čase rozhodla. (Vid' vyššie 6. bod.) Tak bez osobitného povolenia môže, ba musí prijať ovocie svojej práce, služby (ako učiteľka, ošetrovatelka). Ale už musí pýtať dovoľenie, aby mohla prijať vec, ktorej zaujatie vyžaduje nový výkon právny. Takto nemôže prijať dary bez

dovolenia, nemôže ich výnosne uložiť. Ba treba povolenia i na prijatie dedičstva, hoci právom prešlo na ňu.

Komu pripadne zisk rehoľnice? Rehoľnica s jednoduchými sľubmi *získa pre seba* a ku jej majetku sa pridá všetko, čo jej vlastný majetok donáša, alebo čo jej darovali alebo odkázali *s ohľadom na jej osobu*. Čo získa rehoľnica iným spôsobom, alebo čo dostala nie s ohľadom na jej osobu, to pripadne kláštoru, reholi.

Niekoľko praktických prípadov.

Urážajú sľub chudoby, keď sa to nestalo s patričným povolením, tieto činy:

a) Prijatie hmotných prostriedkov. Povolenie sa môže ľahko predpokladať, keď je dar v prospech rehole, kláštora.

b) Každé obdarovanie alebo jeho odmietnutie, čo bez nového právneho výkonu prechádza do majetku rehoľnice alebo rehole. (Viď vyššie!) Kto neprijme ponúknutú almužnu, ľahko sa môže previniť proti láske, prípadne môže uraziť poslušnosť a nie chudobu oproti svojej reholi.

c) *Zámena*. Zámena podobných vecí je zvyčajne hriechom všedným. Vo všeobecnosti menším hriechom je zámena, keď sa stane s rehoľníkom toho istého

kláštora, väčším hriechom, keď zameníme niečo s osobami, ktoré k nášmu domu nepatria.

d) *Spotrebovanie*. Keď sme mimo domu spotrebovali niečo, môžeme sa viac previniť proti predpisom ako proti sľubu. V danom prípade totiž nie my, ale ten spotrebuje svoju vec, ktorý nám podal pokrm. Iným okom musíme hľadiť na vec, keď sme prijaté potraviny do kláštora priniesli a tam sme ich minuli.

e) *Požičanie*. Pri zistení veľkosti viny tu nerozhoduje natoľko cena požičaného predmetu, ale čas, na ako dlho sme požičali, ďalej *nebezpečenstvo*, že požičanú vec prípadne nedostaneme späť.

f) *Upotrebenie*. Len na to smieme použiť peniaze, na čo sme ich dostali. Kto napr. usporil pri výdavkoch cesty, usporil v prospech kláštora, a nemá právo peniaze obrátiť na iný cieľ.

g) *Vážna neobalnosť* v opatrovaní, zachádzaní so šatami, potravinami alebo iným zariadením kláštora. V tomto bode sa môže previniť proti sľubu chudoby, kto nešetrí so svetlom, papierom, kuri-
vom.

h) *Podržanie vecí* u seba, napr. kníh, prekročiac dovolený čas.

i) *Ukrývanie vecí*, aby nám ich vari nevzal patričný predstavený.

j) *Obchodovanie*. Cirkev zakazuje kňazom a rehoľníkom, aby niečo s tým úmyslom kúpili, aby to potom nezmenené so ziskom ďalej dali. (142. K.).

Že tento kánon vzťahuje sa i na rehoľníkov, to je jasné z K. 2380, ktorý nariaďuje biskupom, aby náležite potrestali obchodujúcich kňazov a rehoľníkov. Tento zákon viaže vo všeobecnosti pod farchou ťažkého hriechu. Pretože osnova zákona jasne hovorí o tých, čo „*obchodujú*“, len všedne sa previní rehoľník, ktorý len dva razy-tri razy uzavrel obchod v malom alebo raz vo veľkej veci.

Nech dávajú pozor rehoľnice, aby neupadly do viny zakázaného obchodovania, keď ako učiteľky prostredkujú v školách knihy, písacie potreby alebo látky na ručné práce. Radšej nech sa tak dohodnú s obchodníkmi, aby obchodníci sami darovali niečo kláštoru vo forme almužny, alebo nech venujú percentný zisk kupujúcim chovancom, na hračky, na poučné výlety, pritom môžu zvláštny ohľad brať na chudobných, predpokladajúc súhlas ostatných.

Neurážajú slub chudoby, ale ľahko sa môžu previniť proti predpisom a zákazu predstavených:

a) keď *opatrujú veci cudzie*, keď to konajú v mene majiteľa.

b) Keď prijímú peniaze na *nejaký dobrý cieľ*, ktorý cieľ určil darujúci sám. Tak napr. mohla by rehoľnica bez urazenia sľubu prijať istú sumu na ten cieľ, aby ju v mene darcu rozdelila medzi chudobnými žiakmi. Ťažšie by to bolo prípustné, keby darujúci neurčil cieľ.

c) Keď prijímú niečo do *úschovy*, hlavne keď sa to stane bez prevzatia zodpovednosti. Keby rehoľnica prevzala na seba zodpovednosť a nedbala by dostatočne na vec, ťažko sa môže previniť, lebo vystavuje kláštor nebezpečenstvu veľkej škody.

Spoločný život.

Nový cirkevný zákonník dôrazne nalieha na *spoločný život* „vita communis” tak v mužských ako aj v ženských rehoľiach: „Nech všetci v každej reholi presne zachovávajú spoločný život i vo veciach potravín, šatstva, nábytku.”

Pre tú príčinu: „Čokoľvek získa rehoľník alebo predstavení, nech to pripadne do spoločnej pokladnice kláštora, provincie alebo celej rehole.”

„Nábytok rehoľníkov musí zodpovedať chudobe, ktorú sľúbili.” (594. 1. 2. 3. §§).

Tento zákon vylučuje tu i tam trpený neporiadok, aby niektorí rehoľníci mali malé pobočné príjmy, platy, penzie pod

menom „*pekulium*“, ktorý bol na veľkú škodu rehoľnej disciplíny, stavu.

Spoločný život je tu-tam spojený s nie malým sebazaprením, lebo niekedy ozaj obstrihá zrodenú túžbu človeka po slobode, nezávislosti. Preto nie bez príčiny hlásal sv. Ján Berchmans: „Pre mňa je najväčším pokáním spoločný život.“ Na druhej strane rovnakosť, ktorú spoločný život so sebou prináša, je prameňom premnohého dobra a nepostrádateľnou hradbou, ktorá zachráni rehoľu od úpadku, od spustnutia.

Tam, kde nie je spoločný život, kde nie je rehoľník vo všetkom odkázaný na predstavených, niet opravdivej závislosti. Závislosť je životným, udržujúcim prvkom rehoľníctva.

Aký a jak veľký je hriech — porušenie sľubu?

Kedykoľvek poruší rehoľník sľub chudoby, vždy sa previní proti druhému prikázaniu božiemu, proti viere, proti ctnosti a spácha svätokrádež. K tomu sa často pridruží aj iný druh hriechu, patričný sa totiž previní i proti siedmemu prikázaniu božiemu, proti základnej ctnosti spravodlivosti.

Len samú svätokrádež spácha rehoľník, keď porušením sľubu nezapríčiní škodu ani kláštora, ani reholi, ani nikomu inému. Zároveň sa previní i proti siedmemu prikázaniu, keď porušením sľubu, bezprávne poškodí na majetku svoj kláštor, reholu alebo inú osobu.

Čo sa týka veľkosti hriechu, to treba posúdiť podľa týchto pravidiel, smerníc: Keď rehoľník bez dovolenia rozhoduje so svojím vlastným majetkom, jeho skutok, ako sme vyššie uviedli, je síce svätokrádežný, ale platný. Tak keď zo svojho obdaruje niekoho, obdarovaný nemusí z toho nič nahradiť. Aby sa rehoľník v takýchto prípadoch previnil ťažko, štyri razy, päť ráz toľkú sumu musíme počítať, ako sa pri krádeži počíta za iste smrteľný hriech. Ba, keď je dar obetovaný na dobročinný cieľ a povolenie predstaveného sa právom predpokladá, bol by možný bez hriechu. Keď rehoľník zakázaným spôsobom zachádza s majetkom kláštora alebo školy, nemocnice atď., ale pritom škodu nezapríčiní, ťažká je svätokrádež vtedy, keď dosiahne tú mieru, ktorú pri krádeži musíme za bezpodmienečne ťažkú počítať.

Keď rehoľník svojím skutkom zapríčiní škodu kláštora alebo ústavu, škole, mestu, štátu atď., miera previnenia je tá

istá, ako v predošlom prípade, ale teraz už so dvoch strán. Keď je škoda toľká, aká sa pri krádeži vždy vyžaduje ku ťažkému hriechu, tak má dvojnásobne smrteľný hriech. Jeden proti druhému prikázaniu (svätokrádež), druhý proti siedmemu prikázaniu (poškodenie).

Konečne keď rehoľník privátnej osobe zapríčiní škodu, jeho skutok sa práve tak posúdi ako skutok hocikoho iného.

Keď má rehoľník súkromný majetok, kláštora alebo inému zapríčinenú škodu musí hradiť zo svojho.

Jednotlivé malé porušenia sľubu, keď škodu nezapríčinily, alebo sú tak malé, že do úvahy sotva prídu (napr. maškrtnosť), nikdy sa nespoja vo veľký hriech.

Môžu sa spojiť v jeden celok porušenia sľubu, ktoré zapríčinily značnejšiu škodu, takže z viacerých malých povstane ťažký priestupok. To sa stane vtedy, keď medzi jednotlivými prípadmi nie je viac ako 1—2-mesačná medzera, alebo keď sa odhodlal rehoľník, že nenápadne (postupne), ale ťažko poškodí kláštor alebo inú osobu.

Akú látku máme pokladať medzi všetkými okolnosťami a bezpodmienečne za ťažkú, ktorá i u rehoľníka znamená hriech ťažký, to veľmi závisí od pomerov časových a krajových. Pri krádeži, pri

poškodení rozoznávajú moralisti (vedátori v mravouke) dvojakú ťažkú látku, pomerne (relatívne) a bezpodmienečne (absolútne) ťažkú. Pomerne ťažká je tá látka alebo suma, koľko treba medzi riadnymi okolnosťami na jednodennú výživu poškodenej osoby a jeho rodiny. Za bezpodmienečne ťažkú látku, alebo sumu, pokladajú toľko, koľko urobí týždňový zárobok rodiny zo stredného stavu. Táto suma môže byť v dnešných okolnostiach asi 200—300 Ks.

Pokiaľ siaha právomoc predstaveného domu alebo provincie vo veciach hmotných, to určujú predpisy a ústava rehole. Pri značnej, ale od 30.000 lír (asi 40.000 až 50.000 Ks) menšej sume rozhoduje predstavená provincie riadne podľa tajného hlasovania svojho poradného sboru (výboru) a s písomným privolením biskupa.

Na vybavenie peňažných vecí, pri ktorých ide o sumu vyššiu ako 30.000 lír (predaj, zafaženie dlhmi, prevzatie povinností), potrebné je povolenie sv. Stolice. Bez toho je smluva, výkon neplatný a vedomo vinní sa trestajú vyobcovaním z Cirkvi. (Kánon 534. 2347.).

Podobný trest zastihne i tých rehoľníkov, ktorí nejaký predmet (kalich, socha, obraz, kostolné náradie) podľa svojej

hmoty, starobylosti, umeleckej hodnoty, prevyšujúci Ks 3000.—, odcudzia bez povolenia sv. Stolice. (1497 K.).

Povolenie.

Ku podstate rehoľného života patrí, aby sme s hmotnými prostriedkami ne-disponovali nezávisle, ako so svojím majetkom. Táto závislosť sa prejavuje v tom, keď od predstaveného pýtame a dostaneme povolenie. Už mnoho ráz bola reč o povolení. Zdá sa potrebné, aby sme o povolení i zvlášť pojednávali, aby sme si jasnejšiu predstavu utvorili o tejto osi rehoľného života.

Aby bolo povolenie platné, aby nás chránilo od porušenia sľubu, so stránky predstaveného sú dve podmienky.

1. Povolenie musí byť dané voľne, slobodne. Preto je neplatné to povolenie, ktoré a) opieralo sa o nepravé príčiny, bolo len klamom vynútené. Tento prípad by sa stal, keby rehoľník nadobudol si výsady predstieraním choroby. b) I vtedy je povolenie neplatné, keď je len vynútené, predstavený ho len preto dal, aby sa vyhlo väčšiemu zlu, pohoršeniu, škandálu, reptaniu.

2. Druhá podmienka platnosti povolenia so stránky predstaveného je, aby to,

čo povoľuje, nepresahovalo jeho právomoc. Nikto nemôže platne povoliť to, na čo nemá právo.

Povolenie je trojaké.

a) Povolenie výslovné. Výslovné je povolenie, keď nám doslovne povedia, čo môžeme, smieme robiť, i vtedy, keď je niečo zahrnuté do prijatého povolenia. Keď niekto dostal istú sumu na dlhšiu cestu, tak má výslovné povolenie na stravovanie, ubytovanie, na zaplatenie nošiča alebo i na menšie almužny.

b) Povolenie pomlčky je vtedy, keď nie je vyjadrené živými slovami, ale z istých príznakov môžeme uzatvárať, že bolo udelené. Podľa mlčky udeleného povolenia konáme, keď predstavený vie, vidí, čo robíme, ľahko by mohol proti-rečiť, keby chcel. Ba proti sľubu sa v tomto prípade ani vtedy neprehrešíme, keď predstavený len zo slabosti, z ľudských ohľadov zameškal napomenutie, protestovanie.

c) S povolením *predpokladaným* koná ten, kto hoci nedostal od predstaveného povolenie ani výslovne ani mlčky, ale právom verí, tak myslí, že by s jednej strany to povolenie dostal, keby ho pýtal; s druhej strany stretáva sa so súhlasom predstaveného, že to povolenie

v daných okolnostiach nežiadal, ale predpokladal. Tak sa môže prihodiť, že treba rýchlo konať, keď predstavený je vzdialený, a to v takej veci, v ktorej on povolenie vždy ochotne dáva. V takom prípade konať s predpokladaným povolením je nielen múdre, ale i oprávnené, a ani vtedy sme sa neprehrešili proti chudobe alebo poslušnosti, keď sme sa prípadne i pomýlili (blud nezavinený), a keby nám to povolenie predstavený nebol dal. Pritom všetkom nekonajme radi s predpokladaným povolením, lebo by to ľahko mohlo uvoľniť disciplínu.

Sluší sa, aby sme to dodatočne oznámili, keď sme konali s predpokladaným povolením; niekedy to i stanovy predpisujú. Dodatočné oznámenie ohľadom chudoby len vtedy je potrebné, keď vec trvá, takrečeno pokračuje, napr. s povolením predpokladaným prijatú vec držíme u seba i vtedy, keď už môžeme si pýtať povolenie.

II.

Sľub čistoty.

I.

O rehoľníckej čistote vo všeobecnosti.

Keď sľub chudoby odopne putá duše, oslobodená duša vzdychá si so žalmistom: „Ó, keby som mal krídla ako holub, aby som odletel a si odpočinul.“ Ž. 54, 7. Tieto holubičie krídla ponúka duši sľub čistoty.

Skôr, než by sme začali pojednávať tento sľub a ctnosť, ktorá je jeho základom, mimovoľne mi prichádza na um hrozný výrok sv. Františka Saleského: „O dvoch veciach rozprávam nerád, o poníženosti a o čistote. Prečo? Lebo obidve sú tak bohaté na krásu, že keby som čokoľvek povedal o nich, to všetko je len ich biednym, nepodareným obrazom; moje slová nepredstavily by tieto ctnosti v ich pravom lesku. Možno, že keby ich niekto poznal len podľa mojich slov, nevážil by si ich natoľko, nakoľko si to zasluhujú.“ Ale predsá: „Láska

Kristova núti nás" (II. Kor. 5, 14), aby sme nevestám Kristovým i o tomto predmete povedali všetko, o čom ufame, že ich poteší a obohatí.

Keď sme vstúpili do kláštora, odložili sme skvosty, v jednoduchosti sme prekročili jeho svätý prah. Nekonečne krásnejší, cennejší skvost dostávame tu za náhradu vo sľube čistoty. Keď sme tento diamant — buď Bohu chvála — so sebou priniesli zo sveta, Boh vo svätom sľube obrubí ho zlatom, zavesí nám ho na krk, aby sme ho nestratili.

Kiežby sa nikdy nesmylo s duše našej to oblažujúce povedomie, aký veľký poklad máme v etnosti, sľubom čistoty upevnenej.

Tak obrovský je tento poklad, že i svet sám mimovoľne je pod čarovným jeho vplyvom, je prinútený si ho vážiť. Skúsilo to i dávne pohanstvo, ktoré v panách videlo akési skryté božstvo, v osobe Pallas Atheny sa tomuto božstvu klaňalo. Ale aké nedostihnuteľné svetlo sa rozlieva na panenský stav v Cirkvi božej, ktorá vyhlásila čisté panny a vôbec všetkých, ktorí sa túto etnosť nasledovali sľubom zaviazali, za nevesty Kristove.

1. Kresťanská panna, hlavne kláštorská panna, je nevestou Kristovou. Nie

človekovi, na čo by mala ináč prírodné právo, ale Kristu daruje celé srdce svoje, všetky myšlienky, skutky, obety, utrpenia. Aby svoju vernosť zaistila, dobrovoľne berie na ruky svoju náramnicu, putá sľubu. Kristus Pán nachádza v tom svoju veľkú útechu, radosť, slávu. To isté zjavil v novšom čase istej svojej vyvolenej duši: „Dôraz kladiem na to, aby som mal vo svete nevesty.” (Kristus Márii Droste-Vischering.)

2. Kláštorská panna je dcérou a priateľkou Matky Božej. Panna Mária bola prvá ozdobená sľubom čistoty. Ako Matka a Panna je povolanou vlastnou matkou panien. K tomu ešte matkou nášho Ženícha, tak našou naj dôvernejšou priateľkou, našou ochranou vernosti.

3. Kláštorská panna je sestrou anjelov. To sme, lebo ich život je našim údelom. Medzi nimi a nami je podľa sv. Bernarda len ten rozdiel, že čistota anjelov je blaženejšia, naša záslužnejšia. Lebo keď my nemôžeme stáť ako oni pred tvárou božou, pred trónom božím v nebi, ale vynahrádime si to tým, že ho svojou ľudskou etnosťou privábime sem na zem. Lebo „kto miluje čistotu srdca, pre milotu svojich pier bude mať za priateľa kráľa.” Prísl. 22, 11. Za sestry anjelov nás posväťí i naše sväté po-

volanie. Veď my sme viditeľní anjeli strážcovia detí a chorých.

4. Kláštorská panna: Virgo sacerdotalis, kňazská panna, lebo stále do posledného okamihu koná obeť. Jej prsia sú svätyňou, odtiaľ je všetko vypovedané, čo nie je sväté. Jej srdce je oltárom, obetou je: srdce, duša, telo, krv, pud, náklonnosť. Obetným nožom je sebazaprenie, a to sebazaprenie, ktoré sa stalo posväteným životným stavom. Sv. sľub čistoty činí pannu skrytou, svätou mučenicou, jej život je nepretržitou refazou, ktorej každé ohnivko je sebazaprenie.

II.

Zvláštnosti panenského života.

Biskup Gay krásne charakterizuje anjelskú ctnosť, keď píše o nej: „Je to ctnosť prísna, silná, zmužilá, žiarlivo bdelá, útla, ťažká, ale predsa preplnená vnútornými radostami.”

a) *Prísna*, lebo ten, čo chce v tele od hriechu dokaličenom, v srdci s víchrami stále bojujúcom trvalý poriadok urobiť, súlad stále zachovať, musí byť oproti sebe, zvlášť oproti telu, vytrvale prísny.

b) *Silná*, lebo skutočne treba sily na vytrvalý boj s vonkajšími lákadlami

a vnútornými pokušeniami, ktoré v stonásobnej, ba tisícnásobnej podobe a vydaní číhajú na panenskú neporušenosť. Sily na to treba, aby sa duša mohla postaviť oproti lichoteniu, útlostiam, milkovaniám, ku ktorým je naša k láske stvorená príroda natoľko naklonená.

c) *Zmužilá* je táto ctnosť, to jest rozhodná. „Konajte mužne, a nech zosilní vaše srdce,” vyzýva nás žalmista. (30, 25.) Každé kolísanie je tu už skutočnou porážkou. Musíme byť navyknutí nízku pokušenia šablou rozhodného „*nie*” rozsekať.

d) *Žiarlivo bdela* je táto ctnosť. Je v nej niečo z cherubínov, ktorí s plamenými mečmi strážili raj. Panenské srdce je samo v sebe žiarlivé na práva, záujmy, práce božie.

e) *Útle* je panenstvo. Hoci stále nosí zbraň v ruke, je vždy pripravené na boj, predsa sa podobá holubici, ktorá na každý šuchot vyletí. Panenstvo je kvetom, ktorý sa i od dýchnutia pohne a vädne. Hlavičku mu ohnivé lúče slnka k zemi sklonia, uschne, keď sa ho dotkne mráz.

f) *Bojazlivá* je to ctnosť. Lahko sa zapýri, miluje skrýšu, tónu ako fialka, korene svoje zapúšťa do lúbežnej pôdy múdrosti, opatrnosti, skromnosti, odtiaľ

prijíma výživu. Zvlášť miluje hlboké údolia poníženosti, tŕňami sebazaprenia zarastené kraje. Z tohto všetkého i to vysvitá, že čistota je ctnosť.

g) *Ťažká*. Predpokladá mnohé iné ctnosti, je odkázaná na ich podporu a vyžaduje stále napätie síl. Cvičenie sa v tejto ctnosti nepozná prázdniiny. Sv. Ján Klimakus vhodne píše o tejto ctnosti: „Čistota je vznešeným zaprením prírody alebo lepšie povedané nad ňou vydobyté víťazstvo. Vyzýva v nej na preteky smrteľné telo nesmrteľného ducha.” Toto všetko znamená nie malú ťažkosť. Popri ťažkosti, napätíu, bolesti je táto ctnosť preplnená radosťou.

h) *Preplnená radosťou*. Kto zapovrhne nízke rozkoše, právom sa mu dostanú vyššie, čisté radosti, ktorých jediná kvapka ďaleko prevýši všetko, čo smyselný svet môže poskytnúť.

III.

Nepriatelia čistoty.

Ako každý veľký poklad, tak i svätá čistota má svojich nepriateľov, a my sme s nimi prinútení bojovať, ako malý Dávid s ozrutným Goliátom. Ale práve tento boj činí naše pomocou milosti božej vybojované víťazstvo tak slávnym.

Pozrime na mohutný tábor našich nepriateľov.

1. Prvý je medzi nimi *zlý duch*. Nenávidí naše pokolenie ľudské, lebo je na obraz boží stvorené, a je povolane zaujať miesto v nebi, ktoré on stratil. Zúriivo prenasleduje v nás práve etnosť a sľub čistoty, lebo ona nás činí najpodobnejšími Bohu, najčistejšiemu duchu, ktorého on natoľko nenávidí. Tá obratnosť, potuteľnosť, vytrvalosť, húževnatosť, jemnosť zamieňajúca surovosť a podlosť, s ktorými prostriedkami útočia pokušenia proti čistote niektorých rehoľníkov a vyvolených duší, sotva sa dajú vysvetliť len prirodzeným pudom, povahou, zdedenými náklonnosťami, ale poukazujú na vojnový plán rozumného útočníka. Zlý duch má i zvláštne príčiny, že práve v tomto bode stále útočí na rehoľnicu.

a) Veľmi dobre vie, že upadlá prirodzenosť ľudská práve v tomto bode je najslabšia. Preto, že je stvorená pre najčistejšiu lásku, práve láska sa môže premeniť na najnebezpečnejšiu otravu. Čertovským zázrakom sa usiluje teda rýdze zlato lásky premeniť na blato smyselnosti a rozkoše.

b) Keď i niekedy nemá vôbec nijakú nádej, že dušu smrteľne poraní svojimi

útokmi, hoci inokedy získa nad očakávanie skvelé úspechy, toľko dosiahne často, že ostanú na našom dome špinavé stopy blata, ktoré naň hádzal. Prihodi sa to hlavne dušiam bojazlivým, do myšlienok zahrúženým, ktoré úzkostlivými spomienkami a skúmaním seba vo svojej obrazotvornosti a v smysloch upevnia, prehľbia stopy a pamiatky prešlých pokušení.

c) Mnoho ráz sa ženie útokom práve na najhorlivejšie duše, prepadá ich nemožným vnuknutím, ponukami, aby ich zarmucoval, roztrpčoval, uviedol do zmätku, vohnal do zúfalstva. Práve čisté duše vo svojej ošklivosti a hrôze pred hriechom, už to za hriech pokladajú, keď nejaká nezriadená myšlienka alebo cit preletí cez ich obrazotvornosť, cez smysly. Nerozoznávajú cit, myšlienku, privolenie. Ich dojem je to, že upadly do hriechu, stratily milosť božiu... Sú zarmútené, nespokojné a mimo hriechu niet ničoho, čo by toľko mohlo škodiť duševnému životu, natoľko ho zaraziť ako zármutok. To je práve cieľom zlého ducha.

Nezabúdajme, že zlý duch je na refaz prikovaný pes, len potiaľ môže ísť, pokiaľ refaz stačí. No refaz drží otcovská ruka Všemohúceho.

Odkiaľ je to teda, že Boh, ktorý nechce pokúšenie, tým menej pád, niekedy predsa uvoľní uzdu diablovej, pripustí naše pokúšanie, ba niekedy i pád. Niekedy sú príčiny toho zjavné, niekedy skryté, ale vždy múdre a spravodlivé. Takéto príčiny sú:

a) Chce, aby sme trpeli za predošlé hriechy. Jednou zásadou spravodlivosti je, aby bol každý tým trestaný, čím zhrešil. Nech cíti teda v boji s domácejimi pokúšeniami trpkosť toho, v čom nachádzal predtým tajnú rozkoš.

b) Chce nás uponížiť. Keď tak v ohni pokúšenia niekedy stojíme ako by na britve, visíme medzi životom a smrťou, vtedy naozaj poznáme svoju slabosť a biedu. Toto poznanie nás zachráni od trúfalosti, samolúbosti, ktorú Boh najviac nenávidí, ktorá ešte i svätých priviedla k pádu.

c) Vyburcuje nás z ospanlivosti, v duševnom živote povstalej vlažnosti. Často je najväčším, najnebezpečnejším pokúšením — práve oslobodenie od pokúšenia. Nehybná voda čochvíla sa stane kalužou.

d) Nadobudneme súcitu oproti iným, ktorí sa trápia v pokúšení. Pochopíme ich duševný stav, vieme ich potešiť, povzbudiť, poučiť. Keď azda upadli, vieme

ich narovnať, pozdvihnúť. To je nevýslovne dôležité pre tých, čo vedú, vychovávajú iných.

e) V každom pokušení nás vyzýva Boh, aby sme mu vyznali lásku. Koľko ráz sme sa postavili proti pokušeniu, vyznali sme lásku Bohu, získali sme si zásluhy, do našej nebeskej koruny vsadili sme nové drahokamy, diamanty. Keď dieťa oveľa väčšiu slávu požíva v nebi, keď premohlo aspoň jedno, prvé pokušenie, a tak prekročilo prah večnosti, v akej miere sa bude zvyšovať naša odmena, keď sme mali v tisíceroch pokušeniach príležitosť dokázať svoju oddanú vernosť oproti Bohu.

2. Druhým, nie menej nebezpečným nepriateľom svätej čistoty je naše vlastné telo, smyselná prirodzenosť. I diabol by nám mohol sotva uškodiť, keby nemal spojencov, zrádcov v našom tele, krvi, pudovitosti. Naš pomer k telu obťažuje tá nepohodlná okolnosť, že telo nie je len nepriateľ, ale i spojenec, ktoré musíme nenávidieť, ale spolu i milovať, ktoré musíme opatrovať, posilňovať, súčasne oslabovať, aby nepremohlo ducha.

Naša smyselná podstata po páde do hriechu je sama v sebe prameňom nespočetných pokušení. Naša obrazotvornosť a vlastné náruživosti na každý vnú-

torný alebo vonkajší popud ľahko sa pobúria a vzbudia od Stvoriteľa do nás vštepenú ohromnú pudovitosť.

3. Nie posledným nepriateľom našej čistoty je konečne svet. V našich rozpomienkach, dojmoch, priniesli sme si do kláštora kúsok sveta. Nás obkľučujúci svet vniká ďalej cez škáry-trhliny dvier, tým viac, keď mu bránu dokorán otvoríme. Tak by bolo, keby sme sa často a nadmieru stýkali so svetom, korešpondovali, domov chodili, hostí prijímali, dôverne sa priatelili.

My, rehoľníci, a práve my nemáme príčinu zúfať, keď je tábor našich protivníkov hocaký veľký, mocný, hrozný. Veď ako nižšie uvidíme, máme, chvála Bohu, výborné zbrane na obranu, ktoré nám do rúk dávajú naše rehoľné sľuby, náš rehoľný stav. Tu hneď ďakujeme Bohu za to nesmierne dobrodenie, ktoré nám preukázal ohľadom svätej čistoty, práve tým, že nám udelil povolanie. Veľká čiastka človečenstva je totiž bezvládnym otrokom nízkej, uponižujúcej pudovitosti. Koľkí odhodajú od seba milosť posväcujúcu, zdravie, počestnosť, statočnosť, vieru, tuzemskú a večnú blaženosť, aby našli vojnovú náhradu vo chvíľkovej rozkoši. Keď nás Boh povolal ku rehoľnému životu, položil zavčas na naše

driemajúce náruživosti ako by sviera-
júcu kazajku, aby sme nenarobili škodu
ani vo svojej ani cudzej duši. To je také
dobrodenie, ako keď niekto tvrdou rukou
drží opraty bujného koňa. Vytrhne z rúk
neskúseného dieťaťa ostrý nôž, ktorým
by sa mohlo zraniť.

IV.

Zjavné pramene, z ktorých vyvierajú pokušenia proti čistote.

Už sme pojednali o troch mocných ne-
priateľoch čistoty: o diablove, o tele,
o svete. Teraz musíme v poriadku po-
menovať i pramene pokušenia, ktoré
pramene otvárajú, využijú, otravujú
práve tí traja nepriatelia, aby nás poka-
zili. Najprv bude reč o zjavných, potom
o skrytých prameňoch.

Zjavné, všeobecne známe pramene po-
kušenia proti čistote sú:

a) Lenivosť. Mohli by sme lenivosť
pomenovať matkou alebo sestrou poku-
šení. Toľko je isté, že vždy spolu chodia.
Väčší zázrak by sa stal, keby z lenivosti
nenasledovalo pokušenie a pád, ako keby
nespadol kameň, pod ktorým som vybral
jeho oporu.

Niektorí síce tvrdia, že aj keď sú
veľmi zamestnaní, býva ich obrazotvor-

nosť a svet smyselný preplnený nízkymi pokušeniami. Títo nech si uvážia a zapamätajú to, že nielen telo, ale i duch, duša, majú tiež svoju záhaľku, a posledná je vari nebezpečnejšia ako prvá. Čo to osoží, keď je ruka zamestnaná, ale duch sa potuluje? I ducha musíš hojne zamestnávať božskými, vážnymi, užitočnými prácami. Kto bojuje za veľké ciele, ktorý má pred sebou veľkú úlohu, nemá čas na plytkú sentimentalitu. Sotva si všimne pokušenia. My, rehoľníci, všetci do jedného bojujeme za veľký cieľ. My každé ráno, keď sa prebudíme, máme pred sebou veľké úlohy. Slávu Božiu musíme značne rozšíriť. V dokonalosti musíme podstatne pokročiť.

Takýto zjavný prameň pokušenia proti čistote je ďalej:

b) *Nemiernosť* v jedení a pití. Podľa skúsenosti ona zabíja každú vyššiu snahu, ale predovšetkým čistotu.

Múdry gazda dá síce obrok svojmu koňovi, aby mohol prácu dobre konať, ale nedá mu toľko, aby s ním nemohol vydržať. Aj my si dovoľme len toľko pokrmov, aby sme od jedného jedenia do druhého dobre mohli konať svoju prácu. Keď telo bujno vyskakuje, strhnime niečo z jeho dávky. Lepšie je, keď naša tvár zbledne trochu od pôstu, ako keby sme

pre zbytočné jedenie neboli schopní svoj slub zachovávať. Podľa sv. Jána Vianey diabol vysmeje bičovanie a iné spôsoby kajania, ale do zúfalstva ho vženie pôst a bdenie.

c) Sem môžeme hneď pridať prílišnú pohodlnosť v odevu a odpočinku. Čistota sa nerada priatelí s touto dvojicou. Prvkom jej života je prísnosť.

d) Sem musíme pripočítať táranie, bezuzdnosť jazyka. Z toho pochádzajú mnohé žarty, smiechy, vtipy atď. Toto môže byť na mieste vo svojom čase, mimo toho času to znamená uvoľnenie vnútornej disciplíny, s čím súvisí uvoľnenie, ba odumieranie ctnosti čistoty. Preto každý zakladateľ rehole veľmi zdôrazňoval tichosť, mlčanie, lebo bol presvedčený, že ony najpevnejšie sputnajú diabla, nech je to diabol sám alebo bezuzdný jazyk, alebo ku zlému naklonené telo.

Znalci duševného života jednohlasne tvrdia, že kto mnoho hovorí, má mnoho do činenia s pokušeniami. Jednu príčinu toho vhodne objasňuje sv. Ambróz týmto prirovnaním: „Ako rozvodnená rieka mnoho blata nesie a pokryje ním okolité lúky a polia, tak i mnoho tárajúci jazyk mnohými hriechmi pošpiní dušu. Ako

by mohol byť medzi nimi ten, čo uráža sv. čistotu?"

e) Smysly, hlavne oči, uši, dotyk, bezúzdnosť, sú opravdivým teplým hniezdom pokušenia. Nehľadiac na pravý smysel pôvodnej osnovy, primerane môžeme uviesť k veci tento verš plačov Jeremiášových: „Oči mi odobraly život, pre všetky dievky mesta môjho." 3, 51. Či bol niekedy svätec, ktorý by slovom alebo príkladom nebol súrne odporúčal ovládanie očí? Sv. František ani také dámy nepoznal z videnia, s ktorými rozprával, pojednával. Kedykoľvek vychádzal z domu sv. Filip Neri, vždy prosil brata vrátnika, povzbudzoval: „Modli sa za mňa, bratku, lebo ináč sa ako Žid (odpadlík) vrátim domov."

Zákon každej rehole prizvukuje, aby sme boli opatrní, nedotýkali sa, nehľadili iné osoby. Nedotýkajme sa teda iných ani len zo žartu. Svoju sestru, ako nevestu Kristovu, pokladajme s tohto hľadiska za svätú, nedotknuteľnú. Prísne dávajme pozor na seba v škole, pri ošetrovaní chorých obmedzme sa len na veci naozaj potrebné.

f) Najhojnejším, najotvorenejším prameňom pokušenia je dôverné priateľenie sa s osobami druhého pohlavia. Nič nemeni na veci, že patričná osoba či svet-

ská, či Bohu zasvätená, je veľmi zbožná, vedie duchovný život. Táto okolnosť nezmenšuje nebezpečenstvo, ba v istom smysle ho ešte zväčšuje. Lebo táto vlastnosť — iných — je pre rehoľné sestry sympatická, má príťažlivú moc. Keď nie sme dosť opatrní, ľahko sa môže v tele dokončiť to, čo sa začalo v duši. Konajme teda zdvorile a krátko, ešte i v spovednici. Veľmi chorľavá je duša, ktorej duchovný otec musí dať každý týždeň dlhú úpravu.

V.

Skryté pramene, z ktorých vyvierajú pokušenia proti čistote.

a) Predovšetkým *pýcha*. Hlavne keď sa niekto nafukuje pre dary ducha, milosti a podceňuje, zapovrhne iných. Takýchto Pán Boh obyčajne tým poníži, vytriezvi, že dovolí, aby ich práve tie najhnusnejšie pokušenia znepokojovaly. Na nich sa splňujú slová Písma svätého: „Každý, kto sa povyšuje, bude ponížený...” Luk. 14, 11. Ba, čo je ešte smutnejšie, i to sa splní na nich podľa knihy Príslovia: „Záhuby predchádza pýcha; a pred úpadom nadúva sa duch.” (16, 18.) Kto je veľmi znepokojovaný nízkym pokušením, dobre urobí, keď preskúma,

či ho vo veci márnosti, pýchy dôkladne neobviňuje svedomie.

b) S pýchou sa skoro stotožňuje *trúfalosť*, príliš veľký pocit bezpečnosti, spoliehanie sa na svoje sily. Keby sme akýkoľvek mier pocítovali, keby od dávna nedorážali na nás pokušenia, predsa platia o nás slová Krista Pána: „Neumrelo dievča, ale spí.“ (5, 39.) Preveľký pocit bezpečnosti neraz otriasol piliermi nebies, keď sa rozpadly v rupy, vzťahuje sa na nich slovo proroka: „Ktorí jedávali rozkošne, pohynuli na cestách: ktorí boli chovaní v šarláte, objímajú lajno.“ (Plač Jer. 4, 5.)

Najsilnejší Sámson, najsvätejší Dávid, svojmu priveľkému pocitu bezpečnosti môže ďakovať svoj pád, potupenie. „Poďte a uzrite skutky božie, hrozný je v úmysloch nad ľudskými synmi.“ (Žalm 65, 5.)

c) Ďalší prameň je *neposlušnosť*, emancipovanie seba od predstavených. Veľmi smutným rukolapným dokladom toho je osud prvých rodičov a celého pokolenia ľudského. Odvtedy sa zmieta sem a tam pokolenie naše ľudské vo víchriciach nečistých pokušení, čo vypovedalo povinnú poslušnosť Bohu. Duch striasol so seba sväté jarmo, ktoré naňho položil jeho Pán. Boh, telo zasa sa búri proti

duši ako proti svojmu bezprostrednému pánovi.

d) Ďalej *zanedbanie modlitby*, zvlášť rozjímavej, vlažnosť v modlitbe, je tajným prameňom, alebo aspoň teplým hniezdom smyselných pokušení. Ako modlitba, rozjímanie pozdvihne človeka duševne, duchovne, posilňuje, osvieti, tak zanedbávanie modlitby činí človeka smyselným, zapríčiní upádanie, ponorenie sa do hmoty.

VI.

Mylné náhľady o svätej čistote.

1. Je omylom veriť, že človek je už čistý, že už vyplnil svoj sľub, keď nemá vôľu, náklonnosť na vydaj. Svätá čistota je od toho oveľa viac. Kto sa len na to podujal a na viac nie, veľmi ľahko môže zabudnúť, zanedbať, čo sv. Pavol tak súrne nám kladie na srdce: „O telo nemajte starosti, aby zbujnelo“ (Rim. 13, 14.), to jest neopatrujte, nekrmte v tele svojom nepriateľa čistoty, ale radšej „mrtvite teda svoje údy, ktoré sú na zemi.“ (Kol. 3, 5.) Takýto si ešte veľmi ľahko môže nevšimnúť výstražné slová sv. Pavla: „Či neviete, že ste chrámom božím a že Duch boží prebýva vo vás? Jestliže však kto pokazí chrám boží, toho

skazí Boh, lebo chrám boží je svätý, ktorým ste vy." (I. Kor. 3, 16, 17.) O koľko viac je v tom povedané ako vo výroku: nemám vôľu sa vydať. Musíš sa stať chrámom, v ktorom, podľa Tertulliana, skromnosť musí byť stálym strážnikom, vrátnikom. Ani jedna hriešna myšlienka, ani cit nesmie vkročiť do tejto svätyne, aby nevyhnaly odtiaľ Ducha božieho, prameň a majstra svätosti, čistoty. Skromnosť musí natoľko preniknúť naše telo, krv, kosti, že musí byť pravdivý výrok: čo kláštorská panna, to skromnosť. Jedno nám má mimovoľne pripomenúť druhé.

Kláštorská sestra, ani sama, ani pred sestrami, ani pred Bohom, ani v zdraví, ani v chorobe nesmie nič také trpieť alebo robiť, čo by svätú skromnosť i len v najmenejšej miere urazilo. Jemný cit skromnosti, slušnosti je najmocnejším strážcom ctnosti, keď sme sami, pri obliekaní atď. Ako vo všetkom, tak, pravda, i v tomto musíme dať pozor, aby sme nepreháňali. Buďme jednoduchí, nič nevyhľadávajme, pritom buďme múdri, obozretní.

Ctime si veľmi anjela strážcu! Keď sme sami, pomyslime si, že nie sme sami, on i vtedy je pri nás, dáva pozor na nás. Správajme sa v jeho prítomnosti aspoň

tak, ako by sme sa správali pred jednou z našich sestár. Ba, čo viac: „Oslavujte a noste Boha vo svojom tele.” (I. Kor. 6, 20.)

2. Je omylom veriť, že naša čistota je zabezpečená, keď nemáme pokušenia.

Neverme veľmi tomuto zdanlivému pokoji, tichu, ktoré samy môžu byť pokušením alebo prípravou k nemu. (Ticho pred búrkou.) V tomto pokoji človek ľahko popustí opraty, ktoré by krčovite držal, keby musel zápasiť s tuhými pokušeniami. Práve tu je nebezpečenstvo! Pozorujme mačku, keď chce dostať nevinné, nič netušiace vtáča. Ako pomaly, opatrne sa približuje k nemu, s tej strany, odkiaľ ju nevidno. Podobne robí zlý duch s dušou, ktorá v čase nerušeného pokoja zabudla na seba a na opatrnosť.

Tak v telesnom, ako aj v duševnom živote, len zdanlivo prichádzajú porážky odrazu. Už dávno sú pripravené v tele i v duši. Potom už len nepatrná „maličkosť” zapríčiní katastrofu.

3. Omylom je veriť, že môžeme byť čisté, keď nevyhýbame privátnemu, dôvernému priateľstvu s jednotlivými sestrami.

Takzvané privátne priateľstvo nie malc nebezpečenstvo skrýva v sebe, jak

ohľadom na spoločnú, povinnú, sesterskú lásku, tak ohľadom na čistotu.

Nie je síce zakázané, aby sme niektoré sestry pre ich ctnosti alebo pre prirodzené dobré vlastnosti viac milovali ako iné. Ale buďme opatrné, lebo i sama ctnosť, tak krásna, tak pôvabná, príťažlivá, môže byť pre nás skôr-neskôr nebezpečná.

Prirodzené vlastnosti, ako vonkajšia nežnosť, milota, duchaplnosť sú tým nebezpečnejšie. Keď zbadáme, že povaha jednej-druhej sestry si naše srdce úplne podmanila, keď stále na ňu pamätáme, stále lahodí nášmu srdcu a obrazotvornosti, ešte i modlitby naše mýli, keď si dovoľíme tak dôverné styky s ňou, ktoré síce ešte nie sú hriechom, ale pred inými by sme to neurobili, môžeme byť isté, že povstala a pracuje v nás nezriadená náruživosť. Tu už nie je reč o čistej, kresťanskej, rehoľníckej láske, to je už *privátne priateľstvo*.

Takto sa dostaneme na šikmú plochu, na ktorej, keď sa zavčasu nesprotivíme, naša panenská čistota skôr-neskôr isto utrpí škodu.

Nie bez príčiny vyriekla istá zakladateľka rehole podivné, ale vhodné slová: „V kláštore sa musíme vzájomne milo-

vať ako anjeli, ale i utekať musíme jedna od druhej ako od diablov.”

Buďme teda opatrné. Na začiatku človek ani nechce zbadáť prebudenie, povstanie nezriadenej náklonnosti. Umlčí svedomie, odoberie mu slovo. Keď nás iní dobroprajne napomenú, neveríme, že sme choré a neprosíme ani o liek. Aby sme svoju náklonnosť mohli ospravedlniť, na to máme zdanlivých dôkazov dosť. Svojmu svedomiu alebo iným, ktorí nás len z lásky chcú varovať, odpovieme, že to je len sväté priateľstvo, v ktorom niet ani za mak smyselnosti. Ba, že toto priateľstvo nás len k dobrému vedie, čerpáme z neho radu, útechu, priblíži nás k Bohu. Konečne, my sa tohto priateľstva už ani *nemôžeme zrieknuť*... Toto je najpríznačnejšie. Ako! Ani pre Boha sa ho nemôžeme zrieknuť! Ani vtedy, keď nám to predstavený, ktorý je bezpochyby zástupca boží, zazlieva, zakazuje! Môže byť takéto priateľstvo správne, dobre sporiadané! Keby spočívalo na Bohu, keby jeho cieľom bol Boh — ako by to malo byť, aby sme vo všetkom len Boha hľadali — ó, vtedy by lúčenie, prerušenie stykov nebolo s väčšou bolesťou spojené. Keď je telo zdravé, vtedy si bez všetkej bolesti, nepríjemnosti sviečieme s neho bielizen; keď však

vyzliekanie je spojené s bolesťou, vtedy je naše telo obyčajne choré, poranené. Dajme pozor, aby z počiatočných jemných, hodvábných vlákien nepovstali neskôr povrazy, okovy, ktoré nám nie sú ani na slávu, ani na spásu. Každý neporiadok, ktorý v srdci našom trpíme, vrazí klin medzi Boha a dušu našu. Vysuší pre nás prameň milosti a týmto nás strhne do istej potupnej priepasti. Priateľstvo prebudí vari už dávno driemajúcu pudovosť, vzbudí nízke pokušenia, ale istotne pripravuje cestu, aby sme sľub čistoty ťažko porušili. Ale ani tu nespleťme pokušenie, náklonnosť s privolením. Konečne, keď v nás povstane náklonnosť k niektorej našej spolusestre, tomu sa nedivme. Ani my netvoríme výnimku. I v nás žije príroda, ani my nie sme zázračné deti. Pre tú príčinu sotva je kto medzi nami, kto by necítil túto ťažkosť v stupni, svojej povaha primeranom. Keď sme si sestry, sľubom viazané, neprestaly sme byť ľuďmi, ženami. Žena už od prírody, a to zvlášť, nosí v sebe pud, túžbu, aby milovala, aby bola milovaná, aby nebola samotná, aby mala oporu. Buďme teda múdre, ako je múdry náš Stvoriteľ. Poznajme seba! Prírodu svoju síce premeniť nemôžeme, ale zošľachtíme ju. Čo je

prirodené, to môžeme vytrvalou prácou premeniť na nadprirodené. Či najčistejšia, najradostnejšia láska k Bohu a bližnému nepovstáva vtedy, keď sme premohly prirodzené náklonnosti, zaprely, obetovaly? Či sa nemôže vyvinúť práve z tých náklonností, ktorých konečným cieľom podľa plánu božieho je materstvo, zduchovnelá, duševná, nadprirodená materská láska, ktorá činí ženu najschopnejšou, aby vyučovala dietky, vychovávala, chorých ošetrovala, o chudobných sa starala, na poli karitatívnom apoštolovala? Takto môže využiť od Stvoriteľa do nás vložené vzpruhy k dobrému, viera, milosť, zdravý rozum, vytrvalá práca, ktoré vzpruhy, keď sa uplatnia neporiadne, pošpinia srdce a rozbijú diamant pravej blaženosti. Vo svojom koryte zadržaný hučiaci horský potok je prameňom veľkej energie, ktorá môže priniesť požehnanie pre celý kraj, ale môže zapríčiniť spustošenie, ohromné škody, keď vykročí z koryta a bezúzdne sa valí. Tá istá vec môže byť liekom a otravou, podľa toho, ako sa upotrebí. Uvážme si to len, keď my seba samých nepremôžeme, ale smyselnú lásku, *náruživosť lásky ešte napomáhame*, o koľko sme lepšie ako tí, ktorých vo svete odsúdime pre tajné lúboštné pomery! Aj oni

sa chytili na udicu tela, aj my. To je už veľmi pobočné, aké lákadlo bolo na udici, či muž alebo žena. Opustiac svet, vlastne v čom sme priniesli obeť? Nie práve v tom má byť podstata našej obeť, že smelo zatneme ostrou šablou do samého pudu, náklonnosti, do smyselnej túžby? Keď my len iný predmet hľadáme pre svoju lásku, vtedy je náš život len pokrytectvo, ba ešte horšie, lebo naša prevrátená smyselnosť vzťahuje sa na naše pohlavie, a tak sa uplatňuje protiprírodným, perverzným spôsobom.

Bojujme teda proti svojim smyselným náklonnostiam smelo a verne! Nie *nápadne*. Tým by sme prešli do druhej krajnosti, porušili by sme povinnú sesterskú lásku. Predmet svojej smyselnej náklonnosti ani nehľadáme, ani mu nevyhýbajme! Bez potreby nebuďme dlho spolu samy. Obcujme spolu ako s ostatnými; keby povstali medzitým pokúšenia, bojujme proti nim tak, ako sme zvykli bojovať proti iným pokúšeniam. Blízkosť sestry je nevyhnutná príležitosť, ktorej nemôžeme vyhnúť. To vie Boh najlepšie, preto vždy štedro udeľuje svoju milosť k víťazstvu, keď ju prijmeme, upotrebíme. Vo vyšľahlých plameňoch smyselnosti ostane naša ľalia neporušená. Vystríhajte sa v styku so

sestrami precítených rečí, dotykov, nezabúdajme svoje oči, myšlienky na nich. Tak potom i pokušenie prinesie nám len zásluhy a väčšiu slávu.

Ešte nám tu treba i na iné veci vybočiť.

Dievča, žena, nielen v nás žije, ale i v našich chovankách. Keď dievča vo svojom vývoji dosiahne istý stupeň (12. až 14. rok), začína blúzniť. Blúzni za učiteľkou, duchovným otcom, chlapcami, dievčatami. Škoda by bolo to jedným šmahom odsúdiť. Dieťa cíti, skusuje, že do jeho prírody od Boha zasadený ružový kmeň začína kvitnúť, keď sa ozýva jar. Keď na dieťa spustíme studenú sprchu prístnosti, nič nedosiahneme, len ho pokazíme. Vzmáhajúca sa životná sila nájde si inde cestu.

Buďme trpezliví oproti blúzniacim deťom, usilujme sa prúdiaci potok života udržať v jeho koryte. Ako? Vychovávajme dieťa tak, aby vedelo nad sebou panovať. Len čo spozoruje v sebe neporiadne hnutie, čo prezradzuje s tým spojená istá nespokojnosť, nech začne hneď boj proti nemu — odvrátením pozornosti na iné veci. Nech je stále veselý, nech sa zaoberá takými vecami, ktoré sú povinné a zaujímajú ho. Vystríhajme ho od čítania románov a od nezodpovednej

spoločnosti. Väčšiemu dievčafu môžeme vyložiť, že tie puky, výhonky, ktoré vyvolá predčasná jar, stanú sa zvyčajne obeťou mrazov, nebudú na osoh, ani na ozdobu ružovému kmeňu. Keď chceme byť naozaj blažení, dočkajme, všetko má svoj čas. Keď dievča, ktoré Boh povolal do svetského stavu, do manželstva, do rodinného života, vyčká pravý čas, a mohutnú energiu lásky márnотratne nepoutráca, položí si základ budúcej blaženosti, zachráni sa od nesmierneho žiaľu, bolesti, nepokoja, trpkosti a nešťastia. Takto pozbavíme vec pôvabu tajnosti, ktorá zvedavé duše často privedie na lep.

Pretože láska potrebuje predmet, predstavme im večne krásne ideále — Ježiša Krista, Presvätú Pannu, nebeského Ženícha, najmilšiu priateľku. Darmo! Mladé srdce vždy potrebuje niečo, za čo by sa oduševňovalo, čím by sa zaoberalo.

Nesmiernu rolu hrá, hlavne v tomto veku, časté sväté prijímanie. Dospievajúce dievča má mať svojho duchovného vodcu a nemá chodiť od jednej spovednice k druhej. Dôvera a úprimnosť oproti svedomitému, riadnemu duchovnému otcovi, odvedie plnosť srdca a zachráni ho od každého väčšieho porušenia.

Po odbočení na tieto veci, vráťme sa k nášmu pôvodnému predmetu.

Veľmi zle, nesvedomite, a najviac ráz nerozumne robí tá sestra, ktorá, keď zbadá, že niektoré dievča so svojím blúzniacim srdcom na ňu sa obráti, v nej hľadá predmet svojej lásky, to jej lichotí, teší sa tomu, ľúbi sa jej to, ba to i podporuje.

Často sa pýta dieťa, či je to hriech, keď má veľmi rado X alebo Y sestričku? Hnevá sa na tú alebo na inú, ktorá má tiež rada tú istú sestričku.

Keby bola vec v poriadku, prestaly by podobné otázky. Lebo — ako sme spomenuli — neporiadne je to, čo znepokojuje.

Tak hrozná by bola naša zodpovednosť pred Bohom, pred rodičmi, ba i pred samým neskúseným dieťaťom, na ktoré sme my sami vystreli sieť, my, na ktorých rodičia tak spokojne sverili svoj najdrahší poklad.

Preto podobné útoky blúznenia odmietnime láskou materinskou, odmeraným spôsobom. Prejavme istú ľahostajnosť. Nelichotíme sa takým deťom. Čo je hlavné, nikdy sa ich nedotýkajme. Keby sme to boli urobili, obžalujme sa u predstaveného, prosme pokutu za to. Uvážme, že jediným nerozumným krokom

v okamihu môžeme zničiť seba, svoje povolanie, obrovskú, nenahraditeľnú škodu môžeme zapríčiniť svojej matke, reholi. K tejto veci patria slová sv. Františka Saleského: „Zlý duch dáva tým, čo sa milujú, závdavok. Vzbudí v nich ctnostnú lásku. Keď nie je dostatočná opatrnosť, čochvíľa sa do nej zamieša ľahkomyselná láska. Potom nasleduje smyselná láska, napokon telesná. Je isté, že i duchovná láska je spojená s nebezpečenstvom, keď človek nenarába zmužile zbraňami bdelosti a nedôvery oproti sebe. Keď chce zlý duch lásku, ktorá je sama osebe nevinná, po svojej chuti premeniť, pracuje s najväčšou prefíkanosťou. Nepozorovane vpašuje city do srdca, ktoré nie sú výhodné pre čistotu. Kto len chce ma počuť, každému privolávam: rež, rozbíjaj, trhaj! Nestrácaj čas tým, že tieto pošetilé nitky len pomaly rozvíjaš, rozväzuješ. Tu treba oheň a železo, úplná rozhodnosť. Človek sa nesmie zahŕávať s láskou, ktorá sa nesrovnáva s láskou božou.”

4. Je omylom veriť, že človek ostane čistý, keď všetko možné počíta.

Dobre vieme, že výslovne zlé knihy sa do kláštora nedostanú. Ale sa nám môžu do rúk dostať knihy, ktoré nám nepatria. Môžu preskočiť cez plot našej

klauzúry noviny, časopisy, v nich články, romány, precitlivelé histórky, ktoré žalúdok svetského človeka síce strávi, ale ideálne zjemnená duša rehoľnice nemôže ich požívať bez toho, aby zlatý pyľ čistoty škodu neutrpel. Nech nás neoslobodzuje od opatrnosti ani to, že patričné tlačivá sú rázu katolíckeho. Ony sú písané — možno s najlepším úmyslom — pre svetských, ale nie pre rehoľnice. Ešte i také kusy novín, ktoré sa dostaly do kláštora ako obal, so svojimi zprávami: „súdna krönika“ atď. pre zvedavé duše môžu byť prameňom pokušenia. Čítať romány len zo zábavy nám neprislúcha, ktorí máme život každý deň preplnený vážnymi úlohami.

Je jasné, že tí, čo študujú literatúru, ako svoj odbor, musia čítať a znať klasické romány. Aby sme niektorú knihu poznali, o nej si mienku utvorili, ani zďaleka netreba, aby sme sa do nej s rozkošou ponorili. Najlepšie je, keď rehoľnica pri čítaní dbá na pokyny vzdelaného a dobre smýšľajúceho kňazského odborníka.

VII.

X. prikázanie svätej čistoty.

Hoci sme v našich úvahách zväčša povedali o svätej čistote, čo máme robiť

a čoho sa vystríhať, predsa bude spasi-
teľné, keď povedané veci nakrátko shr-
nieme dovedna a priklincujeme ako ne-
zmeniteľné články zákona.

I. Stráž starostlivo smysly! Keď ide
niekto uprostred ulice v lejaku, márne
sa oháňa a žaluje, že zmokne.

II. Varuj sa príležitosti a povedz vše-
tko v tejto veci svojmu duchovnému ot-
covi a predstavenému!

III. V pokušení začni boj hneď, ale
zachovaj si rozvahu, pokoj! Priveľké
rozčúlenie je zbytočná strata sily. Jeden
vzdych a kvapka svätenej vody, hlavne
mená Ježiš, Mária, sú nepremožiteľnou
zbraňou duše v boji proti diablu.

IV. Keď si sa previnila proti čistote,
čo len všedným hriechom, úprimne to
vyznaj duchovnému otcovi. V ťažkom
hriechu neprijímaj!

V. Utekaj pred smyselným priateľ-
stvom ako pred ohňom alebo pred ha-
dom!

VI. Nikdy nezahálaj, ani telesne, ani
duševne!

VII. Zachovaj miernosť v jedení a
pití!

VIII. Buď poslušná a ponížená!

IX. Nezanedbaj obvyklé, dovolené
skutky kajúcnosti!

X. Každodenne obetuj seba, svätú čistotu vo vrúcnej modlitbe Panne presvätej a vo Sviatosti oltárnej privítaj vo svojom srdci Božského Ženícha!

Keď to zachováš, ostaneš čistou až po hrob.

VIII.

Večné vzory a ideále svätej čistoty.

1. Pravzor svätej čistoty je sám Boh, Najsvätejšia Trojica. Ako *najčistejší*, najjednoduchší, najvelebnejší duch — je ďaleko od každého složenja, rozkladu, zmeny. On rozsieva do duše semeno čistoty, od Neho pochádza každá náklonnosť, každý úmysel čistoty. Preto menujú sv. Otcovia Najsv. Trojicu pannou: „Prima Virgo Trias”, lebo je pravzorom, majstrom panenstva.

Keď nás upozorňuje Ježiš Kristus, aby sme boli svätými, dokonalými, ako je náš nebeský Otec dokonalý, mocne nás odkazuje na čistotu, ako na najpríznačnejšiu vlastnosť dokonalosti božej.

2. Aby sme my túto nekonečnú čistotu napodobniť, dosiahnuť mohli, preto sa stalo *Slovo* telom v osobe Ježiša Krista.

Celý život Spasiteľa vydáva zo seba balzamovú vôňu čistoty. Čistá je matka, čistý je pestún, čistý je najmilší priateľ.

Pripustil k sebe apoštolov, ktorí mali od sychravého vetra vyfúkanú tvár, surových, nevzdelaných rybárov, ktorých odev stále páchol rybáčinou, ale keď sa k nemu pripojili, museli byť celkom čistí. V tomto bode ani Judáš nebol hriešny, lebo by ho Ježiš ani chvíľu nebol trpel vo svojej družine. Neodháňa cudzoložnicu, kajúcu Magdalénu, nech polieva svojimi slzami božské nohy, ale na srdci Jeho len čistá nevinnosť odpočívala, dietky, ktoré privinul k sebe, sv. Ján, ktorý svoje prvé sv. prijímanie vykonal na srdci Pánovom.

I v nebi budú ho panny nasledovať, sprevádzaj, Jemu nedostihnuteľné melódie čistoty prespevovať. Táto ojedinele veľká, oblažujúca úloha, výsada, pripadne výlučne panenským dušiam.

3. Najkrásnejším ľudským obrazom najčistejšieho Božského Srdca je prebлахslavená, nepoškvrnená Panna. Ona slúbila prvú čistotu. Od tohto urobila závislé — ešte i božské materstvo. Toto bezpodmienečné pridržanie sa panenskej čistoty nebolo prekážkou, ale *podmienkou* jej vyvolenia.

4. Tam je sv. Jozef, ochranca, otec panien, na ktorého mohol Boh celkom spokojne sveriť svoje dva najcennejšie poklady: Ježiša a Máriu.

5. Tam sú svätí anjeli, ktorí sa nemôžu vôbec poškvrniť. Panenstvo je príbuženstvo s anjelmi. Lebo ako anjel podľa svojej prírody nemôže poškvrniť čistotu, tak je to mravne nemožné aj pre kláštorskú pannu, ktorá složila sľub.

6. Nebude ťažko vyhľadať ideál, vzor čistoty, ani vo sbore svätých. Mnohí sú ozdobení laliou čistoty, spolu s palmou mučeníckou.

Veľký ich počet velebí Boha, že svojou milosťou dopomohol toľkým duším k víťazstvu nad telom, povzbudzuje i nás k boju; sv. Augustín seba samého posmeľuje: „Keď mohli zvíťaziť nad telom tí a tie, prečo by si nemohol i ty, Augustín!”

IX.

Sľub čistoty s hľadiska mravného a právneho.

Sľub čistoty nás vo všeobecnosti zaväzuje, aby sme zachovávaly prikázania VI. a IX., čistotu ani vnútorne ani zovnútorne neporušili, do stavu manželského nevstúpili.

Keď sľub svoj nezadržíme, dvojnásobne sa prehrešíme, niekedy až trojnásobne: prestúpime prikázanie VI. a IX., ale porušíme aj sľub, spáchame svätokrádež.

Preto sľubom viazaná osoba vo svätej spovedi i to musí vyznať, že sľub ju viaže zachovávať čistotu, keby to duchovný otec ešte nevedel. Nie je podstatnou okolnosťou, a preto ani to nemusíme vyznať, či bol sľub jednoduchý alebo slávny, dočasný alebo večný.

Keď sa hriešna žiadosť týkala osoby ženatej (vydatej), príbuznej, posvätenej alebo s takými sme sa dopustili hriechu, túto okolnosť musíme vo sv. spovedi vyznať, lebo tieto okolnosti menia, množia druh hriechu.

Aký hriech je porušenie sľubu?

Aby sme to mohli ustáliť, musíme rozoznať hriechy, ktoré svätú čistotu a sľub urážajú priamo, a ktoré nepriamo.

Priame (direktné) porušenie čistoty.

Priamo poruší sľub ten, kto hľadá po-hlavnú rozkoš, alebo na to privolí. Keď je toto privolenie dokonalé, to jest, keď sa stane s jasným poznaním zla a s plným privolením, vtedy je *hriech smrteľný*. Keď privolenie nie je dokonalé, to jest, keď alebo poznanie rozumu alebo súhlas vôle nie je úplný, vtedy je hriech *všedný*. Kde vedomý, dobrovoľný súhlas úplne chýba, ako napr. v spánku, alebo

keď je človek úplne roztržitý, o hriechu nemôže byť reč.

Hoci smrteľný hriech môže byť dielom okamihu, v prvých chvíľach pokušenia sa sotva spácha. Riadne to trvá viac-menej času, *kým človek úplne pozná*, o čom je reč, t. j. o fažkom hriechu, a dá svoje úplné svolenie.

Všedný hriech je vtedy, keď sa duša v pokušení kolísa, nedá síce úplné privolenie, ale ani úplne neodmietne pokušenie.

Hriech vôbec nemáme, keď sa rozhodne postavíme proti pokušeniu, len čo sme ho spozorovali. Vtedy sa viac cvičíme v ctnosti, získame si zásluhy, ktoré sú tým väčšie, čím prudkejšie boli nami nezavinené pokušenia. Keď sa pokušenie viac ráz vráti a oblieha hrad duše, tým väčšie máme zásluhy, keď ho pevne odrazíme.

Nezabúdajme na to, že pokušenie nie je hriechom, keď ho sami nehľadáme. Nie je hriechom ani sklon, náklonnosť ku predmetu hriechu, no ony bývajú s pokušením zväčša úzko, a to prirodzene spojené. Nie je hriechom ani istá náchylnosť vôle ku hriechu. Ba nie je hriechom ani rozkoš sama, ktorú vzbudí pokušenie. Tó všetko iste patrí k pokušeniu. *Hriech* je, keď privolíme.

Hriech je vo vôli, ktorá hľadá s hriechom spojenú rozkoš, prijíma ju, v tom sa uspokojí, k tomu sa prílepí, v tom spočinie. Napríklad: Nieкто by složil sľub, že nikdy nebude jesť cukor. Nieкто by mu z rozpustilosti hodil cukor do otvorených úst a dlaňou by mu bránil, aby ho vyplul. Či by necítil sladkosť cukru v ústach? A porušil pritom svoj sľub? Nie myšlienka, nie cit je hriechom, ale *privolenie*.

Nepriame porušenie čistoty.

Oveľa ľahšie a častejšie sa môže prihodiť u rehoľnice, že *nepriamo* sa previní proti čistote. Keď totiž človek niečo takého robí, alebo si dovoľí, z čoho — hľadiac na ľudskú slabosť — môže povstať nebezpečenstvo proti čistote.

Smernice sú tu tieto:

1. Ťažkým hriechom je niečo také urobiť alebo si dovoliť, čo celkom isto vedie ku vonkajšiemu alebo vnútornému ťažkému hriechu. Či hrozí toto bezprostredné isté nebezpečenstvo, každý môže posúdiť a) z povahy veci samej. Sú veci, ktoré sú pre každého človeka veľmi nebezpečné, napr. čítanie zjavne perverznych, nemravných kníh, spisov, pozerať na také obrazy. b) Z vlastnej skúsenosti. I to povie mnoho každému. Každ-

dá vec nie je jednako nebezpečná pre každého. Čo sa podľa tvojej skúsenosti takmer vždy priviedlo k hriechu, tomu sa musíš vyhýbať pod tarchou ťažkého hriechu.

2. Keď nebezpečenstvo nie je tak isté a blízke, a máme nádej a úmysel, že hriechu vyhneme, vtedy:

a) Keď priestupok spáchame len z ľahkomyselnosti, vtedy hrešíme všedne. Také sú napr. ľahkomyselné pohľady, zvedavé myšlienky, ku ktorým sa nepri-druží rozkoš, zbytočné rečičky s druhým pohľadím.

b) Keď z vážnych príčin sa vystavíme takému nebezpečenstvu, vôbec nezhré-šíme, ale si ešte môžeme získať zásluhy. To sa môže stať pri ošetrovaní chorých alebo seba samých. S istotou môžeme dôverovať, že nám Boh neodoprie svoju hojnú milosť, aby sme v takých prípadoch premohli pokušenie.

Majúc pred očami tieto smernice, môžeme prizrieť, ako sa previní človek ne-priamo proti sľubu a ctnosti čistoty.

Môžeme zhrešiť:

a) *očami*, pozeraním, keď náš zrak neskromne poľuje. Nie je opatrný pri pozeraní osôb, obrazov, kníh alebo pri čítaní;

b) *ušami*, keď rady počúvame veci ne-
slušné, reči lichotivé, ba smyselné; nov-
šie môže i rádio nemalé nebezpečenstvo
znamenat' pre čistotu rehoľnice, keď bez
potrebného rozdielu sa zabáva rádiom,
veľké premrhanie času ani do ohľadu
neberúc;

c) *ústami*, keď užívame veľmi zjem-
nelé výrazy, keď iných pobožkame, ne-
hľadiac na prípady, ktoré zvyk uzákonil;
Teda i bozk môže byť porušením čistoty
a sľubu; všedný hriech, keď ho dáme
alebo prijímame so smyselnou rozkošou,
ťažký hriech, keď je sprevádzaný teles-
nou (pohlavnou) rozkošou;

d) *dotýkaním* sa, napr. objatím (o zá-
važnosti objatia platí to isté, ako o boz-
ku bolo povedané). Seba alebo druhého
sa vtedy môžeme dotýkať bezhriešne,
keď máme rozumnú, dostatočnú príčinu
a ďaleko je od nás zlý úmysel;

e) *pamäťou*, obrazotvornosťou, keď im
dovolíme bezúzdnu činnosť;

f) *srdcom*, keď svojim náklonnostiam
rozkázať nechceme, keď na oltári srdca
svojho okrem Boha trpíme i *modly* a sa
im klanujeme.

Takou modlou môže byť muž alebo
žena, člen rehole, chovanec, cudzí, svet-
ská alebo vysvätená osoba; v poslednom
prípade je svätokrádež dvojnásobná.

Na ochranu čistoty rehoľnice má i cirkevný zákon prísne opatrenia. Hlavné zákon klauzúry.

Klauzúra.

Rozoznávame dvojakú klauzúru: pápežskú a biskupskú.

1. Pápežská viaže len rehoľníkov so slávnostnými sľubmi a nevzťahuje sa ani na tých, ktorých sľuby sv. Stolica *vyhlásila novšie za jednoduché*.

Pápežská klauzúra prísne zakazuje, aby rehoľnice hocikoho pustily na miesto úradne uzavreté, ohraňované, ani muža, ani ženu, ani dieťa, ani dospelého. Okrem toho zakazuje, aby rehoľnice (nehľadiac na veľké nebezpečenstvo), bez povolenia pápežského čo len nakrátko opustily svoju klauzúru.

Pápežovi jednoducho rezervovanou exkomunikáciou (vyobcovaním) sú trestané tie dospelé osoby, ktoré bez povolenia sv. Stolicy vedome prekročia pápežskú klauzúru, alebo ten, čo ich tam pustí. Podobne trestá Cirkev rehoľnicu, ktorá mimo veľkého nebezpečenstva bez povolenia pápežského vykročí z klauzúry. (K. 2342.)

2. Biskupská klauzúra to isté predpisuje ako pápežská, ale nie s tou istou prísnosťou.

a) Biskupská klauzúra zakazuje vstup len osobám iného pohlavia, ale i ony môžu ju prekročiť, keď im to predstavená z vážnych príčin dovolí. (K. 604.)

b) Tie tresty, ktorými trestá Cirkev tých, čo porušili pápežskú klauzúru, nevzťahujú sa na biskupskú klauzúru, biskup sám môže vymerať tresty, keď rehoľnice svoju klauzúru ľahkomyselne berú. (K. 604, § 3.)

c) Cirkev požaduje ďalej, aby predstavení prísne dbali na hosťovskú izbu, aby pre zbytočné návštevy netrpel duch rehole. (K. 605.)

d) Nech zachovávajú predpisy stanov o vychádzkach rehoľníc. Nech nevychádzajú z kláštora bez dovolenia a bez sprievodkyne. (K. 606, 607.)

e) Nech netrpia predstavení, aby rehoľnica bývala mimo kláštora. Keď to trvá viac ako 6 mesiacov, treba si vypýtať povolenie sv. Stolice, vyjmúc prípad, že by pobyt mimo kláštora vyžadovalo štúdium. (K. 606.)

f) Keď má kláštor výchovný ústav, alebo iné pole náboženského účinkovania, nech je to podľa možnosti mimo klauzúry, mužskí, nakoľko možno, nech nemajú tam prístup. (K. 599, 604.)

*Cirkevné tresty pre tých, čo prestúpia
sľub čistoty.*

Keby sa chcela vydať rehoľnica, ktorá má slávnostné sľuby, trestaná je vyobcovaním, pápežovi jednoducho rezervovaným, spolu s osobou, s ktorou ten pokus spáchala. Manželstvo je neplatné.

Keby to urobila rehoľnica, ktorá má jednoduché, alebo večné sľuby, manželstvo by bolo platné, ale patričná rehoľnica spolu so spoločníkom v hriechu je z Cirkvi vylúčená vyobcovaním, biskupovi rezervovaným. (K. 2388.)

Rehoľnica, ktorá ušla s mužom, uzavrela manželstvo, alebo sa o to pokúsila, je pokladaná bez všetkého ďalšieho za zákonite prepustenú. (K. 646.)

Rehoľná poslušnosť.

I.

O rehoľníckej poslušnosti vo všeobecnosti.

Keď sv. Bernard opustil svet a vstúpil do kláštora, často sa pýtal seba samého: „Prečo si prišiel sem?“ Neškodilo by, keby sme túto otázku i my často si položili. Prečo si prišla sem? Prečo si sa stala rehoľnicou? Nie zvlášť preto, aby, všetko úplne opustiť, Bohu si sa dokonale obetovala? Nie preto, aby si sa stala celou, zápalnou obetou na oltári božom? Ale či si odovzdala všetko, keď si sebe ponecháš vôľu, teda práve to, čo je v tebe najcennejšie? Stala si sa zápalnou obetou, keď práve srdce, právo sebasprávy, slobodu ukradneš s oltára obetného? Vtedy sa podobáš naozaj kráľovi Šaulovi, ktorý len ničomné zbožie (korisť) obetoval Bohu, ale hlavnú korisť vojnovú ponechal si sebe. Zaslúžil si teda prísne výčitky Pána: „Či Pán žiadal zápalné obety a nie radšej, aby

si poslúchal slovo Pánovo? *Lebo lepšia je poslušnosť, než obeta, a poslušnosť viac platí, než obetovať tuk baranov.*" (I. Král. 15, 22.)

To je veľmi jasné. Lebo veď poslušnosť je najúplnejšia, najväčšia, najvznešenejšia obeta, v ktorej človek nielen to obetuje Bohu, čo má, ale seba samého, čo je sám.

Hľa, práve toto je podstata rehoľného života. V tomto je krása nášho stavu, vznešenosť, hrdinstvo, preto zasluhuje odmenu. A naopak: bez poslušnosti niet rehoľného života, niet rehoľníka.

I taká rehoľa je, v ktorej skladajú len sľub poslušnosti s tým úmyslom, vedomím, že ostatné sľuby akosi v tomto jednom sú zahalené. Je to tak. Okolo poslušnosti ako okolo osi, sa všetko točí.

Tu je hneď i najväčšia *ťažkosť* rehoľného života. Človek sa pomerne ľahko zriekne hmotných vecí, zachová sa v čistote — to nie je zriedkavé ani vo svete. Ale je takmer neunesiteľnou farchou: odovzdať svoju najslabšiu, najjemnejšiu schopnosť, rozum, vôľu, slobodu, zrieknuť sa práva sebaurčenia. To je opravdivá smrť, z ktorej sa musíme narodiť k novému životu. Veru, človek ťažko zomiera. Už chladnú údy, už je bezcitný oproti zemskej veciam, oproti

telu, ale ešte vždy žije, mnoho ráz zomrie len po zdĺhavom zápase, svieraní.

Výrok smrti máme vypovedať nad sebou už *v noviciáte*. Beda tomu rehoľníkovi, ktorý to neurobí hneď na úsvite svojho rehoľného života. Vykonanie toho výroku je potom veľkou vznešenou prácou na celý život. Keď sa pýtali Otca de Ravignana, čo robil cez tie dlhé dva roky noviciátu, vtipne odpovedal: „Boli sme dvaja. Stále sme zápasili. Konečne sa mi podarilo toho druhého vyhodíť oblokom. To je to všetko.“ Zo života tohto zbožného rehoľníka vieme, že svetochýrny rečník z Notre Dame, „*toho druhého*“, t. j. „*svetácke ja*“, nikdy nepustil späť do svojej duše, ten zomrel preňho naveky.

Základy rehoľnej poslušnosti.

Vniknime do podstaty, do smyslu poslušnosti.

1. Vysvetlenie nám dá jediné slovíčko: *stvorenie*. Človek sám v sebe nie je nič, moc a slobodná vôľa Stvoriteľa ho stvorila a stále udržiava. Z toho potom so železnou nevyhnutnosťou nasledujú dve veci. Človek *závisí* od Boha. Závisí vo svojom „*ja*“, v každom okamihu svojho bytia, závisí od hlavy po päty, telo, duša, každá schopnosť, celý život. Závisí

tak bezpodmienečne, že na to príklad, podobenstvo nenájde na celom svete, ani to nevieme veľmi pochopiť.

Druhé, čo s tým súvisí, je: *Sme úplne, jedine, bezvýhradne majetkom božím.* Ani by sa nás nemohol zrieknuť Stvoriteľ v prospech iného, lebo to by znamenalo pre nás zničenie, pád do priepasti, nad ktorou sa vznášame z jeho stvoriteľskej, všetko udržujúcej moci.

Kto verí v Boha Stvoriteľa a to uznáva, v najvyššej miere si protirečí, keď sa seká za úplnú nezávislosť, slobodu, autonómiu človeka.

Je pravda, že nám Boh daroval slobodnú vôľu, ako by korunu všetkých svojich ostatných darov. Tým väčšími dlžníkmi sme mu za to.

Sme slobodní, aby sme tomu, od koho závisíme, koho sme, od koho sme dostali slobodu, mohli slúžiť a tak si zásluhy získať. Teda poslúchajme! Nijako nie preto sme slobodní, aby sme svojho Boha urážali, jemu a jeho zástupcom vypovedali poslušnosť, hoci sme na to schopní.

2. Druhým základom našej poslušnosti je: naše slobodné rozhodnutie.

Boh mohol uskutočniť iné nespočetné svetové poriadky, dokonalejšie od dnešného, ale sa mu ľúbilo vyvolať ten, v kto-

rom my jestvujeme, žijeme; jeho jedinečnou krásou je, že spočíva na slobodnej vôli. My svoju prirodzenú, fyzickú, nevyhnutnú závislosť môžeme premeniť na slobodnú, mravnú závislosť, t. j. na poslušnosť. Môžeme to uskutočniť v rozličnom stupni. Hoci Boh, ako Stvoriteľ, mohol by požadovať, aby mu každý všetko obetoval, čo len od Boha dostal. Väčšinou je spokojný s tým, aby stvorenie zachovávalo prikázania, ktoré sú presne prikázané. Ostatné ponecháva na veľkodušnosť stvorení.

Vždy boli a sú také veľkodušné duše. Vďaka jeho milosti, že aj my medzi ne patríme! Keď sme vstúpili do kláštora, slobodným rozhodnutím všetko sme obetovali Bohu. Ba, aby sme to svoje rozhodnutie, voľbu, utvrdili, túto všetko objímajúcu poslušnosť sv. sľubom učinili sme *zákonom*. Premenili sme to rozhodnutie na svätú *nevyhnutnosť*.

Poznajúc nestálosť povahy ľudskej, chceli sme zmariť i možnosť toho, aby sme niekedy mohli nazpäť stiahnuť, čo sme si kedysi slobodne, z lásky vyvolili. Preto skladáme sľub. Preto sľubujeme svätou prísahou, že vo všetkom budeme poslúchať, čo nám chce Boh skrze predstavených povedať, poručiť. Takto sa rodí dobrovoľná nútenosť, rehoľný sľub.

Je to niečo naozaj zázračné, myšlienka toho sa mohla zrodíť len v nebi. Zdá sa to byť protirečením, lebo myšlienky božie nie sú ľudské. Človek nechce byť otrokom. Nechce slúžiť len z prirodzenej nevyhnutnosti, pretože je stvorený. Preto sa viaže sľubom, stane sa dobrovoľným otrokom. Sladkým tajomstvom je toto božej múdrosti, s druhej strany tajomstvom ľudskej šlachetnosti, veľkodušnosti. Najväčšou krásou dnešného plánu svetového. To chceš od nás, Pane, aby sme Ti slobodne slúžili, a predsa nám ukuješ putá sľubu? My zasa dobrovoľne berieme na seba tieto putá, aby sme Ti čo najvernejšie slúžili a radujeme sa, sme povďační, že v tomto už nie sme slobodní.

Vlastne čo sme teda my, rehoľnice? Slobodné, alebo otrokyne? Ani jedno, ani druhé. My sme *nevesty*. Naša duša vo sv. sľube prisahá Bohu takú vernosť ako nevesta, ba ako manželka. Manželka je bližšia manželovi, je viac jeho ako otrok, a predsa nie je otrokyňou. Je viac ako to a predsa nie je to.

Z lásky sa zasnúbila, z lásky slúži, službou miluje a preto neslúži ako otrokyňa. Rehoľnica nie je teda ani slúžka, ani slobodná, ale je snúbenicou, nevestou.

Rehoľná poslušnosť je teda ovocie lásky, oživuje ju láska, láska ju uskutočňuje, láska ju vedie k dokonalosti.

Druhým základom rehoľnej poslušnosti je vlastne láska, ktorá vnuká slobodné rozhodnutia. Láska je veľká vec! Ona dáva cenu poslušnosti. Kto nie z lásky poslúcha, ten je opravdivý, nízky otrok, poľutovania hodný helota kresťanstva.

Keď sme z lásky sľúbili poslušnosť, tak ju aj milujme! Podľa slov žalmistu: „Sľubujte a vyplňte Pánu, Bohu svojmu.“ (Žalm 75, 12.)

Sľúbiť niečo, to je maličkosť, urobiť niečo, ani to nie je mnoho. Ale sľúbiť a to splniť, to je božské.

Hľa, ako hovädo berie na seba jarmo a vláči ho do večera. I vtáča sadne na ruku, ktorá ho zotročí, prinúti, aby otročilo v kletke. Zvyk, cvik, premení u nich poslušnosť v druhú prírodu. A v nás by nemohla viac vykonať láska ako u nich príroda? Preto opakujem: „Sľubujte a vyplňte Pánu.“

Ťažkosť spočíva skoro výlučne len v tom, že Boh nie *osobne*, ale prostredníctvom svojich *námestníkov* vyberá od nás posvätnú daň poslušnosti, položí na nás sväté putá. Veľkú a živú vieru to predpokladá a istý asketický výcvik, aby

sme v zákonitých predstavených vždy a dôsledne videli Boha.

Ale tak to musí byť! Keď chceme poslúchať s radosťou, vytrvave, spôsobom nadprirodzeným, záslužne, za nebeskú odmenu, vtedy v ľudskej osobe predstaveného, cez jeho ľudské krehkosti musíme vidieť Boha. Práve tak, ako v tej nepatrnej Hostii hľadá a nájde duša naša Ježiša Krista. Predstavený zastiera Boha, ako spôsob chleba Krista. V každom prejave predstaveného, keď správne, podľa predpisu rozkazuje, klaniame sa sv. vôle božej, tak ako pod nepatrnými spôsobmi klaniame sa Spasiteľovi.

3. Tu veľmi vážnu pravdu musíme objasniť.

Ako Boh založil fyzický poriadok na zákone príťažlivosti, na príťažlivej a odpudzujúcej sile telies nebeských, tak i mravný poriadok založil na princípe *autority* (nadvážnosti).

Čo je autorita? Autorita je právo, aby jej verili, jej sa podrobili, lebo to ona povie, (aby sa jej podrobili,) lebo to ona rozkazuje. Je nad slnko jasnejšie, že v tomto smysle výlučne len Boh má autoritu. Iný okrem Boha má len vtedy a natoľko autoritu, nakoľko mu Boh svoju autoritu oznámi. To urobí Boh so zákonitými svetskými a cirkevnými pred-

stavenými. Oni teda dostali svoju autoritu len od Boha, lepšie povedané, len vtedy a natoľko majú autoritu, keď a natoľko zastupujú Boha. — Inokedy i oni sú len krehkí ľudia, tak ako ich poddaní. Pretože autorita a poslušnosť sú pojmy vzťažné (korrelat), poslušnosť nie je nič iné ako povinnosť podrobiť sa *autorite* božej. Keď inému sme poslušní okrem Boha, to len preto sa stáva, lebo patričný zastupuje Boha. V skutočnosti teda takto poznáme a plníme vôľu božiu, keď patričného predstaveného poslúchame. Z toho je jasné, že i úrad predstaveného je veľkou vecou, lebo je zastúpením nekonečného Pána, s druhej strany nie je v tom nič ponížujúceho, keď v osobe predstavených poslúchame a podrobujeme sa Bohu, Pánovi všemohúcemu. Len vtedy je poslušnosť ponížujúca, keď vidí človek v predstavenom seba podobného, seba rovného, úbohého človeka, pred ktorým sa musí poddaný utiahnúť zo strachu, zo záujmu. Ale také plazenie si nezasluhuje meno poslušnosti.

Ano, toto je príčina, zásadný smysel pravej poslušnosti aj u rehoľníka; slušné je, aby sa on jasnejšie díval očami viery ako synovia tohto sveta.

Uvažujúc tieto veci, naplňuje nás svätá hrdosť a sebavedomie. My len Boha

uznávame za svojho Pána, pred nikým na svete sa nepokoríme! Preto poslúchame svedomite, presne, obetave, obetujúc i život. Kto zomrie z poslušnosti, v istom smysle je mučeníkom božskej, neobmedzenej autority.

Keď čisto a určite chápeme, čo je autorita, mnohé veci porozumieme. Objavili sme magnetickú ihlu, ktorá nás usmerňuje a nám bezpečne ukazuje smer do večnosti. Vtedy vieme, koho a prečo poslúchame. Vieme, pokiaľ siahajú medze poslušnosti. Len čo predstavený prekročí svoju právomoc a káže niečo hriешneho, proti predpisom, v tomto už Boha nezastupuje, stratí všetku autoritu nad nami a platia slová apoštolove: „Viac treba poslúchať Boha, ako ľudí.“ (1k. Ap. 4, 19.)

Tu hneď poznamenávame, zdôrazňujeme, že vo sporných, neistých prípadoch vždy má prednosť autorita v prospech autority musíme rozhodnúť. Keď nám nie je teda celkom jasné, či poručená vec je hriешna, nedovolená, musíme predpokladať, že predstavený konal správne a sme povinní poslúchať.

Ani to nezabúdajme, že predstavený môže vo výnimočných prípadoch udeliť uvoľnenie (dišpenzáciu) od predpisu a v prospech dobra všeobecného alebo prívatného, môže vydať rozkaz, ktorý

síce nie je sám v sebe hriechom, ale nie je v súlade s predpisom. I vtedy musíme poslúchať.

Cvičenie sa v poslušnosti.

V cvičení sa poslušnosti — je zvykom rozoznávať tri stupne:

1. Základ je v tom, aby poslúchajúci vykonal to, čo mu rozkazujú. Jednoduchou plniť rozkaz nie je síce ešte ctnosťou, ale najdôležitejším prvkom poslušnosti.

2. S týmto nesmieme byť spokojní. Ne prestaňme, dokiaľ sa na druhý stupeň nedostaneme, ktorý povýši poslušnosť už na ctnosť. To je podrobenie sa vôli predstaveného, to je slúčenie našej vôle s vôľou predstaveného.

Na tomto stupni stojíme, keď poslúchame, lebo chceme poslúchať. Robíme to nie z nútenosti, nie za odmenu časnú, ako sluhovia, nádenníci, ale preto, lebo je to vôľa božia, a naša reholnícka povinnosť.

3. Tretí a najvyšší stupeň poslušnosti je ten, keď poslúchajúci, nielen vôľou (ako na druhom stupni), ale rozumom sa usiluje poslúchať. To jest podľa možnosti za správne a múdre uznať, čo rozkazujú. Často sa príhodi, že človek vykoná síce rozkaz, vykoná ho presne

a horlivo, ale v istom smysle proti vlastnému presvedčeniu. Tak robí ako vojak, ktorý vojnový plán síce neschvaľuje, ale to pokladá za čestnú povinnosť vyplniť vojnový rozkaz. Keď sa teda usilujeme nielen našu vôľu sjednotiť s vôľou predstaveného, ale i svoj rozum spojiť s jeho úmyslom, s jeho vôľou rozumove splynúť, vtedy sme sa dostali na najvyšší, ideálny stupeň poslušnosti, na ktorý len môže milosť a dobrá vôľa povýšiť dušu, kráčajúcu za dokonalosťou.

Tu sa vynorí otázka, či je vôbec možná poslušnosť rozumu, keď rozum sa výlučne len pravde poddá, pravdu poslúcha a nikoho, nič iného na svete?

Ani človek, ani Boh nemôže od nás žiadať, aby sme za pravdivé, správne uznali a tvrdili to, — keď sme o pravom opaku jasno presvedčení. Zapretie tohto presvedčenia bolo by skutočným hriechom.

No vo väčšine rozkazov to nie je tak. Najviac ráz má i predstavený oprávnené príčiny, keď rozkazuje, hoci sú hladiská, s ktorých, hladiac na vec, mohlo by sa múdrejšie, správnejšie rozkázaf, nariaď. V tomto prípade vyžaduje dokonalosť poslušnosti, postaví sa na stanovisko predstaveného. S jeho stanoviska posúďme vec. V duchu podľa možnosti

mu dajme za pravdu. Osvojme si jeho dôkazy, príčiny, nakoľko je to možné.

Ba, dokiaľ naša protivná mienka nie je ešte celkom jasná a istá, vo vôli predstaveného vidíme už vopred vôľu božiu, nech onemie v nás každé mudrovanie ľudské.

Ešte viac poviem. Keby som istotne videl, že rozkaz predstaveného má mylný základ a je nemiestny, keď sa nevzťahuje na hriech, bez hriechu ho môžem vyplniť, vyplním to s tým povedomím, že Boh dopustil tento omyl, v poslednom rade predsa len k najväčšiemu dobru tých, čo ho milujú. Vyplním rozkaz, hoci je vecne mylný, ale pre mňa je správny, lebo sa zakladá na pripustení božom, preto, lebo sa veľmi hodí do svätých plánov božích.

Toto je duševným a mravným základom, príčinou takzvanej *slepej poslušnosti*. Slepá poslušnosť je vycvičená ochota vôle v každom prejave zákonitej autority (keď zjavne nerozkazuje hriech) vidieť vôľu božiu a ako takú ju vyplniť bez všetkého mudrovania, otáľania.

Slepej nazývajú poslušnosť, lebo nevidí, nepozerá na príčiny, dôkazy, námietky ľudskej múdrosti, ktorá pochádza najviac i tak z falošnej samolásky a z dostatočne neskrotených náruživostí.

Slepo poslúchajúci zatvorí oči telesné, otvorí oči duše, viery, jedine na Boha pozerá, ktorý ako prozreteľný otec prostredníctvom svojich stvorení, zástupcov — spravuje všetko.

S tejto stránky teda poslušnosť nie je práve slepá, ale vidí veľmi ostro, a o veľa ďalej ako veľmi klamlivé blúdiace oko ľudskej múdrosti.

Preto slepo poslúchajúci nezvykol sa pýtať „prečo“, lebo veľmi dobre vie a vidí, prečo musí poslúchať. Kde nejde o hriech, tam je príčinou poslušnosti jednoducho *vôľa božia*. Hlboko to porozumel, precítil veľký mysliteľ sv. Augustín, keď polemizuje s takýmto mudrújącim poslušným: „Pýtaš sa prečo? Odpovedám, že to tak Pán Boh chce. Keď sa znova pýtaš, znova tak odpoviem, ďalej už ísť nemôžem, ale ja súčasne vystríham, aby si sa to tretí raz nepýtal, aby ťa velebnosť božia nerozdrobila.“

Sv. Ignác z Loyoly v prekrásnom liste o poslušnosti (ktorý list i mnohé ženské rehole prijaly do svojich stanov), je nevýčerpateľný vo vtipných podobenstvách, v ktorých znázorňuje vlastnosti a postup „slepej“ poslušnosti.

Od ducha Kristovho vzdialená, svetská múdrosť vidí v tom kameň úrazu a nesmysel. Nech vidí! Sprostosť, ale

božia, ako píše sv. Pavol: „Čo božieho je sprosté, múdrejšie je od ľudí“. (I. Kor. 1, 25.)

Keď už sv. zakladateľ rehole (ktorý poslušnosť učinil základom svojej rehole), presne vysvetlil, čo znamená „slepá poslušnosť“, žiada od svojich duchovných synov, aby prostredníctvom, pod vedením predstavených tak sa odovzdali Prozreteľnosti božej, ako by boli: a) *mŕtvoly*, ktoré nemo a slepo trpia, aby ich kamkoľvek prenášali, aby ich akoľvek rezali. Naozaj skvelý to obraz dokonalej poslušnosti. Ako poslušné je to *mŕtve telo* oproti živým! Ako veľmi je ľahostajné. Nevyberá si ani šaty, ani smútočné parády, ani rakvu. Jemu je jedno, či ho pochovajú na poprednom mieste alebo niekde v jarku cintorína. Neozve sa, neprotiví sa. Keď pozdvihnú jeho ruku, je pozdvihnutá, keď napravnalavo ju položia, ostane tak. Je verným obrazom na seba zabudnutej, v predstavených na Prozreteľnosť božiu sa spoliehajúcej poslušnosti.

b) Poslušného prirovnáva k *palici* v ruke starca, ktorý ju upotrebuje podľa ľubovôle, na čo len chce. Či sa stará o to palica, keď sa dostane do ruky skúseného, vážneho, starého, neskuseného, nepraktického, ohnivého, mladého človeka? Keď

sa o ňu opiera pán alebo žobrák? V noci alebo vo dne po hladkej ceste a či po hrudnatej, v dobrom alebo v zlom počasí? Všetko jedno je to tej palici, či sa hrajú s ňou ako s lesklou prechádzkovou palicou, alebo v blate ňou rýpu, alebo hryznúcemu psovi ju nastrčia, aby sa bránili. Palici je to všetko jedno. — Mlčí a slúži.

c) Potom prirovnáva dokonalosť poslušnosti *k pomeru údov k hlave*.

Hlava vyniká svojím miestom a sosteržením, do nej sa sbiehajú všetky ničky nervov, v nej tróni rozum a vôľa, ktorá preto vydáva rozkazy. Umiestenie ostatných údov je nižšie, ich úlohou ako by len to bolo, aby vyplňovali, uskutočňovali vôľu hlavy. Hlava sa stará o každý úd, všetky bráni, ony zasa všetky bezvýhradne poslúchajú. Poslúchajú bez skúmania, aká je tá hlava? Farebná a či nefarebná, vlasmi pokrytá alebo holá, múdra alebo sprostá. Dosť na tom, že je *hlava*, a preto je hlavou, aby ju poslúchaly. Každý to nahliadne, že je to tak v poriadku.

Čo by sa stalo, keby každý úd si prívlastňoval právo, aby pred poslúchnutím mohol rozkazy hlavy kritizovať? Keby si ruka riekla: ja veru nebudem poslúchať hlavu, keby noha nekráčala

podľa pokynov hlavy? Keď tá hlava aj nie je dosť vzdelaná a múdra, predsa každý nahliadne, že je to múdrejšie, keď ju údy poslúchajú. Týmto je jednota tela zabezpečená. Keby každý úd a čiastka tela nechcely to robiť čo hlava, hneď by povstal nemožný stav. Keď už raz musí byť poriadok, vždy je múdrejšie, aby išly údy za hlavou, ale nie hlava za nespočetnými údmi.

d) Týmto nie je vyčerpaná vynachádzavosť veľkého zakladateľa rehole. Za príklad medzi predstaveným a poddanými uvádza parádnu, velebnú sústavu *telies nebeských*. Hviezdy sú okolo istého stredu, diská sorskupené, tieto strediská okolo ďalšieho stredu. Ó aký poriadok zachovávajú ony! Beda by bola, keby nezachovávaly! Najmenšie odbočenie od tohto poriadku viedlo by ku svetovej katastrofe. Presne dodržaný poriadok závislosti dáva jedinečný súlad, prináša požehnanie, blaženosť pre milióny stvorení. Ako krásne sa v tom zrkadlí, prejavuje veľká myšlienka Boha, ktorú uskutočnil v poriadku fyzickom a ktorú chce uskutočniť i v poriadku (mravnom) spoločenskom.

Ovocie a odmeny poslušnosti.

a) Prvá a vari najväčšia prednosť poslušnosti je: istá bezchybnosť, *neomylnosť*.

nost. Boh chce, aby sme vo všetkom poslúchali, kde nevidíme zjavne hriech. Keď teda poslúchame, robíme podľa vôle božej, ktorá sa *nemôže myliť*. Z toho nasleduje, že i vecne konáme vždy správnejšie, keď poslúchame. Pre všeobecné dobro vmyslel Boh (vkombinoval) do prítomného svetového poriadku tieto chyby, ktoré nemôžu vystať. Predstaveným totiž neudelil dar neomylnosti, neučinil ich vševediacimi. Celkom sa srovnáva s jeho svätou vôľou, celkom je spokojný s nami, keď my len z poslušnosti — *sa pomýlime*. To je v dnešnom svetovom poriadku oveľa cieľuprimeranejšie, výhodnejšie, ako keby sme mudrovali, chcejúc-nechcejúc poslúchali, alebo vôbec neposlúchali. Keď my teda poslúchame a mylíme sa, ešte i vtedy konáme len to, čo nám je najlepšie, najsprávnejšie, Bohu najmilšie. Takto mravne nezhršíme, ba možno, že sa vo veľkej, hrdinskej ctnosti cvičíme. Aké veľké požehnanie a šťastie je to pre nás, akú veľkú prednosť to znamená pre nás pred svetskými ľuďmi, ktorí sa spravujú podľa svojej hlavy! Oni, práve tí najnábožnejší, často rozmýšľajú, lámu si hlavu nad tým, čo vlastne chce s nimi dobrotivý Boh? My to vieme ľahko a bezpečne. Chytíme telefon a jednoducho sa opý-

tame Boha. Týmto telefonom je predstavený. Od neho sa dozviem do najmenších podrobností, čo a ako mám robiť, aby som konal podľa vôle božej. A keby sa mýlil predstavený? To je možné. To je jeho chyba, nebezpečenstvo, nie moje. Mne, ktorý poslúcham, z toho všetkého ostane len osov, zásluha, odmena. V súdny deň ma Boh iste neodsúdi za to, že som poslúchal. Ale bude súdiť predstaveného, keď rozkázal niečo nespravodlivého, nerozvážneho.

Krásnou vecou a veľkou je byť predstaveným a duše viesť, usmerňovať ku cieľu večnému, ale ten úrad je spojený s *obrovskou zodpovednosťou*. Preto predstavený sa musí často radiť s Bohom, často sa modliť. Musí vypočuť i mienku iných, skôr než by porúcal. Jeho povolaním je naozaj mudrovať, uvažovať, radiť sa, vyskúmať úmysly božie. Našou úlohou je poslúchať. To je oveľa ľahšie, istejsie, ako rozkazovať.

Preto budme preplnení úctou a po vďačnosťou oproti našim predstaveným, ktorí pre nás a za nás prijali tak veľký, ťažký, zodpovedný a nebezpečný úrad. Zasluhujú skôr našu sústrasť, ako by sme im závideli. Modlime sa za nich mnoho. Milosť, ktorú im vyprosíme, i na nás sa

rozleje, keď ich Pán Boh obdarí väčšou múdrosťou.

Pretože Boh na naše vedenie, spravovanie upotrebí *ľudskú múdrosť* predstavených, podporovanú milosťou, z toho pre nás plynú vážne následky. Môj predstavený nekoná podľa priameho zjavenia alebo z vnuknutia božieho, nie je vševediaci. Nie je teda zakázané, ba niekedy je i rozkázané, aby som ho časom o svojom stave, o pomeroch, o zdravotnom stave úprimne informoval. Aby mňa samoláska v tomto neoklamala, vždy sa musím predtým pomodliť. Keď to i po modlitbe uznám za správne, vtedy sa mám rozprávať s predstaveným, alebo, aby vec nezapadla do zabudnutia, treba mu to napísať a podať svoju prosbu, ťažkosť proti rozkazu, ktorý vydal alebo v dohľadnom čase vydať zamýšľa. Keby som toto zameškal, za nesprávne nariadenie ja by som bol zodpovedný.

Keď som to urobil, pokojne, so svätou radosťou čakám, aby poručil Boh v osobe môjho predstaveného. Teraz už viem isto, že jeho nariadenie je v konečnom rozbere spasiteľné a užitočné pre mňa ešte i vtedy, keby poslušnosť vyžadovala život odo mňa.

Pán takto hovoril raz ku sv. Margite Alacoque: „Prispôsob sa predpisom (pí-

saným rozkazom), ja prispôsobím k nim svoje milosti. Všetko považuj za pozreté, čo by sa od pravidla odvrátilo. Ba som spokojný, *keď dávaš prednosť vôli predstavenej pred mojou*, keď ti zakazuje to, čo som ja prikázal. Dovoľ, aby robili s tebou, čo len chcú, ja budem mať spôsob, starosť, aby sa všetko šťastlivo skončilo.”

Ale i to oznámil Pán sv. Margite a nám všetkým: „Prijmite tieto slová z úst pravdy: Všetky rehoľné osoby, ktoré sa so svojimi predstavenými rozvadia, neshodujú, nech sa pokladajú za nádoby zatratenia, na ktorých keď zasvieti slnko, padnú lúče milosti, práve taký účinok to má, ako keby slnko na blato svietilo. Tieto duše sú vylúčené z môjho srdca. Čím viac sa chcú k nemu priblížiť, sviatosťami, modlitbou a inými cestami, tým viac sa vzdalujem od nich, tak sa mi ošklivia. Oni idú z jedného pekla do druhého. Táto nesvornosť je príčinou, že toľkí zahynuli, a toľkí zahynú ešte v budúcnosti. Lebo každý predstavený, dobrý alebo zlý, mňa zastupuje. Kedykoľvek sa nazdáva poddaný, že predstaveného urazí, vždy smrteľne zraní dušu svoju. Darmo bude vzdychať pri bráne zmilovania, nebude vypočutý, keď len nepoču-

jem hlas predstaveného.” (Charrier-Gruber: De la Colombière.)

Rehoľnica kráča teda celkom po bezpečných cestách, ale len dotiaľ, dokiaľ poslúcha.

2. S veľkou bezpečnosťou v objatí kráča jedinečný nebeský pokoj, ktorý dobrá rehoľnica požíva a mimo nej nikto na tomto svete v tolkej miere. Spokojne žije, spokojne zomiera, ako koho Boh nosí na rukách. Keď sa pýtali na smrteľnej posteli ležiaceho jezuitského brata Vimenesa, či by už chcel ísť do neba, odvetil: „Ja nechcem nič. Tohto som sa už dávno zriekol, odovzdal som vôľu svoju Bohu, do rúk mojich predstavených.”

A šťastlivo skonali.

Čoho by sa bál rehoľník? Čo má v ňom zatratit Boh? Svoju vôľu? Preto hovorí pravdivo k veci sv. Bernard: „Kde niet samovôle, tam niet pekla.”

3. Poslušnosť je ďalej najúrodnejšou pôdou všetkých ostatných ctností, celého ctnostného života.

Poslušnosť sa skoro srovnáva s poníženosťou srdca, ktorú právom pokladajú za základ každej ctnosti. Poslušný sa nepreviní proti sv. chudobe. Poslušný vyhne nespočetným nebezpečenstvám, ktoré ohrožujú čistotu. Dobré vycvičenou, vyvinutou silnou vôľou ľahko pre-

môže pokušenia, ktoré pochádzajú z vlastného vnútra a z vonkajšieho sveta.

Poslušnosť nie je nič iné ako splynutie s vôľou božou, opravdivá láska k Bohu.

Ale nepokračujeme! Lebo dôkazy sú tu tak jasné a jednoduché, že každý sa môže o tom ľahko presvedčiť: keď budem poslušný, dosiahnem každú ctnosť, a to vo vyššej a vyššej dokonalosti. Lebo každá ctnosť je len inou a inou formou, podobou tej istej duševnej sily, energie, to jest poslušnosti.

4. Konečne len na to poukážeme, čo by bolo samo osebe dostatočnou pohnútkou: poslušnosť je nekonečne milá a vzácna v očiach božích. A najviac drahý a cenný je pred ním ten duch poslušnosti, ktorý svet posmieva a haní pod menom „slepá poslušnosť“, ale pravý rehoľník si ho váži a sa v ňom cvičí.

Legendy svätých sú preplnené príkladmi, ktoré dokazujú, že Boh, nakoľko si váži a odmeňuje „slepú poslušnosť“, ktorá je v skutočnosti najväčším holdom pred jeho múdrosťou a najútľejšou dôverou k Nemu. Nie raz ju vyznačí i zázrakmi. V Kaufbeuerne ešte vždy ukazujú riečicu, v ktorej Bl. Krescencia vodu nosila zo studne, keď jej to nariadili, aby jej hrdinskú ctnosť vyprobovali. To je jeden príklad z nespočetných. Stvoriteľ

nie zriedka tým odmeňuje detinskú poslušnosť, že takýmto poslušným bezpodmienečne podriadi svoje stvorenia, a tie ich tak poslúchajú ako svojho Stvoriteľa. Odtiaľ je divotvorná moc svätcov, ktorí sa žiarili v lesku poslušnosti.

Ideál poslušnosti.

Kto by bol iný, ten vzor a nedostihnuteľný ideál, ako náš Pán Ježiš Kristus? Ktorý, ako to s Bohom spojená duša sv. Pavla vidí: „Uponížil seba samého a bol poslušným až na smrť, a to na smrť na kríži.” (Filip 2, 8.)

Z poslušnosti prišiel na tento svet, a podľa žalmistu, nápis, titul jeho knihy života znie: *Svätá vôľa Otca nebeského.* (Žalm 39, 8—9.)

Otvorme teda túto knihu a uvidíme, že je nekonečne krásne ilustrovaný album etnosti poslušnosti.

Pozrime na roky v Nazarete: Apokryfné knihy mnohé zázračné veci rozprávajú o detstve a o mladosti Bohočloveka. To všetko sú len zo vzduchu vychytené rozprávky. Pravda je to, čo lapidárnou krátkosťou píše evanjelista: „A sostúpil s nimi a prišiel do Nazareta a bol im poddaný.” (Luk. 2, 51.) Ani viac, ani menej. To je krátky, ale hodnoverný

priebeh detstva a mladosti Ježiša Krista.

Moja rozjímajúca duša ponorí sa do osoby Spasiteľovej... Stvoriteľ sveta, Pán celého sveta, poslúcha svoje nenárodné, nepatrné stvorenia: Máriu a Jozefa. On je jediný v dome nazaretskom, ktorý *len poslúcha*. Mária mu rozkazuje, ale i Jozefovi je poslušný. A Jozef je v očiach božích z nich najmenší. Ale je milý Bohu, lebo je ponížený. Mária je ešte milšia, lebo je poníženejšia. Ježiš je najmilší, lebo je najponíženejší. Predsa Jozef rozkazuje, lebo on zastupuje Boha Otca. Boh nie je povinný, aby najsvätejšieho postavil za svojho zástupcu. Ctnosť a zásluha ostatných je tým väčšia, keď i v nedokonalom predstavenom poznajú — a prijímajú prikázania božie.

V dome nazaretskom je dvojaká hierarchia, dvojaké meradlo stupňov hodnosti. Stupnica moci a stupnica svätosti života. Tieto dve stupnice sú protichodné. Na stupnici moci sv. Jozef je prvý, Ježiš je posledný. Na stupnici svätosti Ježiš je prvý, sv. Jozef posledný... Áno, Ježiš Kristus je poslušný v Nazarete, poslušný tak, až to zaráža. Nič iné nerobí, len poslúcha. Z poslušnosti koná najposlednejšie domáce práce, prevádza najtvrdšie remeslo. Radi by sme sa ho

opýtali: Prečo, Pane? Či by si nebol vedel tento drahý úsek života Tvôjho, desafnásobnú časť verejného života, užitočnejšie prežiť, drahšie speňažiť v prospech človečenstva? To hoblovanie a rezanie dreva aj iný mohol vykonať za Teba. Taktiež i tisícero drobností, ktoré si konal z poslušnosti.

Pán na to odpovedá: „Kázanie, obrátenie sveta, to ponechám na svojich apoštolov, pre seba si vyvolím oveľa *vážnejšiu a potrebnejšiu prácu: apoštolát príkladu*. Naučím človeka poslúchať. Či je niečo potrebnejšie pre človečenstvo ako poslušnosť?

Bez nej sa zrúti rodina, štát, cirkev, bez nej nemôže povstať nič veľkého a dobrého na zemi. Hoci je poslušnosť natoľko dôležitá, sebeckého, smyselného, pyšného človeka toto bolí najviac. V poníženej poslušnosti vidí nízkosť a nečestnosť. Aby som teda túto tak podceňovanú ctnosť zošľachtil, povýšil, božskou urobil, chcem uviesť príklad na poslušnosť.

Boli panovníci, ktorí na niekoľko minút chytili do ruky pluh a orali, obdivovaní svojimi poddanými, aby ich takto povzbudili k tejto práci, aby obrábanie zeme urobili úctyhodné. O koľko je podivuhodnejšie a spolu viac povzbu-

dzujúce, keď Boha vidíme zostupovať s neba, keď neobmedzený Pán a Stvoriteľ sveta dáva príklad poníženosti svojím stvoreniam.

Tento príklad ani neostal bez účinku, bez ovocia. Tisíce oduševnencov kráčalo v stopách Pánových. Odvtedy každá duša, ktorá sa snaží byť dokonalou, v tomto chce vyniknúť. Boli takí mocní, ktorí tisícom mohli rozkazovať vo svete, ale sľubom sa zaviazali, že v celom živote budú len poslúchať.

Niektó by mohol namietnuť: „Lahko bolo poslúchať Ježišovi, svojim božským zrakom videl hlbšie, videl v Jozefovi svojho Otca. My len z viery poznáme Boha v predstavenom. Odpoveď je na to veľmi jednoduchá. Aká pravá a istá je naša viera, i z toho poznáme, že Ježiš videl, čo my veríme!

Iná zasa takto mudruje: Lahko bolo Ježišovi! Keby Panna Mária bola možou predstavenou, i ja by som rada a hravo poslúchala! Nehľadiac na to, že ani Panna Mária by nemohla uspokojiť každého, keby bola predstavenou. Ježiš nie preto bol poslušný Márii, lebo bola milá a svätá, ale preto, lebo *zastupovala Boha, Jeho Otca*.

Konečne je pravda, že Ježiš bol poslušný milým a svätým predstaveným,

ale nielen takým! Dočkajme len! Príde čas, hodina, keď Jeho Otca nie Panna Mária, nie sv. Jozef, ale Kaifáš, Herodes, Pilát, kati budú zastupovať.

Je im poslušný, keď ho po tvári bijú, oplujú, poviažu, bičujú. Je im poslušný, keď ho na kríž povalia, pribijú. Z poslušnosti žil, v poslušnosti zomrel. S prívolením Piláta, nie zo svojej, ale inej vôle je složený s kríža a položený do hrobu. Týmto sa ešte neskončil jeho poslušný život, ale znova sa začína vo svojom tajomnom živote v Eucharistii. Tu pokračuje vo svojej poslušnosti, a to v nepochopiteľnom *stupni a spôsobe*, až do konca sveta. My, nevesty Kristove, my by sme neprijaly s radosťou a takmer s náruživým oduševnením putá nášho Ženícha?

Rehoľná poslušnosť s mravného a právneho stanoviska.

Rehoľnicu viaže poslušnosť pod dvojakým titulom:

- a) viaže ju štvrté prikázanie,
- b) sľub (keď ho už složila).

Pozrime si prv štvrté prikázanie. Len čo bol niekto prijatý do kláštora, stal sa v istom smysle členom rodiny. Členovia rodiny sú podľa prirodzeného zá-

kona povinní prispôsobí sa poriadku rodiny, musia poslúchať rozkazy hlavy rodiny alebo jej zástupcu. Pod týmto titulom musia poslúchať všetci obyvatelia domu: i novicky, kandidátky, výpomocný personál, zamestnanci (dokiaľ chcú v dome ostať) tak ako to v rodinnom dome musia urobiť všetci, ktorí do sväzku rodiny patria.

Štvrté prikázanie je to, čo podriadi novicky, kandidátky ich nadriadenej (majsterke) a viaže ich, aby zachovávaly nielen ctnosti rehoľné, ale i domáci poriadok.

Štvrté prikázanie vyžaduje ďalej nielen vlastnú poslušnosť, ale i vonkajšiu i vnútornú úctu, vnútorné poddanie sa predstaveným.

Zo sľubu plynúca poslušnosť je užšie vymedzená, ale oveľa prísnejšia.

Po prvé pod titulom sľubu môžu rozkazovať len predstavení v užšom smysle (pápež, kongregácie pápežské, sídelný biskup, generálka, provinciálka, predstavená domu).

Po druhé ich rozkaz len vtedy viaže pod titulom sľubu, keď sa naň svojím spôsobom odvolávajú, výslovne oznámia, že teraz rozkazujú v mene sv. poslušnosti alebo v mene Ježiša Krista.

Po tretie takto môžu len vtedy rozkazať, keď predmet rozkazu sa nachádza v stanovách. Nemožno teda v mene poslušnosti niečo takého porúčať, čo je proti stanovám, čo je hriešne alebo smiešne. Či môžu predstavení v mene poslušnosti nariadiť čisto vnútorné skutky, napr. vzbudenie ľútosti, v tom nie sú bohoslovci jednotní.

Kedy a ako ťažko zhreší rehoľnica vo veciach poslušnosti?

a) Proti *ctnosti* poslušnosti sa previní rehoľnica, kedykoľvek prestúpi rozkaz alebo stanovy, z nezriadenej vášne, pýchy, lenivosti, smyselnosti, z ľudských ohľadov. V tomto prípade *neporiadna vášeň sama* činí skutok hriešnym. Tieto hriechy sú väčšinou všedné.

b) To isté môžeme povedať i o tých hriechoch, ktorými urážame len *štvrté prikázanie*.

c) Ťažko zhreší rehoľnica *proti sľubu*, keď s jasným poznaním taký rozkaz nedodrží, ktorý vydali patriční predstavení *v mene svätej poslušnosti*.

V každom prípade je ťažká neposlušnosť, ktorá pochádza z opovrhnutia zákonitej autority (preto to neurobím, lebo to rozkázali), alebo ktorá spôsobí veľký škandál (pohoršenie), alebo *značné škody*.

Kedy sa previní rehoľnica proti predpisom a ustanoveniam rehole?

Z novšie založených reholí ani jedna neviaže svojich členov pod farchou hriechu, aby zachovali predpisy a ustanovenia rehole, ale — prirodzene — si rehoľa podrží právo, aby mohla trestať tých, čo ich prestúpia. Preto hovoríme, že predpisy viažu nie pod farchou hriechu, ale pod farchou trestu.

Keď je prestúpenie stanov spojené s hriechom, čo je skoro v každom prípade, to nikdy nepochádza zo *stanov samých*, ale z *iných príčin*, ktoré sú *mimo stanov*. Tak, keď niekto nedodrží stanovy, z nezriadenej vášne (pýcha, smyselnosť atď.), hreší pod titulom týchto pohnútok. Zhreší, prípadne i ťažko, kto prestúpi sľub alebo prikázanie božie, napr. prestúpi ustanovenie, ktoré požaduje sesterskú lásku, ale len pod titulom prestúpenia *sľubu alebo prikázania božieho*. Podobne je hriechom, i *ťažkým*, prestúpiť stanovy i pre pohoršenie (škandál), ktoré zapríčinila rehoľnica alebo pre veľkú škodu, ktorú zapríčinilo v rehoľnej disciplíne, z opovrhnutia stanov stále pochádzajúce prestupovanie. Keď niekto v jednotlivých prípadoch nezachová stanovy z *vážnych, zodpovedných príčin*, nemôže sa obviňovať z hrie-

chu. Hoci stanovy samy v sebe neviažu pod farchou hriechu, z toho nenasleduje, že ani predstavení nezahrešia, keď zachovávanie stanov nevyžadujú, a takto sú hriešnymi pôvodcami uvoľnenia rehoľnej disciplíny.

Tak sa stáva, že v niektorých uvoľnených reholiach členovia rehole prestupujú stanovy bez hriechu — pre premľčanie, napr. majú peniaze, nezachovávajú presne spoločný život, ale zahrešia, vari i ťažko, tí predstavení, ktorí vo svojom čase trpeli, nechceli vidieť uvoľňovanie disciplíny.

Tu musíme poznamenať, že niet ani jedno pravidlo bez výnimky. Takto nezahrešia predstavení vôbec, tým menej vyšší predstavení, keď v niektorých výnimočných prípadoch z patričných príčin dajú dišpenzáciu (uvoľnenie) od stanov alebo domáceho poriadku. V každom prípade je najlepšie, keď sa to deje čím zriedkavejšie. I to je pravda, že by to bolo proti múdremu a miernemu riadeniu domu, keby predstavená medzi okolnosťami nechcela použiť svoje uvoľňujúce právo, ktoré je spojené s jej úradom.

O dvoch ustanoveniach, vlastne cirkevných zákonoch, musíme sa tu i zvlášť zmieniť.

Jeden je korešpondovanie. Skoro všetky rehoľné stanovy podriaďujú pod dozor predstavených korešpondovanie členov medzi sebou alebo s cudzími osobami. Listy, ktoré píšeme, otvorené musíme odovzdať predstavenej, aby ich mohla prečítať. Prišlé listy môže zasa otvoriť, aby sa mohla presvedčiť, čo je v nich.

V každom prípade viaže predstaveného, a to prísne prirodzené tajomstvo, že obsah odoslaných alebo došlých listov nikomu nesmie vyzradiť, bez veľmi vážnych príčin.

Podľa cirkevného zákonníka (K. 611) činia tu výnimku listy (teda zavreté sa môžu dať na poštu, alebo zavreté musia byť doručené), ktoré píše rehoľnica nasledujúcim osobám: a) svätej Stolicy, b) nunciovi, ktorý je vo vlasti, c) kardinálovi-protektorovi, d) vlastnej predstavenej, keď je mimo domu, e) vlastnému biskupovi sídelnému, f) tým vyšším predstaveným mužskej rehole, ktorej je azda ženská rehoľa podriadená, g) v zatvorenom liste odovzdá rehoľnica svedeckému otcovi alebo prostredníctvom sídelného biskupa odošle sv. Stolicy tie svedectvá, ktoré musí pro alebo kontra (pre alebo proti) vydať vo veci blahorečenia. (K. 20, 25.)

Čo sa týka šiat: rehoľnice sú povinné v dome i mimo domu nosiť svoje rehoľné rúcho, len vyšší predstavený môže dovoliť v prípade nevyhnutnej potreby, aby ho mohli složiť.

Podobenstvo o múdrych a nemúdrych pannách.

(Mt. 25, 1—13.)

I.

Rozjímajme o podobenstve o múdrych a nemúdrych pannách, ktoré je opravdivou perlou podobenstiev Spasiteľových.

Nikdy som nepochyboval o tom, že Pán Ježiš toto podobenstvo venoval predovšetkým rehoľniciam. Nás mal pred svojimi božskými očami, keď ho povedal. V každom ohľade sa na nás vzťahuje. Pochádza zo srdca, podáva nám veľmi vážne pravdy, s toľkou krásou a čarom...

Aby sme porozumely významu podobenstva, a tomu, čo sa nás týka, musíme znáť svadobné zvyky a obrady židovské.

Stredobodom židovských svadobných slávností bolo odprevadenie nevesty ku ženíchovi do jeho domu, alebo do tej miestnosti, kde sa konala svadobná slávnosť a hostina. Tento sprievod zvykli

usporiadať v noci a tak sa vyskytla príležitosť na skvelé osvetlenie (podľa vtedajších možností).

Keď sa ženích pohol z domu, vpredu išli muzikanti: písači, hráči na flautu, bubeníci, cymbalisti. Potom išli mužovia, ktorí medzi ľud, ale najmä medzi veselé, sem-tam skákajúce deti hádzali orechy a olivové bobule... Nasledoval rad ovenčených detí. Za nimi kráčal ženích so svojím sprievodom. Takto tiahol sprievod k domu nevesty.

Nevesta čakala na ženícha oblečená do svadobných šiat, hustým závojom pokrytá, obkľúčená družičkami. Družičiek bolo obyčajne desať. Židia mali radi, za sväté pokladali číslo desať, lebo im pripomínalo zákon Mojžišov, desatoro prikázaní na kamenných tabuliach. Keď už hlásili, že sa ženích blíži, družičky mu išly v ústrety v slávnostnom pochode. Grécka osnova Písma sv., ktorá je jednako stará s aramskou, vari je to preklad sv. Matúša, hovorí, že len panny išly *ženíchovi v ústrety*. To oveľa viac zodpovie pradávnemu zvyku, podľa ktorého nevesta čakala *doma* na ženícha.

Pretože (ako sme už spomenuli) sa slávnosť odohrala v noci, nemohol vystať pochodňový sprievod (Fakelzug). Tieto pochodne, aké nosily družičky,

boly na drevené žrde pripevnené nádoby na olej, v ktorých zapálily knôtky. Takto išlo tých desať panien naproti ženíchovi, takto ho slávnostne vítaly a zaviedly do rodičovského domu nevesty. Keď sa rodičia so svojou dcérou-nevestou dojmavým spôsobom rozlúčili, udelili jej otcovské, materské požehnanie, vrátil sa sprievod, ku ktorému sa už pridala i nevesta, družičky i svadobníci nevesty. Aby sa v slávnostnom sprievode olej pochodní voľajako neminul, panny niesly so sebou krčah s olejom, alebo koženú nádržku, aby časom priliali oleja.

Keď sprievod dorazil k domu budúceho manžela (ženích a nevesta išli každý zvlášť so svojou družinou), nevestu priviedli slávnostne k ženíchovi a ich ovenčili. Potom uzavreli manžel-skú smluvu a odriekali nad nimi obvyklé svadobné požehnanie. Nasledovala hostina, hry a taniec, slušným, pokojným spôsobom; dakedy to trvalo niekoľko dní.

Prvá čiastka.

Teda kráľovstvo nebeské bude podobné desiatim pannám, ktoré si vzaly lampy a vyšly naproti ženíchovi a neveste... Ale päť z nich bolo bláznivých

a päť opatrných. Lež päť bláznivých, keď si braly lampy, nevzaly so sebou oleja. Ale opatrné s lampami vzaly si oleja do nádob. (Mat. 25, 1—4.)

Kráľovstvo nebeské.

To je nasledovanie rád evanjelia, to naše sväté povolanie, svätý, dokonálny život, ku ktorému i nás povolal milosrdný a nad mieru milostivý Boh.

Panny.

Sme my, totiž vyvolené, Kristu zasnúbené duše. Ohľadom panenstva sa nám v celom podobenstve zhola nič nevytýka, nás nikto nehaní. To si dobre zapamätajme.

Je nás desať.

Číslo desať znamená spoločnosť tých, čo sa zasnúbili s Kristom, o ktorých platia slová apoštola: „Zasľúbil som vás jednému mužovi oddať ako čistú pannu Kristovi.” (II. Kor. 11, 2.)

Ženích.

Je sám Spasiteľ, Ježiš Kristus, milovník panenských duší.

Nevesta.

Je predovšetkým Cirkev, o ktorej dojato spieva sv. Pavol: „Aby sám pred-

stavil sebe Cirkev slávnou, nemajúcu poškvrny, ani vrásky, alebo niečo takého, ale aby bola svätá, nepoškvrnená." (Ef. 5, 27.) My, rehoľnice, sme ozdobou, útechou, radosťou, družičkami, ba spolunestami tejto krásnej, preslávnnej nevesty.

• **Hostina.**
Večnosť, nebo.

Lampy — pochodne.

Viera. Horí, keď ju živá viera, horlivosť oživuje. My, rehoľnice, hlavne my, sa máme stať hviezdami viery, ako to bolo v úvodnej úvahe povedané. Silnou, čistou, mocnou, činnou vierou šírimo slávu Cirkvi i Boha, získavame duše nášmu Ženíchovi.

Olej,

ktorý horí v lampe: milosť božia. Bez nej vyhasne každé svetlo duše.

Nádoby na olej, krčah.

Modlitba, rozjímanie, sviatosti. Hlavne horlivé, hodne využité sv. prijímanie.

Panenské duše sme všetky, to je pravda, ale bohužiaľ, nie sme všetky múdre. Nájdú sa i nemúdre, bláznivé medzi nami.

Múdre.

Ktoré sa usilovne starajú, aby bolo z čoho doplniť stále ubúdajúci olej (po-

mocné milosti), ktorý živí plameň, svetlo. Dopĺňujú ho modlitbami, sviatosťami.

Bláznivé.

Ktoré majú nádoby prázdne, duch modlitby, zbožnosti je úzky, suchý. Nestarajú sa, aby ho naplnily.

Rozmýšľajme, rozjímajme trochu, kam patríme, medzi múdre, alebo medzi bláznivé?

Druhá čiastka.

„A keď ženích dlho nešiel, driemalo sa všetkým a zaspaly. Tu o polnoci sa strhol krik: Hľa, ženích prichádza, vyjdite mu naproti! Vtedy vstaly všetky tie panny a pristrojovaly si svoje lampy. Tu bláznivé riekly opatrným: Dajte nám z vášho oleja, lebo naše lampy zhasínajú. Opatrné odpovedaly a riekly: Aby vari nestačilo nám i vám, idte radšej k predavačom a kúpte si! No kým išli nakupovať, prišiel ženích, a tie, čo boli hotové, vošli s ním na svadbu, a dvere sa zatvorily.” (Mt. 25, 5—10.)

Ó, ako mnoho nám hovorí táto reč. Necítíme, že sú to láskyplné, žiarlivé slová nášho Ženícha k našej duši? Z nich vzniká hlas Pána života, ktorý riekol: Som život.

Vytrhnime tri momenty z tejto čiastky:

- a) Ženích mešká.
- b) Ženích prichádza.
- c) Ženích náhle odchádza.

a) **Ženích mešká.**

Ano! To je osudným nešťastím bláznivých panien. Oj! Kiežby bol prišiel načas! V čase noviciátu, v deň sv. slubov, pri zakončení duchovných cvičení, ako radostne a slávnostne by sme ho boly všetky privítaly. Ale neprichádza, mešká...

Zvečerieva sa, slnko zapadne, nastane noc. Ešte vždy mešká. Do tmy je zahalené všetko, v čom sme kedysi verily, za čo sme sa raz oduševňovali — je to vec i samého povolania. Všetko je jednotvárne, všade hrobové ticho, nič nás nezaujíma. Kdeže sú tie pohnuté, sviatočné chvíle, keď sme na začiatku svojej dráhy skoro úplne zabúdaly na únavy, obety sme ani len necítily?

Nevesta (Cirkev) povzbudzuje panny. Je nemožné, aby bol ženích neverný, aby slovo nedodržel. Preto teda čakajte, bedlite, prichystajte si svoje lampy!

Múdre panny jej veria. Naplňujú lampy svoje. Majú z čoho. Čakajú, dôverujú.

I bláznivé dolievajú, dokiaľ majú, niekoľko kvapák. Škoda, večná škoda, že viac nestačia. Že majú len také malé nádoby na olej! (Modlitba, duševný život). Nezaopatrilily si väčšie nádoby. Nazdávaly sa, že ženích i tak skoro príde, a na ten čas stačí...

Ale ženích ešte vždy neprichádza. Kde ostal? Hádam, ani nepríde?

Múdre dôverujú, bláznivé kolísajú. Potom „všetkým sa driemalo a zaspaly.“ (Mt. 25, 5.)

Tento ťah pridal Božský Majster na čarokrásny obraz, ktorý sám maľoval, vari len pre krásu, úplnosť, umenie. My mu môžeme privlastniť veľmi hlboký význam a praktickú cenu.

Spokojne spí múdra i nemúdra panna. Ale aký je rozdiel medzi pokojom jednej a druhej?

Pokoj múdrych je pokoj boží, ktorý svet dať nemôže. Sú spokojné, lebo ich lampa je dobre zaopatrená. Sú spokojné, lebo dokiaľ odpočívajú, ich srdce nespí, obcuje s Bohom.

I bláznivé majú svoj pokoj, ale to nie je pravý pokoj, ale zmeravenie vlačnosti, nedbalosti. Chvilé bez útechy, opustenosti, sú im ako by vítaným odychom, pretože ich milosť božia v tomto duševnom stave nevolá, nepovzbudzuje.

dzuje, aby seba zapieraly, obety prinášaly. I keď sa spamätajú na okamih, dôverujú v seba, až znova usnú: Čo by sme sa bály, veď sme panny, vyvolené, a ešte máme niekoľko kvapák oleja... Čo by sme sa staraly ďalej...

Čas beží, rýchlo, veľmi rýchlo, ale zvlášť keď človek drieme, spí. Jedenásta odbila...

O polnoci povstane náhly krik, oznamujú príchod ženícha.

b) Ženích prichádza.

Očúť hlasy: „Hľa, prichádza ženích, vyjdite mu naproti!“ (Mt. 25. 6.)

Smrť odovzdá svoju vizitku (navštívenku)... klope... Múdre panny opakuje radostný, svätý nepokoj. Konečne prišiel! V akom stave sú naše lampy? Prilejú ešte niekoľko kvapák, hotovo, môžeme ísť!

Prebudia sa i bláznivé. Ospalo pretierajú si oči. Pozrime si lampy! Oj, práve dosvietily. Dolejme olej! Beda, ale ako? Krčah je prázdny. Takto nemôžeme ísť pred ženícha. Začnú bez hlavy sem-tam behať. Dajte nám, sestričky, oleja, prosíme vás, dajte! Takto nemôžeme prísť pred ženícha!

Pozri vlašnú rehoľnicu na smrteľnej posteli. Nepoznávaš ju? Olej sem, olej,

rýchlo! Len teraz nech nás neopustí milosrdný, milostivý Boh. Bežte pre spovedníka! Bežte, bleskurýchle, lebo sa trasiem o spásu svojej jedinej duše.

Modlite sa za mňa, sestričky moje, Panenská moja Matka, svätí patróni! Vo vašich zásluhách dôverujem, na vaše dobré skutky počítam, na ne sa spolieham.

Toto všetko pramálo znamená na konci dlhého vlašného života. Nebeský Ženích chce vidieť každú rehoľnicu so *svojou* lampou, s *vlastnými* zásluhami a skutkami... V deň súdu má každý dosť práce s usporiadaním svojich vecí. Preto platí: „Aby vari nestačilo nám i vám, idte radšej k predavačom a kúpte si!“ (Mt. 25, 9.) Čo by sa im iné mohlo radiť? Použite minúty, keď ste premáhali dlhé roky! Ale hneď, a nemeškajte! Lebo ženích nechá síce na seba čakať, ale on nečaká na nikoho.

Bohužiaľ! Už je neskoro!

Medzitým čo pomotané behajú za dokonalou ľútosťou, dokonalou láskou, sháňajú dobrú, dôkladnú spoveď, „príde ženích“ (Mt. 25, 10.)

c) Ženích náhle odchádza.

Ktoré našiel pripravené, vzal ich so sebou, zaradil do víťazného sprievodu

svojich verných vyvolených. „Ony vošly s ním na svadbu a dvere sa zatvorily.” (Mt. 25, 10.)

Prišiel náhle, nečakane. Nifka života sa pretrhla, odznel výrok súdu, brána nebeská sa zavrela naveky pred nimi.

Oj! Kto by sa netriasol, keď o tom rozmýšľa! Nie je to len strašiak? Strašlivý sen? Ja, panna, vyvolená, čistá, ozdoba Cirkvi, nevesty Kristovej, družica, ba nevesta Kristova! Ja vytvorená z neba? Bolo by to možné!

Tretia čiastka.

Keď múdre panny odišly do neba, „napokon prišly i ostatné panny a riekly: Pane, Pane, otvor nám! Ale on odpovedal a riekol: Veru, povedám vám, nepoznám vás!” (Mt. 25, 11—12.)

Teda prišly i ony, povolané tiež, ale svojou vinou sa zriekli svojho vyvolenia. Dostaly sa i ony do večnosti. Ale aká hrôza! Dvere zavreté. Vnútri sa ozýva hudba, spev, radosť. Vonku tma, zúfalé výkriky. Oj! Aká túžba lomcuje ich srdcom: vidieť Ženícha, sadnúť si ku svadobnému stolu, medzi svoje sestričky, shovárať sa s matkou radosti, s Pannou panien, s Máriou, s anjelmi... Oj! I ja som bola povolaná, ale vhodný

čas som premárnila. Zúfale búchajú na dvere, s takým prosebným hlasom, že by skalu rozpučily: „Pane, Pane, otvor nám!” (Mt. 25, 11.)

Ale povedal Spasiteľ: „Nie každý, kto mi hovorí: Pane, Pane, vojde do kráľovstva nebeského, lež kto činí vôľu môjho otca, ktorý je na nebesiach, ten vojde do kráľovstva nebeského.” (Mt. 7, 21.)

„Pane, Pane, otvor nám!” Otvor nebo, kde naše družky, sestričky požívajú Tvoje radosti..., do ktorého si i nás povolal. Alebo, keď už to byť nemôže, otvor nám ešte raz aspoň tú bránu, ktorá vedie na zem, z tohto hrozne tmavého žalára, z noci smrti, aby sme raz konečne i my sa stali múdrymi, aby sme dobre využili čas. Pán odpovie: Treba pracovať, „dokiaľ je deň; prichádza noc, kde nikto nemôže pracovať.” (Ján 9, 4.) Na zúfale klopanie odpoveďou je len toto: Amen, vravím vám, že vás nepoznám.” Akože, Pane, ty nás nepoznáš? Či si nás neprijal pri svätom krste za dietky svoje? Nepovolal si nás do pravej Cirkvi? Nevycedil si za nás poslednú kvapku krvi svojej? Nie za nás si obetoval svoj život na dreve kríža?

„Veru, veru, povedám vám, nepoznám vás!”

Ako? Neživil si nás každodenne so svojho oltára, nedaroval si nám svoju vlastnú Matku?

„Veru, veru, povedám vám, nepoznám vás.”

Pozri, hľa, prsteň na našom prste, znak nášho večného zasnúbenia s Tebou. Na našom srdci pečať sľubov, ktorou si nás prijal do večného vlastníctva.

„Veru, veru, povedám vám, nepoznám vás.”

Oj, koľká hanba a potupa to pre nás! Na jedno miesto sme sa dostaly s kmínmi, lupičmi, veď pred nimi zatykajú starostlivo dvere, nadarmo klopu, neotvorí im.

Austrálskeho ostrova *Peklo* sa natoľko boja i zlodeji, radšej spáchajú samovraždu, len aby sa tam nedostali do vyhnanstva.

A my máme byť na ostrove *Peklo* medzi luzou sveta?

— — — — —

Sestričky, aby sme tomu vyhly, ešte dnes volajme: „Pane, Pane, otvor nám!” Otvor nám svoje presväté Srdce. Otvor nám prameň milosti, aby sme si mohli načerpať nový olej horlivosti, aby sa

naša lampa znova zažala, veselo horela, aby jej plamene nikdy nevyhasly.

Vieme dobre, že teraz nás ešte rád vypočuješ, s radosťou vyplníš našu prosbu, s radosťou nám otvoríš, kedykoľvek budeme klopať na dverách Tvojho Srdca... teraz ešte ako láskyplný Ženích. Ba čo viac, teraz ešte Ty klopeš deň čo deň na naše srdce, bez prestania: „Otvor mi, sestra moja, holubica moja, nepoškvrnená moja: lebo moja hlava je plná rosy a moje kučery kropajov nočných.” (Pieseň P. 5, 2.)

Ako by chcel povedať: Je mi zima vonku vo svete, v tvojom srdci sa chcem zohriať. A ja, nevesta, čo mám na to odpovedať?

„Vstanem!” Dosiaľ som spala, ale už nebudem. Chcem sa hýbať v duševnom živote. Chcem konať skutky!

„Vstala som otvoríť svojmu milému: z mojich rúk kvapkala myrha: a moje prsty boli plné myrhy najdrahšej.” (P. P. 5, 5.)

Vstanem, nech je to spojené s akýmkoľvek sebazaprením. Lebo čo iné znamená myrha, ako sebazaprenie, sebaoprávanie?

Touto myrhou natriem zámku srdca svojho, aby sa ľahko otvorila pred mo-

jím Ženíchom, ale aby bola zavretá pre ostatných.

Bez myrhy sa mu nepáčim, lebo: „Jeho pery sú ľalie, prýštiace zo seba myrhu prevýbornú.“ (Pies. P. 5, 13.)

Vstanem a otvorím mu! Odovzdám mu do rúk kľúče srdca môjho: vôľu moju. „Suscipe, Domine!“ „Prijmi, Pane!“ Aby som sa nemohla napozatým uzavrieť ani pred jedným Tvojím rozkazom, radou, vnuknutím a čo sa Ti ľúbi.

„Ja som môjho milého, a môj milý je môj, ktorý sa pasie medzi ľaliami.“ (Pies. P. 6, 2.)

Teda dotiaľ, milé sestry, hor' sa! Bedlime a modlime sa, lebo nevieme ani deň ani hodinu (Mt. 25, 13.), aby, keď príde ženích, ako sudca, i ako sudca mohol len ospravedlniť našu nepoškvrnenú vernosť, vernosť až do skonania.

Niekoľko praktických pokynov.

Pravda, nešťastím, tragédiou piatich nemúdrych panien podobenstva bolo to, že mali prázdne krčahy na olej, ktorý mali liať do svojej lampy, pohodne. Odporúčame teda päť krčahov, z ktorých neprestajne vyteká olej horlivosti, milosti. Majme ich vždy poruke!

Prvý krčah.

Správny pomer k nášmu večnému cieľu.

a) Čistý, dobrý úmysel, často obnovený. Prečo si prišla, čo tu hľadáš?

b) Svätá ľahostajnosť ku stvoreným veciam.

c) V duševnom živote voľ si vždy najistejšie prostriedky.

Druhý krčah.

Keď si odbočila s cesty k večnému cieľu, čiň pokánie:

a) dvojnásobné spytovanie svedomia,

b) úprimná sv. spoveď každý týždeň,

c) dôkladná ročná sv. spoveď pri duševných cvičeniach.

Tretí krčah.

Naprav chyby svoje, daj zadostučinnosť Božskému Srdcu:

a) skutkami kajúcnosti,

b) usilovnou prácou,

c) cvičením sa v trpezlivosti, v poníženosti, v chorobe, v trápení...

Štvrtý krčah.

Správny smer ohľadom budúcnosti. /

Otvor úprimne svoju dušu predstaveným, duchovnému otcovi, prijmi s poslušným srdcom ich vedenie.

Piaty krčah.

Prostriedky vytrvalosti:

a) myslí denne na smrť a prijmi jej rady,

b) mesačne raz utiahni sa do duševnej samoty, nakoľko ti to dovoľí povolanie, práca,

c) ročné duševné cvičenia konaj tak, ako keby boli posledné v tvojom živote.

„Fac hoc et vives!”
„To čiň a budeš žiť!”

Obnova života.

Najhlavnejším cieľom duševných cvičení je, aby sme víťazstvom nad sebou život svoj očistili od každého neriadu, a dali sme mu takú podobu, ktorá zodpovie veľkým myšlienkam a dobrotivým plánom božím.

Kto si ešte nevyvolil životnú dráhu, v čase duševných cvičení, vo svetle večných právd a vo svetle vznešeného príkladu Kristovho, najvhodnejšie môže rozhodnúť o svojom osude. My, rehoľníci, ktorí sme tú voľbu už prekonali a Bohu vzdávame večne vďaky, že sme si vyvolili dokonalejšiu, apoštolskú dráhu života, v čase duševných cvičení o to sa budeme starať, aby sme svoju voľbu obnovili, t. j. aby sme svoj život zasa na ten ideálny stupeň dokonalosti povýšili, ktorý od nás vyžaduje naše sv. povolanie. Už sme raz boli na tej úrovni, ale sme sa trochu hádam nižšie dostali. Naokoľko sme vydržali na predošlej úrovni, treba nám znova zamávať k tým nedostihnuteľným výšinám, ku ktorým musí

smerovať apoštolská duša — vzhľadom na dokonalosť. Veď nám znejú slová, aby sme boli svätými, lebo náš Pán Boh, ktorému slúžime, je svätý. Buďme dokonalí, lebo je dokonalý náš otec, ktorého my tu na zemi pred svojimi spolubratmi zastupujeme. Vo vyhotovení naším pomerom zodpovedného životného plánu, v zostavení obnovy života a v jeho uskutočnení budú nám pomáhať tieto body:

A.

Všeobecný prehľad.

Prehliadnem tri veľké myšlienky života, ktoré sa mi zjavily v čase duševných cvičení pred duševným zrakom:

1. Myšlienka na *B o h a*.
2. Myšlienka na *v e č n o sť*.
3. Myšlienka na *K r i s t a*.

1. Myšlienka na Boha.

1. Je Boh mojím jediným pánom? Uznávam a precitujem to, že bezpodmienečne od Neho závisím, nakoľko som Jeho? Je prispôsobený tejto prvej, veľkej myšlienke celý môj život?

Či som si toho povedomá, že Boh je jediný, ktorý zasluhuje moju lásku, koho sa treba báť? Či chválím primerane Boha slovom a príkladným životom? Hlavne v trápení?

Či ho uctievam v Jeho osobe, v predstavených a v sebe, ktorý som Jeho chrámom?

Slúžim Mu, zachovajúc všetky prikázania a plniac všetky povinnosti povolania?

Ako je to so svätou ľahostajnosťou?

II. Myšlienka na večnosť.

Čoho by som sa bála, keby som teraz musela zomrieť? Ak konám všetko, čo treba, aby som tento strach rozptýlila?

V čase pokušenia myslím na posledné veci? (Sv. Terézia tvrdí, že musela myslieť na peкло, aby niekedy zvíťazila nad pokušením.

III. Myšlienka na Krista.

Mám naozaj rád Pána Ježiša? Poznám Ho? Snažím sa Ho lepšie poznať? Je On mojím ideálom, pravidlom mojich čtností? Snažím sa čím dokonalejšie do seba prijať Jeho ducha? (Svätá prísoba proti sebe, jemná obetavosť oproti bližným.)

Oduševňujem sa za Jeho veci? (Cirkev, misie, tlač, garda B. Srdca.) Sú mojou jedinou starosťou, radosťou, žiaľom, veci, záujmy Kristove?

— — — — —
Preskúmaj i s iného hľadiska tri cesty duševného pokroku:

I. Cesta očistenia. (Via purgativa.)

Či sa poznám a dávam dostatočný pozor na seba? Či trpím v sebe vedome nejaký neporiadny sklon, ktorý neviem ani vierou srovnaf, ani rozumom ospravedlniť? Či som začala boj v sebe proti neporiadnemu hnutiu v smysloch, v obrazotvornosti v srdci? — Či dávam opatrne pozor na lákadlá, ktorými ma zlý duch, svet a zlí ľudia pokúšajú? Aké sú moje knihy, učivo? Priateľstvá? Či nemám neporiadok v dennom poriadku? Aké sú moje styky so svetskými? Nevy-nášam zprávy z domu? Aký je môj pomer k duchovnému otcovi?

Cvičenia via purgativy: dvojaké spy-tovanie svedomia, sv. spoveď, pokánie; ako idú?

II. Cesta osvietenia. (Via illuminativa.)

Dve úlohy čakajú tu na mňa. Svetlo musím do seba prijať a využítkovať. Všetky cvičenia, pomocou ktorých vnika svetlo do duše našej, sú užitočné, môžu sa odporúčať.

Duchovné čítanie, počúvanie a študovanie slova božieho (Písmo sv.). Sv. Pa-

vol, najväčší bohoslovec medzi apoštolmi, najhlbšie preorával pole Cirkvi. V každom diele, v každom vedeckom bádaní hľadáme veľké diela, myšlienky božie a poukazujeme na ne.

Čítanie a učenie má veľkú cenu a je i potrebné, ale oveľa viac svetla dodá duši modlitba, najmä vnútorná, rozjímajúca.

III.

Cesta sjednotenia. (Via unitiva.)

Vnútorný, rodinný pomer k Bohu, k Najsv. Trojici.

„Keď, kto ma miluje, zachová moje reči, a môj Otec bude ho milovať a prídeme k nemu a spravíme si príbytok u neho.“ (Ján 4, 23.)

Prítomnosť Ducha sv. vo mne, ako vo svojom živom chráme. Eucharistické spojenie, duchovné a skutočné sv. prijímanie. Príprava a poďakovanie. Návšteva Prevelebnej Sviatosti. Žiť pod dozorom Toho, ktorý všetko vidí. (Modlitbahodinky.)

Myslime na priateľský pomer s obyvateľmi neba:

1. Čo vykonám denne, týždenne, mesačne pre Srdce Ježišovo?

2. K úcte prebi. Panny Márie?

3. K úcte sv. Jozefa?
 4. K úcte anjela strážcu?
 5. K úcte iných svojich patrónov?
 6. Čo som vykonala za duše zomretých?
-

Čo je mojou hlavnou chybou a akým spôsobom sa prejavuje navonok? — Ako som zaviedla proti nej podrobné spytovanie svedomia? Čo je môj vojnový plán pre budúci rok? Ktorá je hlavná etnosť, ktorú sa stále usilujem dosiahnuť? Čo sú moje podmienky, zásady — ohľadom troch sľubných etností?

Povinnosti stavu.

Či sa pripravujem na školské hodiny? Pracujem vážne? Snažím sa vyniknúť i ako učiteľka, alebo profesorka a tak slúžiť na česť a slávu Bohu a jeho Cirkvi? Či mám ako ošetrovatelka chorých svedomitú starosť o telo a dušu?

Moje správanie sa oproti lekárom zodpovie vo všetkom rehoľnému stavu?

Aký je môj pomer ku predstaveným, ku spolusestrám? Ku svetským profesorom, profesorkám? Ku domácim?

Majú ma radi? Keď nie, prečo nie? Musím vypátrať výtky, aby som mohla napraviť chyby svoje...

Dodatok.

Novšie cirkevné zákony a nariadenia, ktoré upravujú sv. spoveď rehoľníc.

1. Staršie nariadenia cirkevné, ktoré upravovali sv. spoveď rehoľníc a ich slobodu práve v tomto bode do úzkych medzí vtlačily, pápež Pius X. podstatne zmenil, a i nový cirkevný zákonník tiež dosť zmiernil. Nakrátko ich preberieme. Poznamenávame vopred, že nariadenia a zákony, ktoré uvedieme, nevzťahujú sa len na rehoľnice v užšom smysle, ale týkajú sa všetkých zbožných žien, ktoré síce sluby nesložily, ale pod vedením predstavených *žijú spoločne*, hoci ich *spoločný život* má len *diecézny ráz*. (I. Congr. Relig. 3. febr. 1913.)

2. U všetkých týchto je ku dovolenej a *platnej* spovedi potrebná *zvláštna právomoc* (iurisdikcia), teda i ku spovedaniu novíciek.

3. Právomoc na spovedanie rehoľníc má každý kardinál, sídelný biskup a tí

kňazi, ktorým sídelný biskup dá právomoc na spovedanie rehoľníc.

4. Na spovedanie rehoľníc, ktoré sú právomoci sídelného biskupa bezprostredne podriadené, dáva túto právomoc biskup sám bezprostredne svojmu vyvolenému kňazovi.

Keď je niektorá ženská rehoľa niektorej bratskej mužskej reholi podriadená, vtedy hlavný predstavený mužskej rehole predostrie sídelnému biskupovi riadneho spovedníka (svetský alebo rehoľný kňaz), ktorý ho poverí, ak nemá proti nemu námietky.

Aby bola sloboda svedomia rehoľníc čo možno najviac zabezpečená, nový cirkevný právny poriadok rozoznáva šesť spovedníkov, ktorí sú:

Spovedníci, ustanovení pre všetky rehoľnice:

a) *Riadny spovedník*. Má byť podľa možnosti len jeden, keď veľký počet rehoľníc ich viac nevyžaduje. Takto sa stane duševné vedenie, riadenie rehoľníc jednotné. Spovedník dostáva poverenie na tri roky. Sídelný biskup ho môže poveriť druhý raz, i tretí raz, keď druhého vhodného kňaza nemá, a keď s tým väčšina rehoľníc súhlasí (tajným hlasovaním). V tejto veci môže, ba musí každá

hlasovať, ktorej sa to týka, teda ešte i novicky. O tie, čo neprijímajú novopovereného spovedníka, sa postará sídelný biskup iným spôsobom.

b) *Mimoriadny spovedník*. Musí ročíte štyri razy, kedykoľvek, prísť do kláštora (obyčajne okolo *suchých dní*, kantry). Pri tejto príležitosti sa mu musí každá rehoľnica predstaviť, lebo aby sa vyspovedala, alebo aby len požehnanie prijala, ak sa spovedať nechce. Túto všeobecnú povinnosť preto nariaďila Cirkev, aby bola sloboda i bojazlivých duší zaistená, ktoré by si netrúfaly ísť ku zvláštnemu spovedníkovi z obavy pred inými.

Mimoriadneho spovedníka môžu i priamo vymenovať za riadneho spovedníka. Ale nie naopak. Riadneho spovedníka, keď jeho čas vypršal, môžu len po minutí jedného roka znova vymenovať za riadneho alebo mimoriadneho spovedníka tých istých rehoľníc.

C. *Vyznačení spovedníci*. Sídelný biskup môže okrem už menovaných podľa okolností ešte aj iných duchovných otcov označiť, u ktorých sa môžu rehoľnice vo *zvláštnych prípadoch*, keď toho potrebu cítia, slobodne vyspovedať a nemusia o to každý raz žiadať od biskupa.

Keď sa rehoľnica chce spovedať u mimoriadneho spovedníka alebo u iných označených, keď aj zdanlivo nemá na to zvláštnu príčinu, predstavená jej to nemôže odoprieť. Ba ani nesmie ukázať, že sa jej to nepáči. Privolanému spovedníkovi pripadne úloha (keď zvláštnej príčiny niet), aby pohnul rehoľnicu inokedy u riadneho spovedníka sa spovedať.

Keď predstavená tuší zneužitie, oznámi to sídelnému biskupovi.

*Jednotlivým sestrám povolení
spovedníci.*

d) *Zvláštny spovedník.* Keď z ohľadu na pokoj duše a pokrok v dokonalosti niektorá sestra to za potrebné pokladá, od sídelného biskupa môže si pýtať zvláštného spovedníka.

Pod b), c), d) uvedení spovedníci môžu byť vymenovaní bez určenia času (teda nielen na tri roky). Z ktoréhokoľvek z nich môže byť tamtiež hneď riadny spovedník.

e) *Pre chorých povolený spovedník.*

Keď je rehoľnica ťažko chorá, keď i choroba nie je smrteľná, ale nebezpečná, môže potrváť niekoľko týždňov, ale jej dušu veľmi utrápi, zlomí, môže si žiadať kedykoľvek hociktorého duchov

ného otca, ktorého v tom biskupstve poveril biskup spovedaním žien. Toto nemôže predstavená chorej zakázať ani priamo, ani nepriamo. Pozvanie môže byť písomné alebo prostredníctvom odkazu. Predstavená musí dať pozor, aby sa odkazovaním neuvoľnila disciplína, preto je najlepšie, keď to podľa možnosti vybaví sama.

f) *Príležitostný spovedník*. Keď to duševný pokoj vyžaduje, môže sa rehoľnica spovedať u hociktorého kňaza (okrem už menovaných), ktorý má poverenie spovedať ženy. Ale táto spoveď musí byť *vo verejnom kostole, vo verejnej alebo v poloverejnej kaplnke, alebo na mieste, určenom na spoveď žien*. Poloverejné sú tie kaplnky, ktoré nie sú povolené len jednotlivým rodinám, ale *ústavom*. V týchto kaplnkách môže každý zadostučiniť svojej povinnosti slyšať sv. omšu. Také sú kaplnky v nemocniciach, v kláštoroch. Na takýchto miestach, keď tam rehoľnica práve nájde kňaza, alebo ho zavolá, môže sa vyspovedať a platné rozhrešenie dostať i vtedy, keby tá spoveď nebola ani potrebná.

Miesto v takýchto prípadoch je *podmienkou platnosti* (keď totiž patričný kňaz nemá právomoc spovedať rehoľnicu).

Za pravidlo môžeme pokladať to, že na tom mieste, na ktorom je dovolené spovedať svetské ženy, tam môže i rehoľnice vyspovedať a platné rozhrešenie dať hociktorý kňaz, keď má od svojho biskupa právomoc.

Tam, kde *nie je dovolené* spovedať svetské ženy, rozhrešenie rehoľníc je *neplatné*.

Na spovedanie rehoľníc splnomocnený kňaz by mohol i na týchto miestach dať *platné* rozhrešenie rehoľniciam, ale by zhrešil, keby to urobil bez potrebnej príčiny.

Treba nám teda vedieť, kde neslobodno spovedať a rozhrešiť svetské ženy? Na to odpovie Kánon 909, §§ 1, 2, a Kánon 910, § 1.

§ 1 K. 909 znie: Spovednica pre ženy nech je vždy umiestená na otvorenom a nápadnom mieste, nech je v kostole alebo vo verejnej a poloverejnej kaplnke, ktoré slúžia ženám.

§ 2: Na spovednici žien nech sú medzi spovedníkom a spovedajúcou sa pripevnené jemne dierkované mreže.

§ 1 K. 910: Vyjmúc chorobu alebo inú nevyhnutnú potrebu neslobodno ženy spovedať mimo spovednice.

Všetci moralisti (vedátori v mravouke) za *ťažký hriech* pokladajú spove-

danie žien mimo spovednice, alebo kde chýbajú mreže, keď je reč i o malých dievčatách.

Z okolností, v Kánonoch 909 a 910 uvedených, *len miesto* je tá okolnosť, od ktorej závisí *platné* rozhrešenie rehoľnice. Keď kňaz nemá právomoc spovedať rehoľnice, môže im dať platné rozhrešenie len v kostole, vo verejnej alebo poloverejnej kaplnke, alebo na takom mieste, ktoré je vyznačené na spoveď žien. Okrem týchto miest je rozhrešenie neplatné.

Tak napr. keby kňaz, ktorý nemá právomoc spovedať rehoľnice, niektorej rehoľnici *v hostovskej izbe* udelil rozhrešenie, bolo by neplatné. Keby na tom istom mieste dal svetskej žene rozhrešenie, bolo by platné, ale nedovolené.

Keby sa niekedy príležitostne, výnimočne, vyspovedala, nemôžu jej to zazlievať, a nemusí to nikomu oznámiť. Ale ani rehoľnice nemajú právo rušiť domáci poriadok a disciplínu pod tým titulom, že sa chcú príležitostne vyspovedať. Ani predstavená nemusí dovoliť takú príležitostnú spoveď, hoci to niekedy láska radí, aby to povolila.

Svedčí to o dobrom a zdravom duchu rehole a i zvláštne požehnanie božie spočíva na nej, keď sú rehoľnice dosta-

točne spokojné s riadnym spovedníkom, od Boha vyvoleným, od biskupa poslaným — a iného spovedníka (okrem mimoriadneho každého štvrtroka) ani nehladajú, ani nepýtajú, keď niet na to mimoriadna nevyhnutná príčina.

Niekoľko praktických pokynov pre sestry, ktoré ošetrojú chorých.

1. Keď Cirkev posielala svoje rehoľnice na kliniky, do nemocníc ako ošetrovatelky, praje si, aby konaly skutky nielen telesného, ale i duševného milosrdenstva, aby výdatne spolupracovali na spásе duší.

2. Preto nech sa mnoho modlia za chorých, ktorí sú im sverení, obzvlášť za tých, čo sú v nebezpečenstve zatratit svoju dušu. Nech prinášajú za nich obety, nech obetujú za nich svoje modlitby, práce, utrpenia, bdenia. Nech vidia a ošetrojú v osobe chorých — trpiaceho Spasiteľa. Nech prosia vždy „Matku dobrej rady“ a „*Stolicu múdrosti*“, aby pri veľkej práci zachraňovania a spásenia duší pokračovali vždy múdro, správne.

Preto im treba vedieť toto:

3. Chorých katolíkov nech sa usilujú obozretne a s láskou pohnúť na to, aby čím skôr a čím častejšie prijali svia-

tosti, aby posledné pomazanie neodkladali až na poslednú chvíľu. Nech ho prijmú hneď, len čo sa ich choroba zhorší, lebo táto sviatosť neposkytuje len výdatnú duševnú pomoc, ale i zdravie prinavráti, keď ju chorý zavčasu a dobre pripravený prijme a keď zdravie mu slúži na spasenie. Mnohí chorí práve len preto zomrú, lebo zavčasu neprijali túto sviatosť.

4. Nech je poruke vždy dobrá kniha, z ktorej sa môže chorý pripraviť na prijatie sviatostí, a pritom príjemne stráviť svoj čas.

5. V nevyhnutnej potrebe a s každým zomierajúcim nech vzbudí sestra vieru, nádej, lásku, dokonalú lútosť. Nech mu dá pobožkať odpustkový kríž, nech volá na pomoc sväté meno Ježišovo, čo je podmienkou získania odpustkov. Nech vzbudí v ňom úmysel získať plnomocné odpustky.

6. Keď je katolícky chorý bez vedomia, skôr než by bol prijal sviatosti, rozhrešenie a posledné pomazanie musí dostať i vtedy, keď stratil svoje povedomie, páchajúc hriech, napr. samovrah, alebo na súboji. Tieto najpotrebnejšie sviatosti len vtedy odoprie Cirkev, keď niekto až do smrti ostal bezbožný, a nemožno ani o ňom predpokladať, že v po-

slednej chvíli predsa chce sa navrátiť k Bohu, hoci to už nevie nijako prejavíť.

Čo môžeme urobiť s bludármi alebo rozkolníkmi, keď sú chorí?

7. Nasledujúc príklad milosrdného Samaritána nenechajme ani inovercov bez duševnej pomoci. Kresťanská láska k bližnému to vyžaduje, aby sme sa usilovali zachrániť aj ich dušu.

8. Nikdy neslobodno volať ku nekato líkovi jeho kňaza (z našej iniciatívy), aby on udelil chorému svoju nábožen skú útechu. Týmto by sme prispeli, že sa chorý utvrdí vo svojej bludnej viere. Keď chorý sám si žiada svojho kňaza, najlepšie je, keď to odkážeme nekatolíckemu kňazovi (prostredníctvom nekato líka), že sa chce s ním niekto v nemocnici rozprávať.

9. Snažme sa všemožne pomôcť úbohej, v nebezpečenstve sa nachádzajúcej duši, aby sa nestala korisťou večného zatratenia.

10. Preto, či bol uňho jeho kňaz alebo nie, v nevyhnutnej potrebe vzbudme s chorým nakrátko vieru, nádej, lásku, dokonalú lútosť. Dokonalá lútosť vyviera z čistej, bezzištnej lásky k Bohu. Znie napr. takto: „O môj Bože, milujem Ťa z celého srdca, lebo si najväčšia, mi-

lovania najhodnejšia dobrota, preto ľutujem hriechy svoje, hotový som radšej zomrieť, ako Teba ťažkým hriechom uraziť!"

Keď nepokrstený chce byť kresťanom, môžeme ho v nevyhnutnej potrebe sami pokrstiť. Slová, ktoré pri krstení vodou riečť musíme, sú: „Ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha svätého."

11. I na ťažko chorého nekatolíka upozorníme katolíckeho duchovného. Kánon 731. rozhodne zakazuje, aby sme udelili sviatosti tým, čo sú iného náboženstva, dokiaľ svoj blud neopustili a do lona Cirkvi sa nevrátili. Ani vtedy to nesmieme urobiť, keď to dobromyseľne pýtajú. Hlavnou príčinou toho zákazu je *pohoršenie*, ktoré by sme zapríčinili pred katolíkmi, ktorí by stratili strach pred bludom alebo pred rozkolníctvom. Týmto postupom by sme len upevnili inovercov v ich blude. Preto nikdy nie je dovolené zdravým inovercom, ktorým nehrozí nebezpečenstvo smrti, vysluhovať sviatosti, ani vtedy nie, keď to dobromyseľne pýtajú. Niet prekážky, prečo by sme nemohli sviatosťami zachrániť ťažko chorých inovercov: a) keď sú patriční dobromyseľní, b) keď sviatosti chcú radi prijať, ba o to prosia, c) keď pohoršenie môže vystať

(pri opatrnom postupe). V takom prípade to oznámime okolitým chorým, že Cirkev len preto vysluhuje sviatosti na smrť chorým inovercom, lebo ich dobromyseľnosť predpokladá, a ich duša sa nachádza vo veľkom nebezpečenstve.

12. Keď máme nádej, že chorý prijme články viery katolíckej, vyzveme ho na to, a jednoducho hneď ho prijmem do katolíckej cirkvi. Všetky sviatosti a milosti mu udelíme, ktoré môže priať zomierajúci katolík.

Keď niet nádeje, že sa chce chorý výslovne obrátiť, vtedy ho nevyrušme v jeho dobromyseľnosti, ale katolícky kňaz nech sa ho opýta, či je ochotný priať duševnú pomoc, ktorú mu môže v mene Kristovom udeliť. Keď je chorý na to náklonný, vzbudíme s ním vieru, nádej, lásku a dokonalú ľútosť a usilujeme sa ho nakloniť aspoň ku všeobecnému vyznaniu hriechov. Na to podmienčne má dostať rozhrešenie a sväté pomazanie. (Vermeersch. III., sv. 196.)

Dobromyseľný *rozkolník* (nesjednotný Rus, Srb, Rumun) okrem toho, keď sa to môže stať bez pohoršenia, môže priať Sviatosť oltárnu a apoštolské požehnanie. (Ubach Th. M. II. n. 716.)

Keď zomierajúci nekatolík (prípadne odpadlík) nie je pri sebe, suskáme mu

do ucha vzdychy viery, nádeje, lásky a podmiennečne môže dostať rozhrešenie, sväté pomazanie, predpokladajúc, že nechoval v sebe nenávisť proti katolíckej viere, a nevieme o ňom iste, či v tejto nenávisti vytrval až do konca. (Schüch-Polz, Pastoraltheologie, Hodegetik 1136 S.)

Keď je vážna pochybnosť, či je chorý platne pokrstený, vtedy ho najprv podmiennečne pokrstíme. Podobne pokrstíme podmiennečne i toho, ktorý skôr než stratil povedomie, klonil sa ku kresťanstvu. (Ubach II. n. 714.)

14. Pretože podľa novšieho vedeckého zistenia skutočná smrť nastane až za istý čas, ako prestaly pracovať ústroje tela, preto môžeme vysluhovať sviatosti i takému, ktorý je zdanlivo mŕtvy (*podmiennečne*). Keď ústroje tela pomaly, prirodzeným spôsobom prestaly pracovať, skutočná smrť nastane za pol hodiny alebo neskôr. V prípade náhlej smrti nastane skutočná smrť za dve, tri alebo i za viac hodín. To sa stane pri porážke, utopení, zabíí bleskom, otrave, zrádniku, cholere. Celkom istým znakom skutočnej smrti je začatý rozklad, ktorý je spojený so silným zápachom.

Keď za vyzdvihnutou rukou mŕtveho držíme svetlo a ruka je priehľadná alebo

ružová, vtedy máme do činenia pravdepodobne so zdanlivo mŕtvym. Ruka skutočne mŕtveho je ako z mramoru, nepustí svetlo. Novšie pomocou elektriny ešte bezpečnejšie môžeme zistiť skutočnú smrť. Pokus je takýto: vezmeme elektrickú bateriu, jeden drôtik zapichnete do krku, druhý do nohy, ale tak, aby sme sa žíl nedotkli. Keď elektrický prúd ešte po troch hodinách stiahne svaly, na tvári vzbudí otrasy smiechu alebo bolesti, vtedy je patričný ešte len zdanlivo mŕtvy. V opačnom prípade elektrický prúd nápadný účinok nemá. (Schüch-Polz, Hodegetik 1133 S.)

15. Nezabúdajme, že zvlášť ten chorý, čo je bez vedomia, najviac potrebuje sviatosť svätého pomazania.

16. Sv. pomazanie sme v tej istej chorobe raz povinní udeliť alebo prijať. Je dovolené ho ešte raz prijať alebo udeliť, keď už od predošlého prípadu minul mesiac a je pravdepodobné, že pominulo i nebezpečenstvo smrti, a zasa nové nastalo, hoci ide o tú istú chorobu. Opakovať sväté pomazanie lepšie zodpovie zvykom dávnej Cirkvi a duši udeľuje mimoriadne veľké milosti.

17. Musíme sa postarať, aby sme na Zelený štvrtok alebo hneď po ňom zmenili starý olej nemocných s novopo-

sväteným. Nehľadiac na veľkú potrebu, je ťažkým hriechom so starým sv. olejom vysluhovať sviatosť. Starý olej môžeme spáliť vo večnej lampe pred svätostánkom.

Poznámka: Sú pravdy viery, ktoré musí vedieť a veriť bezpodmienečne každý človek, ktorý k užívaniu rozumu prišiel a chce byť spasený. Sv. Pavol píše: „Kto pristupuje k Bohu, musí veriť, že je, a že tým, čo ho hľadajú, je odplatiteľom.” (Žid. 11, 6.) Takou pravdou je pravdepodobne i tá, že v Bohu sú tri osoby, že Syn Boží sa stal pre nás človekom a nás vykúpil. Neslobodno teda nikoho pokrstiť, alebo mu udeliť rozhrešenie, kto tieto pravdy nevie, neverí. Preto tým chorým, ktorí nie sú pri vedomí (hlavne keď ide o nekresťanov), šuškáme im do ucha niekoľko slovami vyznanie viery (o uvedených pravdách), lebo často sa stane, že chorý čuje, i rozumie, ale to navonok neprejavuje.

18. Či môžu, smú sestry pomáhať lekárom pri zakázanej operácii?

Takéto práce sú napr. morfiové injekcie, aby zomierajúci stratil povedomie, odháňanie plodu alebo zabitie plodu.

Nikdy nie je dovolené, aby sestry samy vykonávaly podobné operácie, aby *s úmyslom lekára súhlasily*. Nemôže sa

dovoliť ani asistovanie, pripravovanie nástrojov a chorého v súkromných a v takých nemocniciach, ktoré vydrží rehoľa. V takýchto nemocniciach treba uzavrieť smluvu s lekármi a správcami nemocníc, že od sestier nebudú nič takého požadovať, čo by sa protivilo ich svedomiu. Vo verejných nemocniciach (štátnych, župných, okresných, mestských), na klinikách, aby sa vyhlo väčšiemu zlu, *možno trpieť*, aby sestry operáciu jednoducho pripravili, pri nej pomáhali. Ináč ich odstránenie, čo by na každý prípad nasledovalo, znamenalo by pre vieru a dušu veľkú škodu. Našli by sa svetské ošetrovatelky, ktoré by pri podobných operáciách ochotne pomáhali, a zakázané operácie by sa ďalej konali. V pochybných prípadoch nech sa spoliehajú sestry na svedomitého lekára, smelo a spokojne môžu pomáhať pri operáciách. (Vermersch II. n. 139. Noldin II. n. 129.)

O. A. M. D. Gl.

Úvaha pre predstavené z praktických príčin vystala z tohto diela, vyšla v osobitnom sošite.

Obsah:

Úvodom	3
Úvod vydavateľa	4
Úvod prekladateľa	5

O rehoľnom povolani.

I. Láska k povolaniu	7
A. Vernosť k povolaniu je nám potrebná	8
Podstata rehoľného povolania	9
B. Vznešenosť rehoľného povolania	10
C. O záslužnosti rehoľného povola- nia	13
Čo z toho nasleduje?	13
II. Na čo sú rehole v Cirkvi?	14
Vidíme to podrobnejšie	15
III. Ako osožia rehole kráľovstvu Kris- tovmu?	19
Čo z toho nasleduje?	24

Sväté sľuby.

Svätá chudoba.

I. O svätej chudobe vo všeobecnosti	28
II. Dve súčiastky rehoľníckej chudoby	35
III. Uplatňovanie alebo činnosť svätej chudoby	38
IV. Trhliny na svätej chudobe	44
V. Prednosti a odmena svätej chudoby	51

VI. Veľký vzor rehoľnej chudoby . .	55
I. Jeho učenie	55
II. Jeho príklad	56
VII. Sľub chudoby	58
Látka sľubu chudoby	65
Zárobok rehoľnice	66
Niekoľko praktických prípadov .	67
Spoločný život	70
Aký a aký veľký je hriech — po-	
rušenie sľubu?	71
Povolenie	75
Povolenie je trojaké	76

Sľub čistoty.

I. O rehoľníckej čistote vo všeobec-	
nosti	78
II. Zvláštnosti panenského života . .	81
III. Nepriatelia čistoty	83
IV. Zjavné pramene, z ktorých vyvie-	
rajú pokušenia proti čistote . . .	89
V. Skryté pramene, z ktorých vyvie-	
rajú pokušenia proti čistote . . .	93
VI. Mýlné náhľady o svätej čistote . .	95
VII. X. prikázaní svätej čistoty . . .	107
VIII. Večné vzory a ideále svätej čistoty	109
IX. Sľub čistoty s hľadiska mravného	
a právneho	111
Aký hriech je porušenie sľubu? . . .	112
Priame (direktné) porušenie čistoty . .	112
Nepriame porušenie čistoty	114
Klauzúra	117

Rehoľná poslušnosť.

I. O rehoľníckej poslušnosti vo všeobec-	
nosti	120
Základy rehoľnej poslušnosti	122
Cvičenie sa v poslušnosti	130

Ovocie a odmeny poslušnosti	136
Ideál poslušnosti	143
Rehoľná poslušnosť s mravného a práv- neho stanoviska	147

Podobenstvo o múdrych a nemúdrych pannách.

a) Ženích mešká	160
b) Ženích prichádza	162
c) Ženích náhle odchádza	163
Niekoľko praktických pokynov	168

Obnova života.

A. Všeobecný prehľad	172
I. Cesta očistenia	174
II. Cesta osvietenia	174
III. Cesta sjednotenia	175
Povinnosti stavu	176

Dodatok.

Novšie cirkevné zákony a nariadenia, ktoré upravujú sv. spoveď rehoľníc	177
Niekoľko praktických pokynov pre ses- try, ktoré ošetrujú chorých	184
Čo môžeme urobiť s bludármi alebo roz- kolníkmi, keď sú chorí	186

